

Kéthetente megjelenő magazin | ára: 600 Ft | 83. évfolyam, 1-2. szám | 2018. január 14. | Evangelikus.hu

EVANGÉLIKUS Élet

Interjú Borbély
Alexandrával

Keressük, ami
összeköt

„Az én Atyám
mind ez ideig
munkálkodik...”

SZERKESZTETTE: SZABÓ LAJOS

AZ ÚRVACSORA SZENTSÉGE MEDITÁCIÓK ÉS IMÁDSÁGOK AZ ÚRVACSORÁRÓL

Mindenki maga tudja leginkább, mennyire könnyen vagy milyen nehezen indul el az úrvacsorai oltárhoz. Mindegyikünknek megvan a saját előkészülete erre az ünnepi alkalomra. Van, hogy hosszan és körülményesen indulunk az úrvacsorai oltár felé, és van, hogy egyszer csak ott találjuk magunkat. Mert éppen akkor és ott úgy éreztük, ez most nem maradhat el. Egy biztos: a felkészülésünk minősége nem a ráfordított idő hosszúságától függ, hanem a bennünk megszületett szándék őszinteségétől és tisztaságától. Kimegyünk az oltárhoz, letérdelünk, vagy körben állunk. Fontos mozdulatai ezek a keresztény lelkiesség megélésének. Evangélikus sajátosság a családiasság, a közvetlenség. Mindenki részesül a kenyérből és a borból.

Mindig aktuális a régi kérdés: mikor és milyen gyakran van szükségünk az úrvacsora vételére. Ma is foglalkoztat bennünket, hogy mi történik velünk, és hogyan fogadjuk azt, ami az úrvacsorai istentiszteleten lejátszódik.

Bárki lapozza majd ezt a könyvet, kapjon bátorítást és erősítést! Ébredjen rá arra, hogy bűnök, mulasztások, megbántások terheit cipelve, elrontott egyéni és közösségi kapcsolatokban megmentő erő Isten szava és a szentségben megkapott kegyelem és békesség. Bennünk és közöttünk. Kívül és belül. Otthon és idegenben. Ebben az életben és az örök életben egyaránt.

1750 Ft / 156 oldal / kartonált

KÖNYVEINK MEGRENDELHETŐK
A WWW.LUTHERKIADO.HU/BOLT OLDALON

Evangélikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.
Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 9–17 óra között.
www.lutherkiado.hu/bolt • kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518
Levelezési címünk: Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24.

Legyen tartalmas a szolgálat!

501. Ha nem a Megváltó születését tekintenénk az időbe iktatott cezúrának, akkor evangélikus idősámítás szerint ezt is írhatnánk most a naptárba. A magunk mögött hagyott jubileumi emlékévben szinte mindent elmondtunk arról, hogy Luther Márton templomajtóra kiszögezett 95 tétele mennyire és hogyan változtatta meg a világ keresztényeinek életét, gondolkodását. Ugyanakkor – így az ünnepi eufória múltával – arra is oda kell figyelnünk, hogyan sáfárkodunk a ránk hagyott gazdag örökséggel.

Évindító interjújában egyházunk országos felügyelője vissza- és egyúttal előre is tekint. Pröhle Gergely úgy fogalmaz: az ötszázadik év egyik legfőbb tanulsága, hogy érdemes jókedvvel, lelkesedéssel belevágni az ötszázegyedikbe. Arra biztatja az egyházban élőket, hogy – afféle missziós tevékenységet végezve – személyesen szólítsák meg a környezetükben élőket, hogy minél többen fedezhessék fel a kivételesen sokszínű evangélikuság erőnyeit. A felügyelő beszél az idén esedékes egyházi tisztújítás folyamatáról is. Fontosnak tartja, hogy a tisztséget vállalók pontosan tisztában legyenek a rájuk rótt feladatokkal, a közösségek pedig tegyék egyértelművé, mit várnak el az előljáróktól.

Csak így kerülhető el, hogy kiüresedjen a szolgálat – állítja Pröhle Gergely. Nem csak az országos felügyelővel készült interjúban esik szó a misszióról: e lapszámunkban összefoglalót közlünk a Cinkotán működő Evangélikus Missziói Központ elmúlt két évtizedéről és jelenlegi tevékenységéről. Megidézzük a rádiómisszió hőskorát, amikor – a visszhangot megelőzendő – tojástartókkal borították a házilag készült stúdió falait, szólnak az olvasóink között méltán népszerű *Híd* magazinról, és általában bemutatjuk azt a munkát, amelyet a központ dolgozói rendezvények szervezésével, CD-k kiadásával és hitébresztő kiadványok terjesztésével végeznek.

Gyakran mondjuk és most írjuk is, hogy a személyes példa ereje sokaknak irányt mutathat. A lapunkban olvasható interjúban a százharminchárom éves Patay Pál régész az életéről és hivatásáról mesél. Vidéken járva megmászta a templomtornyokat, kuttatta a harangok titkait, bogarászta a bronzba öntött évszámokat, és szakértő tanulmányban foglalta össze a méltatlanul mellőzött harangok törtékeit. Az pedig egészen nyilvánvaló számára: a hit adott erőt neki ahhoz, hogy derűsen és mindenkor előretekintve viselje el a százados életének megpróbáltatásait.

■ I. L. L.

Keressük, ami összeköt

Az ökumenéről, a közös úrvacsora lehetőségéről és a fiatalok egyháztól való eltávolodásáról is beszélgetett a jubileumi év apropóján szervezett rendezvényen Fabiny Tamás evangélikus elnök-püspök és Beer Miklós, a katolikus Váci Egyházmegye püspöke. A beszámolóban szó esik arról is, miért nincs átütő jelenléte Európában a kereszténységnek.

24. oldal

Béthel a fák alatt

A piliscsabai Béthel Evangélikus Missziói Otthon régóta a lelkek menedéke. Kézdy Péter lelkész, aki nemrégiben vette át a vadregényes, ősfás környezetben található intézmény vezetését, a tervekről, a fejlesztés lehetőségeiről is beszél. Biogazdálkodás, családok apartmanok kialakítása és céges tréningek – ez mind beleférhet a megújuló Béthel profiljába.

38. oldal

Bélyegre írt reformáció

Apró, fogazott szélű, tarka papírdarab. Csupán ennyi a bélyeg, mégis sokakat ejt rabul ma, a villanylevelezés korában is, hiszen megjelenik rajta az egész világ. A milliós kollekciót gondozó fővárosi Bélyegmúzeum időszakos kiállításán a fél évezredes reformáció bélyegekre nyomtatott történetét, üzenetét mutatják be. Interjúnkban a tudós kurátor kalauzol a reformációt megelőző történelmi kort idéző bélyegekre, a hitújítás vezető alakjainak különleges ábrázolásai között, és megcsodálhatjuk, hogyan álmódta bélyegre a Magyar Királyi Posta a Deák téri evangélikus templomot.

39. oldal

Láthatóan evangélikus

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Fink Péter tüzoltó, kántor – Györköny. Hatéves koromtól az orgona mögötti padban ültem, és közel tíz éven keresztül néztem, hogy a kántor hogyan orgonál. Nagyon megtetszett ez a szolgálat, s amint lehetőséget kaptam rá, éltem is vele, és kipróbáltam. Elkezdtem orgonálni tanulni, majd négy alkalommal a fóti kántorképző tanfolyamán is részt vettem. Amikor az előző kántor megbetegedett, be kellett ugranom, azóta így is szolgálom a gyülekezetet.

Szeretek orgonálni, a szövegeket is kívülről tudom. Nekem egy ének az imádsággal ér fel. Hagyományait ápoló sváb településen élek, ezért számomra természetes, hogy életem Istenbe vetett hitben teljen. Örömmel mondom, hogy az evangélikus énekek a mindennapjaim részét képezik.

Feleségem református, ő hozzám hasonlóan egész életében a templom közelében élte az életét. Kislányunk, Eszter már két éves, ha tehetjük, ott van velünk a templomban. Minden este közösen imádkozunk. Ha az asztalhoz ülünk, akkor Eszter mutatja, hogy az étkezést imával kezdjük el.

A mai evangélikus arcképcsarnok az interneten a lathatoan.reblog.hu és a [facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

Magyar lutheránus igazgató a nemzetközi elnökségben

Éves általános nagygyűlését tartotta tavaly december 1–2-án az írországi Dublinban az International Association for Christian Education (Nemzetközi Szövetség a Keresztény Nevelésért és Oktatásért) elnevezésű szervezet. A rendezvényen a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának Nevelési és Oktatási Osztályát Hallgatóné Hajnal Judit, a győri Péterfy Sándor Evangélikus Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium igazgatója képviselte, aki egyúttal mint elnökségi tag

is jelen volt. Az országos iroda ökumenikus és külügyi osztályának képviselőjében Domokos Ildikó vett részt a kétnapos gyűlésen. A küldöttek meghallgatták az elmúlt esztendő értékelő beszámolókat, illetve a jövő évi terveket, és személyi változásokról is döntés született. A jelen lévő tagok Hallgatóné Hajnal Juditot maximális támogatással szavazták meg a szervezet állandó rendes elnökségi tagjának.

■ Forrás: MEE OI Ökumenikus és Külügyi Osztály

ORATIO OECUMENICA

Mindenható Isten, mennyei Atyánk! Áldunk és magasztalunk téged, mert dicsőséged megjelent a világban, és beragyog ma is mindent. Vágyunk arra, hogy meglássunk téged, ahogy Mózes is megláthatta fenségedet a Sínai-hegyen, s szeretnénk ámulni csodáidon, mint a kánai menyegzőn részt vevő tanítványok.

Hálát adunk élő és ható igédért, az ígértetéseikért és bizonyágtételeikért, melyek által szólás hozzánk. Töltsd be Szentlelkeddel az ígérteteket és az ígérteteket, add, hogy felismerjük akaratomat, és munkáld bennünk a hit gyümölcsseit.

Hálát adunk jószágodért és szeretetedért, mellyel naponta körülveszel bennünket. Add, hogy meglássuk gondviselő jelenlétedet az örömteli és nehéz helyzetekben egyaránt, és hálás szívvel, gyermeki bizalommal forduljunk hozzád.

Hálát adunk kegyelmedért, mellyel megtartasz és hordozol bennünket. Add, hogy beismerjük, mennyire rászorulunk irgalmadra, és meglássuk, hogy te nem a mi érdemeink, hanem Krisztus érdeme szerint bánsz velünk. Láttasd meg velünk, milyenek vagyunk, és milyen né válhatunk a közeledben.

Könyörgünk a testi-lelki betegségben szenvedőkért, a magányosokért, az idősekért és a bajban lévőkért. Légy velük, és adj nekik gyógyulást, erőt, türelmet. Öleld át szereteteddel a haldoklókat, hogy békeséget nyerve rád bízassák magukat.

Könyörgünk a családokért, gyülekezetekért és minden közösségért. Add, hogy a gyermekek akaratom szerint nevelkedjenek, a felnőttek pedig a feladatokban hűségesen helytálló élhessék mindennapjaikat.

Könyörgünk minden emberért, azokért is, akik még tőled távol vannak. Add, hogy eljusson hozzájuk evangéliumod, és átéljék a bűnbocsánat és a megtérés örömét. Az Úr Jézus nevében kérünk, hallgass meg minket! Ámen.

A 2018. esztendő igéje

Véget ért a reformáció 500., jubileumi éve, de van, „ami soha nem érhet véget...” Az 501. évnek nem kell szűkösebbnek, szegényebbnek lennie, mint amilyen a fél évezredes, reflektorfényben úszó ünnepi évforduló volt. Lehet, hogy a megemlékezések, a rendkívüli alkalmak száma csökkenni fog, de a lényegét, az igazán fontosat tekintve idén sem kell szűkölködnünk.

Azért lehetünk az ideai esztendőben is bizakodóak, mert a 16. századi reformátorok a legfontosabb forrásra leltek rá. Ez a forrás, Isten igéje azóta is kínálja életet adó, életet újító vizét. Isten igéjének felfedezése, a kiapadhatatlan forrásból való merítés napi élményünk lehet nekünk is az *Útmutató* rendszeres használatával.

Isten szólni akar hozzánk, szólni akar hozzád is, kedves olvasó! A reformáció elévülhetetlen vívmánya és öröksége, hogy az ige mindenkihez az anyanyelvén – nekünk magyarul – szólhat, hogy a lehető legjobban meg tudjuk érteni.

Jó volt a múlt évben ünnepelni, emelkedett hangulatban emlékezni és hálát adni. A 2018. év igéje azonban a maga világosságával a történelmi távlatokon túlmutat, a legfontosabb kincset állítja elénk. Bár idén többnyire lekapcsolódnak a reflektorok, de nincs okunk a szomorkodásra. A szomjazónak nem reflektorfényre, nem ünnepi ruhára van elsősorban szüksége, hanem a szomját oltó tiszta és élő vízre. Az ünnepek fontossága éppen abban áll, hogy az ünneplők figyelmét a lényeg felé irányítsák.

Isten mondja: „Én adok majd a szomjazónak az élet vizének forrásából ingyen.” (Jel 21,6c)

Hálás lehet a szívünk, hogy van forrás, ahonnan mi is méríthetünk. Hálásak lehetünk, hogy eleink a mi figyelmünket is felhívták erre. Hálásak lehetünk, hogy ez a forrás azóta is adja éltető vizét, amelynek értéke felbecsülhetetlen.

Hálásak lehetünk, hogy ennek a forrásnak a vize bár megfizethetetlen, számunkra mégis ingyen elérhető. Dietrich Bonhoeffer gondolataira utalva is tudatosíthatjuk, hogy a kegyelem ingyenessége nem azt jelenti, hogy olcsó lenne. Nagyon is drága, Jézus Krisztus az életével fizetett érte, irántunk való szeretetéből!

Az új esztendő küszöbén arra bátorítom kedves testvéreimet, hogy éljenek a lehetőséggel, és minél többször – lehetőleg naponta – merítsenek az élet forrásából!

■ SZEMEREI JÁNOS püspök

Forrás: *Útmutató a Biblia rendszeres olvasásához*, 2018

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (január 14.) Az Úr Józseffel volt, és eredményessé tette az Úr, amihez hozzáfogott. 1Móz 39,23 (2Kor 3,5; Jn 2,1–11; Róm 12,[4–8]9–16; Zsolt 55) Egyszer egy anyuka gyönyörű kisgyermekével mellett vallott az élet nehézségeiről, a munkahelyváltás fájdalmairól, a lakásgondok állandósulásáról. A gondok végtelen sora végén csak ennyit kérdezett: „Miért nem szeret engem az Isten?” Én lenéztem gyönyörű kislányára, aki épp az óvodába indulás pillanatait élte, értelmes kis arcával büszkén mesélte, mennyire várja már. Izgatott volt és nagyon boldog. Ránéztem az anyukára, és egyszerűen kibuggyant belőlem: „De hát szeret az Isten!” Az anyuka látta, hogy a gyermekre pillantásom után szakadt ki belőlem ez a mondat. Sírva fakadt, és megölelt.

Hétfő (január 15.) Irgalma megmarad nemzedékről nemzedékre az öt féldőkön. Lk 1,50 (1Sám 12,24; 5Móz 4,5–13; 5Móz 2,16–25) Meggyőződésem, hogy az Isten nem vezetéknevemről ismer, sokkal inkább atyáim nevével. Tudja, hogy ki volt az apám, ki volt a nagyapám, ki volt a dédapám. És hogy miért gondolom, hogy általuk ismer fel engem is? Mert ahogy öregszem, egyre jobban észreveszem magamban őket. Az ő szeretetük meghatározza az én szeretetemet is. Az ő istentelenségük jellemzi az én istenkapcsolatomat is. Egy vagyok velük, és ők is egyek velem. Hiszem, hogy van jelentősége annak, kik az én ósatyáim. De vajon tudjuk-e, kik voltak nagyapáink, dédapáink, netán ükapáink, és érdekel-e minket, hogy mi mit adunk tovább utódainknak?

Kedd (január 16.) Ne kívánd felebarátod házat... és semmit, ami a felebarátodé! 5Móz 5,21 (Lk 12,15; Róm 9,31–10,8; 5Móz 3,12–29) Semmit? Micsoda ostobaság ez? Hát abból még senkinek semmi baja nem lett, hogy megkívántam egy autót, egy házat, egy nőt. Vagy mégis? Először megkívánom, aztán küzdök érte, végül kell. Minden kell, ami másnak van! Minden kell, ami a másé! Ha szebb a felesége? Kell! Ha szebb a háza? Kell! Ha jobb a munkája? Kell! Miért neki, miért nem nekem? Pedig mennyi mindennel elhalmoz a mennyei Atya! Miért nem látjuk az Isten tengernyi ajándékát saját életünkben? Olyan fontos Luther mondata: „Elégedjetek meg azzal, amitek van!”

Szerda (január 17.) Az én tulajdonom lesznek – mondja a Se-regek Ura – azon a napon, amelyet elhozok. Könyörületes lesznek hozzájuk, amilyen könyörületes az ember a fiához, aki tiszteli őt. Mal 3,17 (Jn 1,12; Gal 5,1–6; 5Móz 4,1–14) Szinte hallom az igeolvasó reakcióját: „Micsoda? Én tulajdona legyek bárkinek?

Akár az Istennek? Soha! Én egyéniség vagyok! Én szabad ember vagyok! Én azt csinálom, ami nekem tetszik, és senki ne mondja meg, mi a jó, és mi a rossz! Még az Isten se! Inkább legyen az Isten az én tulajdonom, ha annyira szeret!” És az Isten csak néz, és ahogy a dackorszakba lépő hisztis csecsemőt a szülő féltő szeretetével átöleli és inti, úgy Isten is átölel, és elmondja: „Enyém vagyok!”

Csütörtök (január 18.) Binned bízik mindenki a föld széléig és a messzi tengereken. Zsolt 65,6b (Ef 2,17; ApCsel 15,22–31; 5Móz 4,15–24) Mit jelent az a szó: bizalom? A bizalom azt jelenti: nem kell félnem. A bizalom azt jelenti, nem kell alakoskodnom. A bizalom azt jelenti, nem kell szüntelenül bizonyítanom. A bizalom azt jelenti, magamat adhatom. Kihalófélben van a bizalmi szituáció ebben a világban. Ma már a család, sőt a házasság is gyakran mentes a bizalmi légkörtől. De hogy lehet így együtt élni, gyermekeket nevelni, szeretni? A bizalom azt jelenti: szeretetközösség. Ezt a bizalmi viszonyt már a földi világban is megtapasztalhatjuk – milyen jó lenne, ha újra, egyre többször és többször megtapasztalhatnánk. De Isten ígérete fontos: leginkább a mennyei országban vár ránk a bizalom erő adó való-sága. Csodálatos lesz.

Péntek (január 19.) Az Úr ígéretei tiszták, olyanok, mint a hétszer tisztított ezüst. Zsolt 12,7 (Fil 2,15–16; Jer 14,1–9; 5Móz 4,25–40) „De hát azt ígérted, hogy eljössz velem az esti koncertre. Igen, ezt ígérted, de az élet máshogyan alakult” – beszélgetett egy pár mellettem a buszon. A lány végtelenül csalódott volt. Meg is értettem, hisz egyedül kellett a koncertet végigélnie. A férfi dühös volt, értetlen és szintén csalódott, hiszen rajta kívül álló okok miatt nem tudta megtenni, amit ígért. Isten, amit ígér, mindig megtartja. Ha nem hiszed, nézd meg Ábrahám életét. Csodálatos példája az ígérő Isten szavahihetőségének! Egy baj van csak, ki kell várni. Van türelmed hozzá?

Szombat (január 20.) Akkor ezt mondta Isten: Legyen világosság! És lett világosság. 1Móz 1,3 (2Kor 4,6; 5Móz 33,1–4[7.12–15]; 5Móz 5,1–22) Ez ennyire egyszerű a mi életünkben is! Legyen világosság! És lesz. Elhiszed? Elhiszed, hogy az Istennek van ahhoz hatalma, hogy a sötétségből egy szempillantás alatt világosság legyen? Nekem is idő kellett, hogy megértsem. Én is azt hittem, minden úgy működik, ahogy az emberi életben. Amikor aztán felfogtam, hogy az Isten hatalma hozzá sem mérhető az ember erejéhez, hirtelen világosság lett körülöttem!

■ PONGRÁCZ MÁTÉ

EVANGÉLIKUS Élet | FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!
megrendelheti online is: evangelikuselet.hu/elofizetes

Vízkereszt ünnepe után 2. vasárnap – 1Pt 4,1–6

Fájdalomcsillapító fényterápia

Adventi fénybe öltöztetett lélekkel beszélgetünk a világ világosságáról, aki a vaksötétben is meglátathatja velünk az életünk – hozzáméltatlan – elkésztő valóságát. Tapintható a tiszta vágyakozás egy rendezett élet után. Eközben jön az áramszünet, megerősítve a fény-árnyék, sötétség-világosság jézusi értelmezését. Zárt intézetben elítéltek között, vasajtók mögött, vészkijárat nélküli teremben ülünk. Semmi nem vonja el a figyelmet attól, hogy lelkünk komor felületét vizsgáljuk. „...aki testileg szenved, az elszakad a büntől” – írja Péter apostol.

Vízkereszt után, de a felkelő nap fényében a beszélgetésben részt vevők mindannyian felismerték, hogy a testi-lelki gyötrelomból sarjadó elhatározás, mely szerint bármikor változtathatunk rossz szokásainkon – lehetetlen vállalkozás. Ami lehetséges: a megjelent Jézusra figyelve láthatóvá válhat szenvedélyeink hatalmas ereje, a gyógyíthatatlan veszedelem, amikor kísértéseinknek engedünk. Múltunk tisztán látása megalapozza jelenünk szabad döntéseit.

KÉPŐNK ILLUSZTRÁCIÓ

Világos látáslehetőségeink. A szenvedés az apostol szerint a kísértésekből szenvedéllé dagadt, halmozottan bűnös életmódot jelenti, nem az önhibán kívül kapott vagy okozott fájdalmat. A pogányok életvitelére Jézus Krisztus szabadtítása révén lezárható múlttá válik. Felismerhető az életünk pontos iránya a Jézusban való hit által: bennünk található a bűn okozta szenvedések, szenvedélyek magjai. Ezek felszámolása, „elégetése” fájdalmas, igencsak embert próbáló feladat. De mégis semmiség! Mert „a testi életetek hátralévő idejét” – írja Péter apostol – a ránk talált kegyelem harmóniájában élhetitek-élhetjük. Új építkezés kezdődik, lakható otthon formálódik az Isten akarata szerinti életre. Ne felejtsük azonban: a megtalált kegyelmet őrizni, ápolni, védeni kell.

Ragyogó jövőkép: Isten akarata szerinti élet. Nem csak a hamis életmód felismerésére, helyes lelki diagnózisra van szükségünk. A pontos helymeghatározás csak a kiindulópontja a végállomáshoz való megérkezésnek. Az utazás fáradtságát, küzdelmét azonban nem spórolhatjuk meg. Haladnunk kell mindennap az útítársul szegődő Jézus szeretetéből táplálkozva.

Évtizedek óta íróasztalomon őrzöm Albert Schweitzer evangélikus teológus, lelkész, orgonaművész, orvos-misszionárius egy bátorító gondolatot tartalmazó írását. „Isten nem a sikert várja tőlem, hanem az erőfeszítést. Nem a célba érést írja elő, csupán menet közben akar találni visszatérésekor.”

Egy 19. századi sakknagyemester egy festményt szemlél. A képen ábrázolt sakkjárában a sátni győzelemre áll egy fiatal emberrel szemben. A sakknagyemester felkiált: „A játéknak még nincs vége! A királynak van még egy lépése!”

A királyok Királya szólít ma bennünket. Nem élhetünk a kísértéseink, szenvedéseink, céltalan bolyongásaink áldozataként többé. Testi-lelki, kezeletlen sebeinkre hatékony fájdalomcsillapító ő! A mennyei fényterápia derűs, szeretni tudó, ragyogó életet teremt szenvedélyeink romjain. A Király közöttünk van, bennünk él, hogy vesztésre álló élet-játszmánkat örök győzelemre segítse, és van még lépése. ■ SZTANKÓ GYÖNGYI

Imádkozzunk! *Uram! Ismersz jól. Testem-lelkem harmóniát kíván. Add, hogy vágyaim, akaratom ne éljen vissza a teremtésben kapott rendjével, hanem azt szolgálja. Ámen.*

Emlékévzáró Kolozsváron

A Kárpát-kanyarban együtt ünnepelték a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulóját lutheránusok és reformátusok. Együtt zárták le az ünnepségsorozatot, és együtt tervezik a jövőt is. A záróünnepség 2017. december 8–10-én Kolozsváron, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház központi templomában zajlott.

FOTÓ: ADÁMI MÁRIA

Nemcsak Kató Béla, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke és Reinhart Guib, a

Romániai Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház püspöke, hanem külföldi vendégek is

részt vettek az alkalmon. Gerhard Ulrich, az Észak-németországi Evangélikus Egyház püspöke, Marianne Christiansen, a Dániai-Haderslevi Evangélikus-Lutheránus Egyház püspök asszonya, Szemerei János, a magyarországi Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke és Dolinszky Gábor, az Ágostai Hitvallású Evangélikus Keresztény Egyház Szerbiában-Vajdaságban püspökhelyettese is beszámolt a jubileumi esztendő eseményeiről.

A szombat esti gálán Járósi Andor-díjjal tüntették ki Kató Béla és Gerhard Ulrich püspököket, Pál Gyula egyházkerületi felügyelőhelyettes pedig Reményik Sándor-díjat kapott. A politikai és közéleti

személyiségek közül ünnepi beszédet mondott Magyar Levente, Magyarország kormányának miniszterhelyettese, parlamenti államtitkára és Kelemen Hunor, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség elnöke.

Ám az ünnepség nem csak az egyházi és közéleti személyiségekről szólt; a jövő a gyülekezetekben van. Népes csapat utazott a gálaestre és az ünnepi istentiszteletre az aradi, a fazekasvarsándi, a brassói, a tatrangi és a marosvásárhelyi evangélikus közösségből is. Az istentiszteletet követő adventi vásár kínálatában varrottasok, adventi koszorú, dió, fűszerpaprika és a gyerekek kézműves portékái is szerepeltek.

■ *Forrás: Evangélikus.hu*

Párbeszédés Luther-fórum, fasori ősbemutató

FOTÓ: BALICZA MÁTE

Az Ars Sacra Alapítvány rendezésében mutatták be tavaly december 21-én a Luther Márton életéről szóló, tizenhárom perces epizódokból álló tízrészletes film 6–10. epizódjait Budapesten, a jezsuita rend Horánszky utcai központjában, a Párbeszéd Házában. Az egyes részek között ke-

rekasztal-beszélgetésre került sor Richly Zsoltnak, a film rendezőjének, Sajgó Szabolcs jezsuita szerzetesnek és Fabiny Tamás püspöknek, a film egyházi felelősének részvételével. A fórumot Veres Emese-Gyöngyvér újságíró vezette. A közönség nagy érdeklődéssel követte a vetítést és a be-

szélgetést. Többen is elismerően nyilatkoztak Luther életének ilyen újszerű, dramatikus és művészi feldolgozásáról.

Egyszerre volt ünnepélyes és meghitt az a 2017. december 7-i alkalom, amikor a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium dísztermében bemutatták a rajzfilmsorozatot két utolsó, 9. és 10. részét. (A legutolsó epizód levetítése ősbemutatónak is beillett, hiszen azt a Duna Televízió csak a következő vasárnap, december 10-én sugározta.) Ezen az estén Kendeh K. Péter, a Luther Kiadó igazgatója köszöntötte a résztvevőket. A fasori premiert követően többen személyes beszélgetésben mondták el, mit jelentett számukra, hogy a Magyarországi Evangélikus

Egyház Reformációi Emlékbizottsága által támogatott film elkészítésében részt vállalhattak. Mások mellett megszólalt Richly Zsolt rendező, Sárly Bánk, a film zenéjének összeállítója, Vécsey Veronika gyártásvezető, Pap Kinga Marjatta, az emlékbizottság titkára, Mikulás Ferenc, a Kecskemétfilm stúdióvezetője és Fabiny Tamás püspök.

Az est arra is alkalmat adott, hogy az összességében közel hatvanfős alkotói gárdának nagy része személyesen is találkozzon egymással hálát adjon az elkészült produkcióért, amelyben sokuknak hét-nyolc évnyi kitarató munkája is volt. A többségükben fiatal alkotók ajándékkal kedveskedtek művészeti vezetőjüknek, Richly Zsoltnak.

A reformációi emlékbizottság tagjainak figyelme most már a filmet kísérő digitális segédanyag megjelentetésére és a filmsorozat nemzetközi forgalmazására irányul.

■ *Forrás: Evangélikus.hu*

Gálás búcsú

A Reformáció Emlékbizottság, valamint a protestáns egyházak az elmúlt esztendőben Kárpát-medence-szerte számtalan programmal, pályázattal és kulturális rendezvénnyel tisztelegtek az egyházat megújító félezer éves mozgalom, a reformáció előtt. Ezt a különleges, a jubileumi emlékévként alkalmából rendezett programsorozatot a bizottság tavaly december 19-én este ünnepi hangversennyel zárta a fővárosi Zeneakadémia nagytermében.

A jubileumi emlékévként utolsó hivatalos ünnepi rendezvénye Kurtág György *Hét Bach-koráljának* zongoraátiratával indult, amelyet két zongoraművész, Csalog Gábor és Kemenes

András adott elő. Ezt követte Hafenscher Károlynak, a kormányzati Reformáció Emlékbizottság miniszteri biztosának köszöntője. Az evangélikus lelkész elmondta, hogy az em-

lékév a lehető legváltozatosabb formában tárta elénk a reformáció gazdag örökségét, amelynek egyik leglényesebb pontja a zene.

A reformáció emlékévként videók összefoglalója után Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere mondott ünnepi beszédet. A mögöttünk hagyott emlékévről szólva megfogalmazta: a legfontosabb, hogy a reformáció értékeit az ötszázegyedik évbe is magunkkal vigyük.

A záró hangverseny Kurtág György *Bornemisza Péter mondásai* című koncertjével kezdődött. A mester 1963 januárja és 1968 augusztusa között, több mint öt éven át komponálta a művet, amelyet Kroó György 1974-ben a második világháború utáni magyar zene legnagyobb alkotásának nevezett. A szöveg négy részre tagolódik: első a *Vallomás*, a második a *Bűn*, a harmadik a *Halál*, a negyedik a *Tavaszi*. Ér-

dekesség, hogy a művet az est folyamán maga Kurtág György olvasta fel, aztán pedig – igazi kuriózumként – az Amerikából érkezett Tony Arnold szopránénekes előadásában hallgathatta meg a közönség.

Rövid szünet után Fazekas László, a Szlovákiai Református Keresztény Egyház püspöke felolvasta a 130. zsolnárt, Gáncs Péter, a Magyarországi Evangélikus Egyház püspöke pedig köszöntötte a jelenlévőket. Ezután Johann Sebastian Bach *Aus tiefer Not schrei ich zu dir* című kantátája hangzott fel, majd pedig egy különleges feldolgozás: Jeney Zoltán *Aus tiefer Not* kantatájának ősbemutatója Brassói-Jőrös Andrea (szoprán), Schöck Atala (alt), Megyesi Zoltán (tenor), Kovács István (basszus) közreműködésével, Mácsai Pál narrálásával, a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarának játékaival, Kamp Salamon vezényletével.

■ *Forrás: reformacio2017.hu*

A reformáció hazai emlékévként számokban

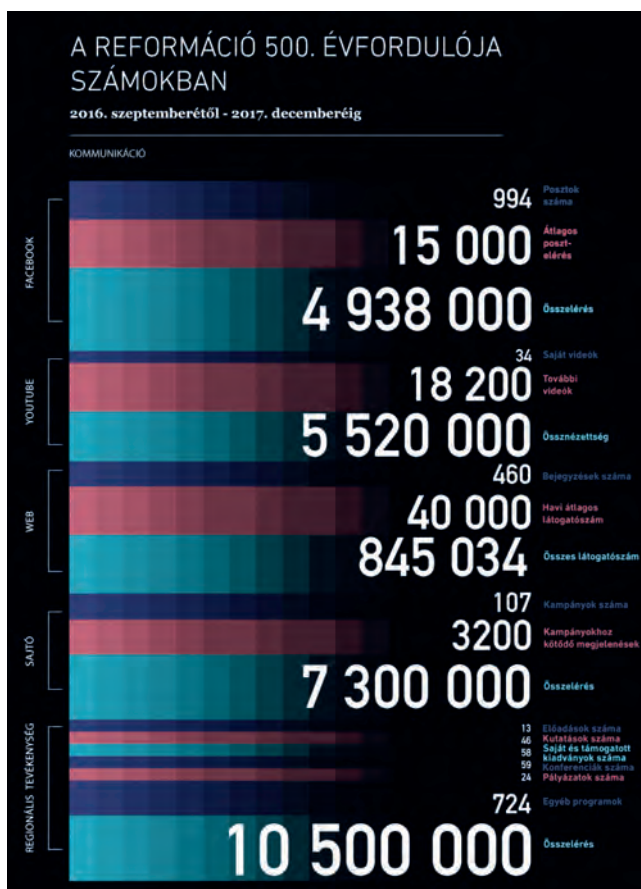
A Reformáció Emlékbizottság megbízott ügynöksége, a Mitte Communications infografikával emlékezik meg a kétéves együttműködés eredményeiről. Az emlékévként legfontosabb állomásainak képi megerősítése mellett egy infoanimációs filmet is készített a cég a reformáció magyarországi elterjedéséről *Reformáció 500 - A reformáció története Magyarországon és a Kárpát-medencében* címmel (megtekinthető a *Reformáció 2017* YouTube-csatornán).

A *Reformáció 500* projekt hírei összesen közel 10,5 mil-

lió emberhez értek el, míg a 3200 megjelenésnek köszönhetően az online sajtóban több mint 7 millió ember követhette a jubileumi eseménysorozat aktualitásait.

Országszerte és határon túl is 24 különböző pályázatra lehetett jelentkezni az emlékévként folyamán, valamint közel 730 program – előadások, kiállítások és konferenciák – tette lehetővé, hogy szinte a teljes magyar lakosság megismerhesse és tudatosítsa az ötszáz éves reformáció értékeit.

■ *Forrás: reformacio2017.hu*

Presbiterok felvidéki „felvonulása”

Deformáció vagy reformáció címmel tartottak evangélicizációt tavaly december 1–3. között az ősi tornaljai református templomban. A környező felvidéki településekről is érkezett evangélikusok, katolikusok és reformátusok együtt énekeltek, imádkoztak és épültek lelkileg.

Evangélikus presbiterok érkeztek december 2-án a Tornalja melletti Lőkösre, hogy imádkozzanak a magyar gyüle-

kezetekért, megmaradásért, megújulásért, reformációért. A magyar közösségek a szlovákiai evangélikus egyház ré-

szeli. Magyarul beszélő lelkész alig van. Néhányan rendszeresen átjárnak az anyaországi egyházból segíteni. A jövő szempontjából a helyzet kilátástalan. „Mint oldott kéve, széthull nemzetünk” – idézte egy presbiter a valamikor Felvidéken lelképásztorkodó Tompa Mihály költőt. Isten az elmúlt években mégis támasztott „kövekből fiakat” és leányokat magának.

A hideg adventi délutánon negyvenen jöttek el, hogy keressék Isten akaratát, vezetését. Lóczy Tibor missziós munkatárs vezette az éneklést, és kezdte mély, őszinte imával, hálaadással a találkozót. Badin Ádám előadóművész – volt roznói presbiter – Reményik-verseket (*Ahogy*

lehet, Templom és iskola) mondott, és az 51. és 46. zsoltárt olvasta fel. Isten ígéje szólt hozzánk: „Nem tudjuk, mit tegyünk, csak rád tekintünk.” (2Krn 20,12)

Ferenczy Erzsébet lelkész beszélt Egyed Aladár valamikori felvidéki evangélikus lelképásztor hitvalló életéről, melynek hatása még mindig érzékelhető. Solárik Vilmos és Ruzsnyák Dezső lelkészek is Istenbe vetett bizalommal szóltak a jelenlévőkhez. Az imaközösséget Bálintné Varsányi Vilma lelkész vezette. A falu kultúrháza templommá változott. Isten szeretete, jósága körülvevett minket. „Isten mégis nagyobb a mi szívünk-nél...” (1Jn 3,20)

■ SZEVERÉNYI JÁNOS

Imádságban és igében

Ökumenikus püspöktalálkozó Katowicében

Tizennyolc országból érkezett, hét különböző felekezet-hez tartozó harminchat püspök élte meg a keresztény összetartozást, a közös küldetést és Jézus Krisztus szent jelenlétét az imádságban, az igében és – felekezetenként – az eucharishtiában a harminchatodik ökumenikus püspöki konferencián. A római központú Fokoláre mozgalom által szervezett találkozó tavaly november közepén Együtt megvalljuk hitünket – együtt haladunk tovább témacímmel zajlott Lengyelországban, a katowicei római katolikus teológiai fakultás új épületében.

A néhai Klaus Hemmerle aachen-i római katolikus püspök kezdeményezésére létrehozott közösség, illetőleg az évenkénti találkozó immár nemcsak hagyomány, de a keresztény egyházak lelki-evangéliumi alapon álló imádkozó és egységet sürgető közössége is. Az egység spiritualitása ökumenikus spiritualitás. Más szóval több felekezet kegyességének sajátosságait magában foglalja,

gyakran azonban csak kifejezésbeli eltérések jelzik a különböző hagyományokat. A közös Úr, az egy Biblia, a hit és az imádság egybekapcsol minden kereszténnyel. Döntő, hogy az Úrnak tetsző módon éljük meg kereszténységünket, és napjaink kihívásaira felelős, biblikus válaszokat adjunk.

Kitekintés a világra összefoglaló címmel hallgattuk meg a lengyel katolikus, ortodox és

protestáns egyházak helyzetéről szóló beszámolót, majd a közel-keleti kereszténység gondjairól és a keresztények üldözéséről hangzott el megrendítő helyzetismertetés. Egy harmadik alkalommal a kelet-közép-európai egyházak kerültek fókuszba, élén Csehországgal és hazánkkal; végül pedig a skandináv egyházak.

A bangkoki érsek, thaiföldi bíboros, Kriengsak Francis Xavier Kovitvanit vezetésével együtt ünnepeltük a testvéri összetartozást közös istentiszteleteinken is. Előbb az evangélikus dómtemplomban – Marian Niemiec lengyel evangélikus püspök szolgálatával –, majd a helyi anglikán közösségben. Katowice elővárosában ortodox liturgiát hallgattunk, végül pedig a hatalmas érseki templomban

ünnepi szentmisén vehettünk részt, együtt a nagy létszámú helyi gyülekezettel. (Katowice az a nagyváros, amelyben II. János Pál pápa korábban püspökként és bíborosként is szolgált.)

Érdekes színfoltja volt a konferenciának a bibliai Máriáról vallott teológiai nézetek sora, ahogy katolikusok, ortodoxok, maroniták, anglikánok, evangélikusok, episzkopálisok, metodisták előterjesztették bibliai látásukat. A találkozó hagyományaihoz tartozik, hogy a részt vevő püspökök évente írásban megújítanak egy szövetségi elkötelezést, amely a kölcsönös szeretet és lelki összetartozás jele. 2018-ban a Svéd Evangélikus Egyház lesz a találkozó házigazdája, közösen a helyi római katolikus egyházzal. Az egyház Ura áldja meg kereszténységünket, hogy felelősen és hitelesen betöltsük 21. századi küldetésünket a neki tetsző egység jegyében!

■ D. SZEKIB IMRE
nyugalmozott püspök

Isten hullámhosszára hangolva

Százötven éves orgonája restaurálásáért és a gyülekezeti ház felújításáért adott hálát tavaly december 16-án a bakonycserynei evangélikus gyülekezet. Az ünnepi alkalmon Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten igéjét, a liturgiában Szarka István és Szarka Éva helyi lelkészek szolgáltak. A műemlék Saskó-orgonát Zászkaliczky Tamás orgonaművész szólaltatta meg.

Az elvégzett munkáért, valamint Isten ajándékaiért és szeretetért való hálaadásra hívta a jelenlévőket a püspök a 150. zsolttár alapján tartott prédikációjában. „Az orgona segítségével bekapcsolódunk az Istent dicsérők közösségébe. A zene által Isten hullámhosszára és egymásra is ráhangolódunk” – fogalmazott Szemerei János.

Az áldás elhangzása után első alkalommal zendült fel a felújított orgona. Zászkaliczky

Tamás rövid koncert keretében mutatta be a hangszer sokszínűségét.

Az istentisztelethez kapcsolódó közgyűlésen Szarka István fejr-komáromi esperes, helyi lelkész ismertette az orgona, valamint a gyülekezeti ház megújításának munkálatait. Az épület renoválásának költsége összesen mintegy tizennégy-millió forint volt, amelyből – a pályázati, illetve egyházi támogatás mellett – négymillió fo-

FOTÓ: ADÁMI MÁRIA

rintot tett ki az egyházközségi önerő. A templomi hangszer restaurálása pedig mintegy 3,6 millió forintba került. Újjáépítették belső szerkezetét, és új fúvószerkezetet, valamint csendes és takarékos motort is kapott az orgona.

A köszöntők sorában – többek között – Zászkaliczky Péter, a gyülekezet korábbi

lelkésze, Horváth Lajos római katolikus esperes-plébános, valamint Molnár István egyházmegyei felügyelő adta át jókívánságait a közösségnek. A jelenlévők ezután kivonultak a templom udvarára, ahol Szemerei János püspök áldást mondott a kívül-belül megújult gyülekezeti házra (*képünkön*).

■ A. M.

Az újjáépített budavári orgona szentelése Angyalföldön

A budapesti angyalföldi evangélikus templomban építették újjá az egykor a budavári templomban szolgáló Peskó-orgonát. A hangszert advent harmadik vasárnapján, december 17-én Gáncs Péter püspök szentelte föl, a liturgiában Grendorf Péter helyi lelkész vett részt.

Az orgonaszentelésen megemlékeztek Székács Lászlóról, az angyalföldi (később a csepeli) gyülekezet évtizedeken át hűséges, szolgálataira igényesen készülő, 2016-ban elhunyt kántoráról. Hagyatékából – végakaratainak megfelelően – családja jelentős támogatást nyújtott az orgonaépítéshez.

Grendorf Péter a szentelést, majd az orgona első megszólalását követően ismertette az angyalföldi templomi orgona történetét. Az újjáépült hangszert Bán István orgonaművész, a budavári evangéli-

kus templom orgonistája mutatta be – koncert keretében.

Az istentiszteleten jelen volt Bence Imre budavári igazgató lelkész, a Budai Egyházmegye esperese, Győri Gábor pezsztentlőrinci lelkész, a Pest-i Egyházmegye esperese, dr. Tóth József, a XIII. kerület polgármestere, Holopné Schramek Kornélia alpolgármester, valamint az orgonát egykor tervező Peskó Zoltán családja részéről Peskó Zsuzsa, aki végig támogatásáról biztosította az orgonát befogadó gyülekezetet.

■ G. P.

Az angyalföldi evangélikus templomban a kis orgona mellett egy korszerű olasz elektromos orgonát is felállítottak 1993 szeptemberében. Ez a hangszer Peskó György orgonaművész jóvoltából került Angyalföldre, akit feleségével együtt baráti szálak fűztek az angyalföldi evangélikusok akkori lelkészéhez, Kendeh Györgyhez és feleségéhez. (1994-ben a régi kisorgonát ajándékozási szerződéssel a Csepeli Evangélikus Egyházközség kapta meg, ahol a hangszer a mai napig szolgál.) Huszonhárom évig a Peskó György által szerzett olasz elektromos orgona kísérte a gyülekezet énekét.

Dr. Kormos Gyula orgonaszakértő néhány évvel ezelőtt felmérte a templomot egy lebontásra ítélt, felújítandó hangszer esetleges befogadásának tervével.

Amikor a budavári templom lehetőséget kapott egy új hangszer építésére, sokáig kérdéses volt a Peskó-orgona sorsa. Végül a budavári gyülekezet ajándékozási szerződéssel adta át a hangszert az angyalföldi templom részére, és a bontás, valamint a szállítás költségeit is nagylelkűen állta. A bontást és a szállítást, miként az újjáépítést és a fejlesztést, a Varga Orgonaépítő Kft. végezte.

Építkezés árvíz után

A javarészt közadakozásból felépített gyulai evangélikus templomot 1927. december 18-án Raffay Sándor püspök szentelte fel. Az isteni hajlékért és a hozzá tartozó közösségért december 17-én ünnepélyes istentiszteleten adott hálát az egyházközség. Idén első alkalommal a Benkő István-díjat is kiosztották.

Kondor Péter, a Kelet-békési Evangélikus Egyházmegye esperese hirdetett igét a kilencven éve felszentelt gyulai evangélikus templomban az advent harmadik vasárnapján tartott ünnepi alkalmon. Salamon példájából kiindulva arról beszélt, hogy a gyülekezet megérkezett egy határállomásra, ahonnan

visszafelé és előre is tekinthet. Az ígéhirdetés után Németh Csaba levéltáros foglalta össze a gyulai templomépítés történetét.

A gyűjtésre az 1925-ös gyulai árvíz után vállalkoztak a hívők, amikor ki-ki saját házána helyreállításával, megerősítésével volt elfoglalva. Mégis

összegyűlt a szükséges összeg úgy, hogy a reformátusok és a görögkeletiek is támogatták a maroknyi evangélikus ügyét. A hiányzó tételt hazai és külföldi, többek között svédországi egyházi segélyadományokból teremtették elő. A tervezéssel Gerlőczy Gedeont, Csontváry felfedezőjét bízták meg, aki akkori hivatali beosztásánál fogva került kapcsolatba a gyulaiakkal. A történész megemlítette: jöllehet 1927-ben megtörtént a templom felszentelése, a torony, az oltár és az orgona csak később került a helyére.

Az istentisztelet után átadták a gyülekezet presbitériuma által erre az alkalomra alapított Benkő István-díjat. A közösség érdekében kifejtett áldozatos munkájáért, az evangélikus értékek közvetítéséért, példamutató életéért Nagy Dezső kántor és tiszteletbeli presbiter vehette át a kitüntetést. Az ismerős névadóját Pápai Attila gyulai evangélikus lelkész mutatta be a gyülekezetnek. A díjazott személyesen is ismerte a névadó Benkő István lelkészt, aki már a vasárnapi istentisztelet előtt megtartott gyermekfoglalkozásokon közelebb hozta a diákokhoz a Biblia világát.

■ Forrás: Gyulaihirlap.hu, Behir.hu

Százéves az ostffyasszonyfai templom

Temploma felszentelésének századik évfordulóját ünnepelte tavaly december 3-án, advent első vasárnapján a kalandos történelmű ostffyasszonyfai evangélikus közösség. Az Ostffy család támogatásával már a reformáció korában gyökeret vert itt az evangélikus hit, azonban a gyászévtized idején, 1680-ban Ostffy Miklós várát és a templomot is lerombolták, büntetésként azért, hogy a földbirtokos menedéket nyújtott az akkori dunántúli lutheránus püspöknek. Így a gyülekezet csak a reformáció indulásának négy századik évében, 1917-ben építhetett új templomot.

Az úrvacsorai alkalmon Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püs-

pöke hirdette Isten igéjét, a liturgiát pedig Garas Krisztina Judit helyi lelkésznel közö-

sen végezték. Énekekkel közreműködött a Szená-Torok, a magyar országgyűlés képviselőinek kórusa.

Szemerei János Zsolt 46,2-49-12 alapján tartott prédikációjában felelevenítette a gyülekezet küzdelmes múltját. Külön kiemelte a hitvalló ősök, köztük a helyi birtokos, Ostffy Miklós bátor helytállását, aki mindent elveszített, de megmaradt az élete és a hite. A fizikai védelmet nyújtó várak elpusztulnak, de Isten másfajta oltalmat nyújt számunkra – mutatott rá Szemerei János. „Advent jelzi, hogy Isten világosságot hoz, biztonságot és reménységet ad lelki és szellemi értelemben. Jézus Krisztusban még a fájdalmas emlékek is más megvilágításba kerülnek” – fogalmazott a püspök.

Az istentiszteletet a Szená-Torok rövid koncertje zárta, majd a helyi művelődési házban szeretetvendégség várta a híveket. Itt hangzottak el a köszöntések is. Többek között Rostáné Piri Magda vasi egyházmegyei esperes, az Ostffy leszármazottak nevében Szalay-Berzeviczy Gábor, Mihácsi Szabolcs gondnok, helyi polgármester, valamint a római katolikus közösség részéről Gregorics Ferenc adta át jókívánságait a jeles évforduló alkalmából. Fehér István, a csöngő-ostffyasszonyfai társult egyházközség felügyelője pedig bemutatta a jubileumra megjelentetett hely- és gyülekezet-történeti könyvet, majd köszönetet mondott írójának, Bóka Istvánnak.

Az együttlélt ebéd után a helyi ifjúság által előadott, *Kilenc kő* című színdarabban folytatódott. Végül sor került a falu adventi koszorújának megállítására, amelyen Rostáné Piri Magda esperes gyűjtötte meg az első gyertyát.

■ AM

FOTÓ: ADÁMI MÁRIA

Az alma mater évfordulós emlékezése

Arany-kiállítás a Debreceni Református Kollégium Múzeumában

Február végéig tekinthető meg Debrecenben az a kiállítás, amely „Jártam a jelenben, éltem a jövőben” címmel nyílt Arany János születésének kétszázadik évfordulója alkalmából még az elmúlt év végén a költő egykori iskolájában, a Debreceni Református Kollégiumban.

A kollégium múzeumának díszkönyvtárában látható időszakos kiállításon számos eredeti kézirat és dokumentum látható Arany János debreceni éveiből: például beiratkozási irat, versek, jegyzetek, a legendás Arany-Petőfi-barátság egy dokumentuma, és láthatjuk a költő székét is. A Petőfi Irodalmi Múzeum jóvoltából fatáblákon követhető végig a magyar irodalom egyik legjelentősebb alakjának életútja. A kollégium földszintjén megújult iskolatörténeti kiállítás is számos Aranyhoz kapcsolható tárgyat, dokumentumot mutat be, többek között a költő pipáját és Hatvani István professzorhoz kötődő kéziratait.

Arany János 1833–1836 között volt a kollégium diákja, azonban 1834-ben egy évre Kisújszállásra költözött, ahol segédtanítóként dolgozott, majd remek ajánlólevéllel tért vissza Debrecenbe. Ebben az időszakban nagy érdeklődést mutatott a festészet, szobrászat és színészet iránt is. 1836-ban a Fánecsy Lajos és László József igazgatása alatt működő színtársulathoz szegődött, amely azonban hamarosan feloszlott. Debreceni éveiről, illetőleg a színészetéről a *Bolond Istók* második éneke tekinthető a költő vallomásának.

S hogy mit adhat nekünk Arany János személyisége ma? Keczan Mariann irodalomtörténész, muzeológus szerint

Arany debreceni időszakának és a kollégiumi kötődésének is nagyon sok üzenete van. „Arany sok mindenben kipróbálta itt magát, de a saját útjára magának kellett rálépnie. Nem lett szobrász, festő vagy muzikus sem, azonban az érdeklődési körében ott maradtak ezek a tevékenységek is. Azt viszont magának kellett megtalálnia, hogy miben is van az ő igazi talentuma. Az iskola ad-

hat lehetőséget arra, hogy egy tehetség kibontakozzon, számos más példát látunk erre itt Debrecenben – Arany mellett Csokonai Vitéz Mihály vagy Ady Endre is sokat kapott itt, az irodalomnál maradván és a legnagyobbakat említve. Egyszerű gyermekből is lehet nagy alkotó.” A kiállítás nyitvatartási időben, hétköznapokon 10 és 16 óra között látogatható.

■ Forrás: Ttre.hu

FOTÓ: TTRE.HU

Mátyás király éve

Hunyadi Mátyás születésének 575. és királlyá választásának 560. évfordulója alkalmából emlékévet hirdet 2018-ra a nemzetpolitikai államtitkárság – jelentette be Potápi Árpád János. Az államtitkár közölte: a Kárpát-medence magyarsága az emlékévhöz kapcsolódva számos közös rendezvényt, konferenciát, kiállítást tart majd, illetve a fiataloknak történelmi versenyeket szerveznek.

Potápi Árpád János az emlékévvvel összefüggésben kiemelte a magyar identitás megerősödését, és azt mondta: Mátyás király erőskezü, jelentős uralkodóként vonult be a történelembe. Megerősítette Magyarországot, felismerte, hogy csak így lehet megállítani az Oszmán Birodalom terjeszkedését. Nemcsak a történetírás,

hanem mondáink és népmeséink is őrzik alakját.

Januárban Szegeden mutatnak be emlékező szentmisét, majd a fővárosban január 20–24. között jótékonysági reneszánsz bál, ételkóstoló és forgatag lesz Mátyás királlyá választásának 560. évfordulója alkalmából. Márciusban Székesfehérváron mutatnak

be koronázási misét, áprilisban, Mátyás király halálának évfordulóján pedig megemlékezés lesz Bécsben és Budapesten. Júniusban Bécsben kiállítás nyílik majd a város elfoglalásának évfordulóján. Az emlékévhöz a tervek szerint a kolozsvári magyar napoknak is egyik központi témája lesz.

A programok lebonyolítója a Magyarság Háza. Az ötletadó az Emberi Méltóság Tanácsa és Gaal Gergely országgyűlési képviselő (KDNP) volt, aki a tanácsadó testület elnökeként reményét fejezte ki, hogy sikerül olyan programsorozatot megvalósítani, amellyel meg tudják mozgatni a Kárpát-medence magyarságát.

Az emlékévhöz december 11-i sajtótájékoztatóján Lomnici Zol-

tán, az Emberi Méltóság Tanácsának elnöke kitért arra is, hogy Erdély Romániához csatlakozásának századik évfordulója lesz 2018-ban, és várhatóan több, a magyarság számára kellemetlen eseményre is fel kell készülni. Erre is egyfajta válasz lehet az emlékévhöz – jelezte. Gergely Balázs, a Kincses Kolozsvár Egyesület elnöke reményét fejezte ki, hogy az előző két emlékévhöz hasonlóan sikeres lesz ez a programsorozat is. Hozzátette: február 23–24-én tartanak megemlékezést Mátyás születésének 575. és trónra lépésének 560. évfordulója alkalmából. Szeptemberben Vajdahunyadon többnapos rendezvénysorozattal tisztelegnek a király emléke előtt.

■ Forrás: MTI

JEAN HANI

ISTEN MESTERSÉGEI

Bevezetés a munka spiritualitásába

JEAN HANI: ISTEN MESTERSÉGEI

„Az én Atyám mind ez ideig munkálkodik...”

Gáncs Péter püspök
Déli Evangélikus Egyházkerület

Az új év első Égtájéoló-cikkének írására készülve megakadt a tekintetem a püspöki hivatal előterében felállított, immár „lejár”, úgynevezett roll-up plakáton, amelyen a reformációi jubileum felé vezető tematikus évek kulcsszavai olvashatók. 2010: nyilvánosság, 2011: szabadság, 2012: nők, 2013: tolerancia, 2014: kultúra, 2015: oktatás, 2016: nemzet, 2017: ünnep... De miről fog szólni 2018?!

Kényelmes lenne átvenni a kormányzati lózungot, amely „a családok éveként” hirdette meg 2018-at. Természetesen számunkra is alapvető isteni ajándék a család, amelynek értékét éppen a reformáció adta vissza. Ugyanakkor emlékszünk, hogy 2011-ben a katolikus egyház is meghirdette már a család évét. Jó lenne talán valami „eredetibbet” kitalálni arra a kérdésre válaszolva, hogy mi következik az „ünnep” után...

Az egyik lehetséges és kézenfekvő válasz, hogy az ünnepet az ünnep erejéből táplálkozó munka kövesse. A keresztény időszemlélet szerint a hét első napja a feltámadás öröme hirdető vasárnap, ebből élhetünk és munkálkodhatunk a hétköznapokban. Útkeresésben iránytűre leltem az *Isten mesterségei – Bevezetés a munka spiritualitásába* című könyvben, amely a közelmúltban jelent meg a gödöllői Sursum Kiadó gondozásában.

A szerző, Jean Hani (1917–2012), az amiens-i egyetem néhai professzora a keresztény szimbológia, liturgia és művészet tudosa százötven oldalas kötetében a munka spiritualitásába, isteni, bibliai kontextusának értelmezésébe kínál bevezetést. Alapigéje Jézus határozott kijelentése, amelynek első felét már írásom címe is idézi: „Az én Atyám mind ez ideig munkálkodik, én is munkálkodom.” (Jn 5,17)

Jean Hani professzor Eckhart mester nyomán vallja a folyamatos teremtést, amely szerint „Isten nem hat ezer éve teremtette a világot, hanem éppen e pillanatban teremti...” Majd hozzáteszi: „Isten azonban e szüntelen tevékenységét meg kívánta osztani teremtményeivel: a mennyei, angyali hatalmakkal a kozmoszban keringő csillagokat, az emberrel pedig a földet, amelyet a bibliai elbeszélés kertként ábrázol.” Ebben az összefüggésben idézi a munka geneziséről szóló ígét a *Teremtés könyvéből*, melyből világos, hogy a munka eredendően nem Isten büntetése, hanem kitüntető áldása az emberen: „Fogta

tehát az Úristen az embert, és elhelyezte az Éden kertjében, hogy művelje és őrizze azt.” (1Móz 2,15)

A könyv tizenkét fejezetben tizenkét „isteni” mesterséget mutat be bibliai igékből kiindulva, képzőművészeti illusztrációkkal szemléltetve. Ebben a sorban Isten papi és királyi munkálkodását hiába keressük, mert Jean Hani szerint „e méltóságok meghaladják a mesterség teljes fogalomkörét...”

A sor három „isteni mesterség” bemutatásával indul: Isten először mint írnok, majd mint orvos és harmadsorban mint harcos kerül elénk. Ezt követik a hétköznapi, ha úgy tetszik, profánabb mesterségek. Isten jelen van a világban, és munkálkodni akar közöttünk, bennünk és általunk mint fazekas, mint takács, mint építómester.

Különösen is izgalmas a hetedik fejezet, amelyik Jézust mint „az ács fiát”, mint ács mestert mutatja be. A szerző felidézi az ószövetségi előképet, Nóét, aki isteni tervek alapján komoly ács munkát végezve építi meg a túlélés, a kegyelem eszközét, a bárkát. Ugyanakkor „Jézus, az ács fia, Józsefé, aki Krisztus földi atyjaként az isteni ács, a mennyei Atya tükörképe. Ám Jézus maga is ács, és e tekintetben a világ teremtőjeként, valamint – Egyháza közvetítésével – e világ helyreállítójaként mutatkozik meg.”

Ezen a ponton jelenik meg a kereszt szimbolikája, amelynek gazdag üzenetéről a francia professzor így vall: „A kereszt fája az anyag, amelyen Jézus, az ács dolgozik. A kereszt minden gerendázat és minden épületszerkezet legalapvetőbb alakzata. A keresztfa a kozmikus fa, amelyből az isteni ács készíti a világot, továbbá a keresztfa mint olyan szellemi tervrajz, amely szerint Jézus, az ács újjáépíti a világot, vagy új világot épít...”

Az iparos szakmák következnek ezután a könyvben, az ősi, természetközeli mesterségek fejezetei. Isten munkálkodik a világban mint pásztor, halász, kertész, szőlősgazda, valamint az aratás Ura.

Reménységünk az új év nyitányán, hogy 2018 is anno Domini, az Úr esztendeje lesz, amikor az Atya nem szűnik meg munkálkodni az ő Fia és Lelke által bennünk és általunk. Így válhat mindennapos tapasztalatunkká az a paradox valóság, amelyről Pál apostol ír, aki szerint egyidejűleg lehetséges, hogy „Isten szántófeldje, épülete, temploma” és ugyanakkor szolgálja, munkatársai legyünk! ■

FOTÓ: MTI / MÁTHÉ ZOLTÁN

Ünnep után

Tizenhat éves voltam 1987-ben. Az ország októberben tele volt plakátokkal, amelyek azt hirdették, hogy nagy ünnepre, világrengető történelmi esemény kerek évfordulójára készülünk. Beleborzongtam a gondolatba, hogy mekkora felhajtás lesz itt harminc év múlva, amikor nem a hetvenedik, hanem a századik jubileumot ünnepeljük – mert azt az ünnepet már akkor sem szerettem.

Félelmem alaptalan volt: a vörös zászlóerdőnek, a díszszemlének és az óriásplakátokról ránk mosolygó Lenin elvtársaknak nyomuk sem volt 2017-ben. A „Nagy Októberi Szocialista Forradalom” – 1984-ig a helyesírási szabályzat szerint is így kellett írni! – századik évfordulójára talán csak az elszánt történészek és az érettségiző diákok emlékeztek. Én pedig máig is szégyellem egy kicsit, hogy három évtizeddel ezelőtt eszembe sem jutott: 2017-ben egy ötszázadik jubileum (is) esedékes.

Harmincéves emlékeimet azért idéztem fel, hogy tudatosítsuk magunkban: nem feltétlenül magától értetődő, hogy a reformáció kerek évfordulóját megünnepelhetjük. 1917-ben a nagy háború

miatt volt keserű az ünnep, 1817-ben a katolikus egyházat és az uralkodóházat nem illett megsérteni túl hangos megemlékezésekkel, 1717-ben csak a legszerencsésebb gyülekezetek vallhatták meg nyíltan hitüket. 1617-ben még egészen jó volt a helyzet, leszámítva, hogy a három részre szakadt országban nemcsak a vallásszabadság, de az emberek pusztája léte is állandó veszélyben volt. Ha jól meggondoljuk, a magyarországi protestánsoknak ötszáz évet kellett várniuk a reformáció jubileumának nyugodt és derűs ünneplésére.

Nem „érdem”, hanem „szakmai ártalom”, hogy sok jubileumi eseményben tevékenyen is részt vehettem, más alkalmakon pedig látogató voltam. Sok szép és hasznos terv végül nem vagy csak részben valósult meg – a terveknek már csak ez a sorsuk. Biztosan lehetett volna sok mindent jobban, szervezettebben, átgondoltabban megvalósítani – aki benne volt a munka sűrűjében, ezt nálam jobban tudja. Ami azonban megvalósult, az nem volt kevés, és nem múlt el nyom nélkül. Az alázat és a szerénység fontos erények, de nem baj, hogy 2017-ben egy kicsit jobban láthatóvá váltunk mi,

és váltak láthatóvá általunk a reformáció üzenetei. Ne felejtsük el: a mai Magyarországon a társadalmon belül a keresztyénség kisebbség; a keresztyénségen belül a protestánsok, a protestánsokon belül pedig az evangélikusok vannak kisebbségben. Hihetetlenül nagy az információs és az eszmei „háttérzaj” – nagy dolog, hogy meghallhatták a hangunkat.

Amikor hét évvel ezelőtt egyházunk tematikus éveket hirdetett a reformáció jubileum előkészítésére, a 2017. év témájának az ünnepet jelölte meg. Pont ettől féltem. A 21. század nyugati embere tud hajtani, dolgozni, megfeszülni, aztán meg (jó esetben) lazulni, kikapcsolódni és bulizni – de ünnepelni? Az ünnephez tradíció és közösség kell, és bizony mindkettő hiánycikk a mai Magyarországon.

A legemlékezetesebb az marad számomra tavalyról, hogy többször is sikerült megélnem az ünnep élményét, megtalálni a ma is élő hagyományt és rátalálni a még mindig, minden hátrányos körülmény ellenére élő közösségre.

Március 15-én éreztem először, hogy hálás lehetek az Úristennek, amiért megélhettem 2017-et. A lipcsei Tamás-templom kórusa – Bach egykori együttese – szolgált a Deák téri templomban, istentiszteleti alkalmon. A „Tomanerekkel” együtt énekelni koráljainkat, majd közösen az úrvacsorához járulni olyan pillanatokat jelentett, amikor megérezhettük, hogy az ige,

a hit, a szentségek, a hagyomány, a zene, a kultúra nem külön-külön „gyümölcssei” a reformációnak. Ami az elmúlt ötszáz évben az evangélikus egyházban létrejött, az olyan „médiüm”, amely nem az emberek kommunikációját, hanem Isten valóságos jelenlétét tudja eljuttatni hozzánk.

Október 31-én otthon, a saját gyülekezetemben voltam – szerencsére nem egyedül, az evangélikusok mellett a reformátusok is segítettek zsúfolásig tölteni a templomot. Az alkalom végén szót kapott városunk polgármestere is, aki az istentisztelet után ünnepélyesen átadta a templom előtti téren elkészült Luther-rózsa-mozaikot. Kisváros lévén, az elmúlt másfél évtizedben többször volt alkalom hallani őt, aki történetesen hitét rendszeresen gyakorló római katolikus. Először hallottam azonban nyilvánosság előtt nem politikusként megszólalni. Szemmel láthatóan polgármesterünk is megélt a csodát, ahogyan az istentiszteletre összegyűlt emberek közösséggé, sőt gyülekezetté váltak. Ebben a templomban, ezen az alkalmon a város vezetője is a gyülekezet tagjaként szólalt meg. Pedig semmi mást nem csináltunk, csak amit egy istentiszteleten szoktunk: énekeltünk, ígére, igehirdetésre figyeltünk, a kórus szolgálatát hallgattuk, imádkoztunk, és éltünk az úrvacsora szentségével. Akár ennyi is elég lehet az ünnephez, és ezt az is megérezheti, aki nem ebben nőtt fel, vagy él hétről hétre.

A reformációi emlékévé nyitóeseménye januárban sokakat meglepett, sőt meg is botránkoztatott. Egyházunk különböző fórumain is sokféle vélemény elhangzott a formabontó, sok szereplőt megmozgató és sokféle műfajt felvonultató műsorról, amelyre a Művészetek Palotájában került sor. Ezen alkalom ellenpólusának ígérkezett az emlékévé december 19-i hivatalos zárókoncertje. Nehéz hagyományosabb (sarkosabban fogalmazva: unalmasabb vagy avíttabb) alkalmat elképzelni, mint egy komolyzenei koncert a Zeneakadémia tisztelettel parancsoló nagytermének falai között. Nem is hittem, hogy ez az esemény lesz az, amelyik alaposan kizökkent az „ez az év mégiscsak jól sikerült” kellemes komfortzónájából. Pedig ez történt, egy kortárs klasszikus zenemű ősbemutatója, Jeney Zoltán *Aus tiefer Not* kantátája végezte el az „ünneprontást”.

Az „ünneprontás” kifejezést talán nem is kellene idézőjelbe helyezni. A Reformá-

ció Emlékbizottság által megrendelt kantátája semmiképpen nem nevezhető hagyományos ünnepi zenének. A 130. zsolnárból (*A mélységből kiáltok hozzád, Uram*) és az ebből keletkezett Luther-énekből (*Mély-séges mélyből kiáltunk hozzád, irgalmas Isten*) kibontakozó mű szövege könyörtelenül sorakoztatja a legkíméletlenebb igehelyeket, mint a 13. zsolnárból azt, hogy „*nincs Isten*”, vagy *Máté evangéliumából* azt, hogy „*éheztem, és nem adtatok ennem...*” A szövegeket összeállító Jeney Zoltán nem hagyott kétséget afelől, hogy a történet rólunk szól. 20. századi magyar írók és költők legsötétebb soraival írja le kiüresedett, könyörtelen, Isten nélküli mindennapjainkat, ahol minden „*Sötét Vak Kilátástalan Sötét Sötét*” (Orbán Ottó), és ahol „*ránézek hazámra, és egy idegen néz vissza*” (Esterházy Péter). A darab utolsó tételében sem kapunk „*olcsó kegyelmet*”. Egy 17. századi misztikus költő és teológus, Angelus Silesius katolikusként idézi fel nekünk, 21. századi evangélikusoknak Lu-

ther keresztteológiáját: „Ha nincs kereszt és szenvedés, öröm se lesz a részem. Hiszen keresztnek érdemén lettél dicső egészen: Ki nem visel kint, szenvedést, hiába vágyik üdvedért.”

Végül nem bántam, hogy Jeney Zoltán „ünneprontó” volt a szépen sikerült emlékévé záróalkalmán. Az ünnep után nem baj, ha újra eszünkbe jut az a kegyelem, amelyet Luther ötszáz éve „*felfedezett*”. Sokat gazdagodtunk, épültünk öt évszázad alatt ebből a kegyelemből. Jó is volt mindezt egy éven keresztül számba venni, megosztani, örülni és büszkének lenni rá.

Ez azonban nem elég arra, hogy a reformáció jubileuma a következő évszázadban ne jusson a „Nagy Októberi Szocialista Forradalom” sorsára, amelyet már nem volt kinek megünnepelnie. A következő jubileumra csak akkor kerülhet sor, ha komolyan vesszük Luther utolsó mondatait: „*Koldusok vagyunk. Ez az igazság.*”

■ KERTÉSZ BOTOND

ID. LUCAS CRANACH TANÍTÁNYA: LUTHER A HALÁLÓS ÁGYN

Isten mindenkit megbecsül

Nagy Szabolcs zenével és blogszerkesztőként is szolgál

Sorozatunkban az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológusi, lelkési hivatásra készülő hallgatóit szólaltatjuk meg indíttatásukról, a szolgálattal kapcsolatos elképzeléseikről, céljaikról. Nagy Szabolcs ötödéves, teológus-lelkész szakos hallgatót a Közel zenekarról és a Kötőszó blogról is kérdeztük.

– Miért választottad a teológiát?

– A győri Péterfy Sándor Evangélikus Gimnáziumba kerülve az iskolalelkészek, Ócsai Zoltán és Csorbáné Farkas Zsófia nagy hatással voltak rám. Korábban a kereszténységről kialakítottam egy képet – hogy milyenek a keresztények, ki Jézus, milyen a keresztény értékrend –, és általuk és az iskola szellemiségében ugyanezzel találkoztam. Ez nagyon jó visszajelzés volt. Emellett egyre több egyházi rendezvényen, Szélrózsa találkozón, zenei táboron vettem részt. Azt tapasztaltam, hogy az a keresztény közösség, amit én keresek, létezik, és az evangélikus egyházban megtalálható. Ezt a fajta hitelességet és az ige átadását szeretném én is az életemben gyakorolni.

– Milyen ez a fajta kereszténység?

– Olyan, ami képviseli és megmutatja, hogy Isten számára fontosak vagyunk! Jézusban azt az Istent ismertem meg, aki mindenkit megbecsül. Azt szeretném, hogy az evangélikus egyház olyan intézmény legyen, amely odalép mindenkihez – a hangoshoz és halkhoz, az előkelőhöz és az elnyomotthoz –, és emberszámba veszi őt.

– Hogy lehet ezt képviselni?

– Önazonossággal! Sem az egyháznak, sem az egyes kereszténynek „nem áll jól”, ha olyan dolgot csinál, ami nem ő. Mindenkinek meg kellene találnia a benső, tudatos hozzáállását, amivel tisztán és igazán tudja önmagán keresztül az Urat hirdetni. Ma sokak számára nem fontosak az objektív igazságok. Nekünk lehetőségünk van arra, hogy a szubjektíven megélt objektív élményt, vagyis az istenélményt át tudjuk adni másoknak.

– Egyik szerkesztője vagy a Kötőszó evangélikus blognak.

Hogy látod az egyház és a közélet kapcsolatát?

– Egyházunkban ha előkerül egy kérdés, probléma, akkor nem egyszerre mondjuk ki az „igazságot”, hanem képesek vagyunk megvitatni, körbejárni, több oldalról átgondolni. A Kötőszó blogon hatványozottan erre törekszünk, de az evangélikus szellemiség is ebben rejlik. Philipp Melanchthon alapján megtanultuk, hogy szükséges a bölcs hátralépés a döntéshelyzetek előtt. Ez különösen is fontos, hiszen ma a világból hiányzik, hogy valamire időt adjon, hogy egy kérdés kiforrja magát, helyette mindenre azonnal akar választ adni. Nagy erőnk, hogy mi a türelmességet tudjuk képviselni a közéletben.

– A Közel zenekar tagja vagy. Mit jelent számodra a zene?

– A közösséget! Egy gyülekezeti éneklet akkor jó, ha abba mindenki be tud csatlakozni. A Közel zenekarral olyan énekeket játszunk, amiknek bár a zenei alapja elsősorban szokatlannak tűnhet, de mindenki be tud kapcsolódni, tud énekelni. Mottónk

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

is az, hogy közelebb hozni az embereket Istenhez, egyházhoz és a zenéhez. Akkor jó a gyülekezeti egyházzene, ha közösségi élményt tud nyújtani.

– Melyik a számodra különösen meghatározó bibliai igé?

– „Akinnek sokat adtak, attól sokat kívánnak, és akire sokat bízok, attól többet kérnek számon.” [Lk 12,48] Sokan azt hiszik, hogy ebben elvárás, a sokszor túlságosan sokat kérő egyházi szolgálat fogalmazódik meg, de én máshogy látom. Ezzel az igével Isten elmondja, hogy én adok neked, mert te számítasz; bízok rád feladatokat, mert te fontos vagy; meghallgatom a szavadat, mert neked sokat jelentesz. Isten mindenkit megbecsül. Ezt mindennap tudatosítani szeretném magamban és másokban is.

■ GALAMBOS ÁDÁM

Szokolay Sándor- emlékkoncert

A Pannon Voices vegyes kar Vinczeffy Adrienne vezetésével december 7-én Szokolay Sándor evangélikus zeneszerző életműve előtt tisztelgett halálának negyedik évfordulóján.

Forrás: fasor.lutheran.hu

Luther-katakomba a Fazorban

„Ahhoz, hogy ez az új otthon kialakításra kerülhessen, szükség volt a gyülekezet vezetői részéről arra a látásra, ami a törmelék mélyén, romok között, kerítéseken át is észreveszi a múltból a jövő felé vezető lépéseket. Ahol egykor az evangélikus internátusban élő diákok és tanáraik, lelkesek és egyházi szolgáltók közlekedtek. Belátni, hogy végre itt van az ideje, hogy a második világháborútól törmelékkel és földdel borított lépcsőkön, a pókhálós, lomokkal teli pince mélyén, a szolgalmi jogként 1926-tól bejegyzett, de kerítéssel lezárt utak mentén újra átjáró, átjárható út

legyen. Út a templom és a gyülekezeti ház, átjáró a gimnázium és a gyülekezet gyermek- és ifjúsági központja között, otthon a gimnáziumi cserkészek számára” – mondta Gáncs Péter püspök a Budapest-Fasori Evangélikus Egyházközség új gyermek-, ifjúsági és cserkészotthonának, a Luther-katakombának a felszentelésekor tavaly október 31-én. Az öregdiák, cserkész Lasztóczy Péter mérnök tervei szerint készült katakomba csaknem 8,5 millió forintos közvetlen anyagi ráfordításának közel hetven százalékát Erzsébetváros Önkormányzata adta. „Ezen a helyen, a Luther-katakombában, hisszük és reméljük, hogy kisgyermekkoruktól úgy formálódhatnak fiataljaink ökumenikus nyitottságban, hogy az egyház legfőbb kincsét, a Krisztusban kapott evangéliumot felfedezhetik, elsajátíthatják élményszerű tanulás és szabadidős tevékenység közben is” – írta Aradi György lelkész és dr. Bartha Tibor felügyelő.

Forrás: fasor.lutheran.hu

Arculatot adott futóbajnokunk vállalásának

A tavalyi év – azt hiszem, túlzás nélkül állíthatjuk – egyik legnagyobb hőse Jeszenszky Péter kiskőrösi evangélikus testvérünk, aki Budapestről Wittenbergig futott társaival a reformáció 500 emlékévé tiszteletére, az augusztusi magyar napokra megérkezve. Péter bejegyzését a reformáció 500 emlékfutás Facebook-oldaláról két okból osztjuk meg olvasóinkkal: egyrészt mert nem feledjük csodálatos teljesítményét, másrészt pedig mert volt még valaki, aki sokat tett az ügyért, s megilleti a köszönet.

„2017. december 28. Nagyon hálásak vagyunk Rácz-Fodor Katalin grafikusművésznék. Arculatot adott a futásunknak. Pólót, hűtőmágnest, gépkocsimatricát tervezett. A mai napon végre sikerült átadnom az emléktáblánkat. Köszönjük szépen, Kati! A szétosztott 800 db hűtőmágnest is dicséri munkáját.”

Búcsú az aktív lelkészi szolgáltatótól

„Missura Tibor lelkész úr ez év végén 85 évesen végleg nyugdíjba vonul. December 24-én Farkasréten abban a templomban tartotta utolsó igehirdetését, amely templom 1994-ben egy év alatt készült el az ő irányításával. Az istentisztelet végén megköszöntem több évtize-

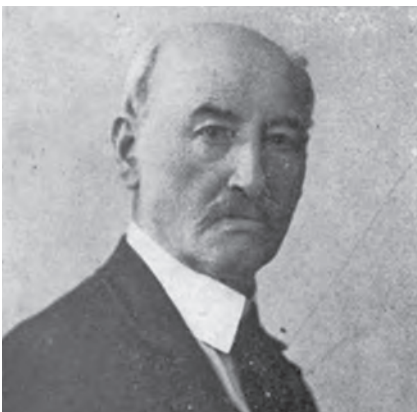
des szolgálatát, külön kiemelve templomépítő tevékenységét. Isten éltesse sokáig erőben, egészségben! Erős vár a mi Istenünk!”

Forrás: Facebook – a kelenföldi evangélikus gyülekezet osztotta meg Sass Szilárd bejegyzését

Telepedjünk a „hársak” mellé!

Tartalmas olvasnivalóra talál, aki kezébe veszi a **Hét Hársnak**, a **Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség – 2017-ben a tizenhatodik évfolyamában járó – lapjának reformációi számát. Alcíme szerint a kiadvány „evangélikus folyóirat teológiáról, kultúráról, közösségről”; a felelős szerkesztő Donáth László lelkész, a szerkesztő Ittész Nóra.**

A százoldalas lapszámban több helyütt is szó esik Donáth Benjaminról, aki *Az Isten nem bosszúálló – A bosszúálló Istenről szóló hamis legenda megdöntése* címmel írt tanulmányt, s munkáját a Vatikánba is eljuttatta. „Azt tűzte ki célul, hogy a következő bibliafordításokban, illetve a hittankönyvekben korrigálják azt a félrefordított részt, amely szerint Isten bosszúálló lenne” – mondja Donáth Benjaminról Iványi Gábor lelkész a vele készült interjúban. A szóban forgó két vers, Mózes 2. könyve 20. fejezetének 5–6. verse a *Tízparancsolat* első szövegváltozatának része.

„Donáth Benjamin (*képünkön*) itt mint ha azt fejtegetné, hogy az Örökkévaló méltányos, és az atyák vétkei miatt megértőbb a jelenlegi generációval – állapítja meg Iványi Gábor. – Hogyan is lehetne szigorúbb az Egyiptomból kijöttekkel szemben, hiszen bele kell kalkulálnia, hogy négyszáz évig rabszolgaságban éltek, kötelező ideológiai irányultsággal, és aki nem alkalmazkodott, azt vagy annak a gyereket bedobták a Nílusba a krokodiloknak.

A »féltőn szerető Isten«, a »féltékenyen szerető Isten« talán jobb fordítási megoldás, bár itt igazából a nagyon odafigyelő Istenről van szó. Nem abban az értelemben, hogy besúgókkal figyeltet bennünket, hanem ahogy vágyunk rá: fontosak va-

gyunk neki. Tőle még a kritika is jólesik, sőt igénylem, mondja meg, jól cselekedtem, vagy sem. Az Örökkévaló a jó érdekében aggódó, bennünk hívő Isten: ha magasabban van is léc, mint amit az átlag átugrál – akárcsak a sportban –, meg tudom javítani a világsúcsot, ha nem is méterekkel, de milliméterekkel mindenképpen. És jó, ha egy picit feljebb rakjuk a lécet, és arra készítetünk valakit, hogy múlja felül önmagát. Sőt a dolog még bonyolultabb: ez az Isten tisztelni akar engem. Az özönvíz után azt mondja: nem átkozom el többé a földet az emberért, mert az ember ilyen. A földből vétetett, a földbe tér vissza, és mint földből is való valaki, újra és újra okot ad arra, hogy özönvíz legyen. Noé sem tökéletes, de az Örökkévaló nem akar lemondani arról, hogy a Noé-féle embertípus diadalmaskodjék. Ugyanakkor tudja, az ember önmagában hordozza annak lehetőségét, hogy por és hamu legyen. És jól van ez így: az ember egyik fele kérlelhetetlen és önző és porhoz tapadt, a másik fele pedig nagyon elemelkedett ettől a földtől. Donáth Benjaminnál mást érzékelek, az ő magyarázatában inkább az elnéző Isten van jelen. Ő úgy látja, hogy az Örökkévaló kicsit fáradtan, rezignáltan legyint, és azt mondja, nem várhat az embertől többet. Számomra inkább arról tanúskodik ez a szöveg, hogy az Isten kegyelme örökkévaló. És amíg ember van, az ember gyarlósága is örökkévaló. A valóságnak együtt nehezen megragadható, mégis egymás mellett megjelenő két arcáról van itt szó.”

✱

Donáth László *Ki akar itt bosszút állni?* című írásában pedig a következőt olvasuk: „Donáth Benjámin nyolcvanöt évvel ezelőtt azért ragadott tollat, hogy meggyőzze a római pápát s minden katolikus és protestáns teológust, valamint az írástudó keresztény értelmiséget arról, hogy a bosszúálló Isten képe és fogalma az eredeti szöveg félreértésén és rossz fordítá-

sán alapul. Tizenkét évvel a magyarországi egyetemeken bevezetett numerus clausus [után] és tizenkét évvel a magyarországi zsidóság félmillió tagjának lemészárlása előtt ez a jóhiszemű ember azt hitte, hogy a szabad eszmélődés és vita feloldhatja két évezred nehezét és gyűlöletét. Megrendítő igyekezet. Büszkén beidézzi az őt elismerő hazai és külföldi rabbikat és teológusokat: ő, az egyszerű kis zsidó megmentette az Örökkévaló becsületét. Nem. Nem az Örökkévalóé, hanem a sajátját, odaadása és műve: jel. A szellem munkásai nem hátrálhatnak el a gyilkos és gonosz fenevad elől, aki a hatalom és a rend attribútumaival büszkélkedik, pedig csak gyilkos és gonosz fenevad ő. Akivel akkor is szembe kell szállnunk, ha olyan egyedül maradunk is, mint Jeremiás, vagy oly szenvedések rakódnak ránk, mint Jób-
ra. Tudván tudva, hogy aki a »bosszúállás ruháit öltötte magára«, az a Megváltó, és eljön Sionhoz, Jákób megtérő bűnőseihez!

Még egyszerűbben, a félreértés botrányoztató kísértését is látva: a Názareti Jézus nem más, mint Isten bosszúja, mint igazságossága jele. Hogyan fér meg egyben e kettős különbözőség: bosszú és szeretet, igazságosság és irgalom? Nos, erről Luthert érdemes megkérdezni.”

A *Hét Hárs* legfrissebb száma elérhető az egyházközség honlapján: evangelikusbekas.lutheran.hu/07-HH/071.

BLOGSZEMLE

Napi összeggő. Év elején ki-ki elkészítette már óévi mérlegét, és gyűjtögeti az idei évre szóló terveket, álmokat, vágyakat. Szavak zsonganak a fejünkben. Hálaadás, kérés, ígélet, fogadalom... Tegyük mindent Isten gondviselő kezébe, helyezük életünk apró-cseprő és nagyhorderejű vállalkozásait Atyánk elé! S amikor lemegy a nap, ne mulasszunk el szólni hozzá, hangosan vagy némán, kerek mondatokban vagy egy-egy rövid

szóval – ahogyan Lázárné Skorka Katalin lelkész nő egy egyszerű hétköznap este tette megkapó szóláncimádságával. Íme: „hópelyhek, kacagás, ölelés, sietség, jelmezek, tárgyalás, pénzügyek, tervezés, óvoda, poézis, levelek, ravatal, reménység, családkönyv, gázolaj, rádió, határozat, veszély, őz, dallam, közösség, élő kövek, csend, lányok, kakaó, párna, szuszogás, barkácsszoba, lámpa, nyugalom, kegyelem...”

Forrás: skata.blog.hu

KÖNYV- ÉS FILMAJÁNLÓ

Rákosmente evangélikusainak élete. *Templomok, sorsok, századok – Fejezetek Rákosmente evangélikusainak életéből* címmel jelent meg gyülekezettörténeti kötetet íjf. Zászkaliczky Pál szerkesztésében, a Rákoskeresztúri Evangélikus Egyházközség kiadásában. A 268 oldalas munka jó ki egészítése dr. Kósa Pál lelkész könyvének (*A Rákoskeresztúri Evangélikus Egyházközség története*, 2006; Kósa Pál 1934–1974 között volt a rákosmenti evangélikusok pásztorja.)

A frissen megjelent kötetben külön írások szólnak a gyülekezet alapításáról, a szlovákok betelepítéséről, Melцер Jánosról, Podmaniczky Jánosról, a régi Keresztúr szanalásáról, a finn–magyar

testvérgyülekezeti kapcsolatokról, az evangélikus oktatás újraindításáról, a keresztúri konfirmációs szokásokról és a Sándy Gyula tervezte négy rákosmenti templomról. A kötetet dokumentumgyűjtemény, névmutató, négy nyelvű tartalmi összefoglaló zárja, és számos fotó gazdagítja.

Sándy Gyula építész, műegyetemi tanár ötvennél több evangélikus templomot tervezett. Közülük mutatja be a Rákosmentén álló négyet a *Napsugáros tornyok Rákosmentén* című dokumentumfilm. Az 1932–43 között felszentelt templomok mind egy-egy, az építésük idején Sándyra jellemző építészeti tendenciát képviselnek. Rákoslígeten magyar népművészetből vett motívumokkal díszített épület áll, Csabán és Hegyén a székely erőtemplomok és tornyok, Keresztúron pedig a felvidéki pártázatos építészet hatása figyelhető meg. A filmet számos légi felvétel teszi belibincselővé. Szerkesztette íjf. Zászkaliczky Pál, 16:50 perc.

Forrás: rakoskeresztur.lutheran.hu/honlap/kiadvanyaink

Búcsú Kukely Júlia operaénekestől

„[...] Hálát adunk egy küzdelmes, fényekben és árnyakban gazdag életért, szerettei – idős édesanyja, férje, leánya, veje, unokája, rokonok, gyülekezetünk, barátai, pályatársai – nevében. Hálát adunk a hangért, mely színpadokon és templomokban csodálatos érzelmeket és áhítatot, szépségeket, derűt, drámai helyzeteket keltett életre. A mi templomunkban is megszólalt karácsony szentestéjén, koncerteken, de istentiszteleteinken a padokban ülve vagy az orgona mellett is, vagy az istentiszteletek végén előszóban. Mindig segíteni akart, jótékony hangversenyekkel, tanítással. Hálát adunk színes egyéniségéért, hitéért, sugárzó szeretetéért. Tőled kapta mindezt, szerető Istenünk, te is ismerted

imádságait, hallottad hangját, kora gyermekkorától a halálos ágyáig. Kérünk, fogadd őt országodba, melyet Jézus Krisztus által az ő számára is elkészítettél. [...] Ámen.” Ezzel az imádsággal búcsúzott a neves opera-énekesnőtől, Kukely Júliától (1953. szeptember 11. – 2017. október 31.). Szirmai Zoltán nyugalmazott fasori lelkész. A gyülekezet tiszteletbeli presbiterétől a fasori evangélikus templomban november 17-én vettek búcsút. Az istentiszteleten Aradi György parókus lelkész hirdette az ígét.

Forrás: fador.lutheran.hu

Sokszínűségünk erény

Interjú Pröhle Gergellyel, egyházunk országos felügyelőjével

A mai egyházban a mély hit, a tudásvágy és az életrealitás egyidejű meglétét keresi Pröhle Gergely. Egyházunk országos felügyelőjét a tavalyi, jubileumi esztendőben szerzett tapasztalatairól, állam és egyház jelenlegi viszonyáról, a támogatások alakulásáról és az ötszázegyedik év tennivalóiról is kérdeztük.

– A jubileumi évre készülve tavalyi első számunkban úgy fogalmazott, hogy 2017 a szembenézés ideje kell, hogy legyen. Jutott végül idő az ünneplés mellett tavaly az önvizsgálatra, a realitásokkal való szembenézésre is?

– Az ember mindig próbál tanulni azokból az eseményekből, amelyek vele történnek. Ez a jubileumi évben is így volt. A személyes körülményeim is megváltoztak, hiszen 2017 januárjától a Petőfi Irodalmi Múzeumot vezetem, ami sok új, izgalmas feladatot, ugyanakkor kiszámíthatóbb életvitelt is jelent, ami az egyházi szolgálatom ellátásának is kedvez. Az embernek ötvenkét évesen meg kell kérdeznie magától, hogyan is képzele élete további részét, ha a Jóisten élte. Ez számos tanulság levonásával jár. A reformáció indulásának ötszázadik évfordulója kapcsán persze nem pusztán a személyes önvizsgálatra gondoltam, hanem az intézményesre is. Azok

a tapasztalatok, amelyeket Wittenberget – az egyházújítók házait, a tárlatokat – végigjárva szereztünk, mind arról szóltak, hogy mély hitük, egyúttal nagyon okos, intellektuálisan is nagyon erős és nagyon praktikus szemléletük volt a reformátoroknak. Azt gondolom, hogy a szembenézés, az önvizsgálat tárgya az lehet, hogy mi mennyiben rendelkezünk mindezen tulajdonságokkal. Ha végigjártuk azokat a házakat, akkor megjelenhettek szemünk előtt a rendkívül aktív 16. századi mindennapok, a vendégek, gyakran külföldi diákok sokasága, a középkori gondolkodás maradványai, a babonák világa, ugyanakkor az a rengeteg újítás is, amely a kort jellemezte. Ebben a zűrzavaros nyüzsgésben kellett prédikációkat írni, okos teológiai gondolatokat papírra vetni, pedagógiai munkát folytatni és közben még gyereket is nevelni. A hit mélysége, a tudásvágy és a gyakorlatiasság – e három dologra láttunk Wittenbergen

példát, és ezeket a tulajdonságokat kell szerintem magunkban is keresni.

– Tehát keressük a párhuzamot napjaink és a reformáció kora között?

– Természetes, hogy megpróbáljuk a történelmi tapasztalatot napjainkra alkalmazni. Számomra Wittenbergben volt igazán megragadható, hogy milyen elvadult pillanatok is voltak akkoriban. A késő középkor nem volt szelíd világ, ez kiderült például a Luther korabeli Wittenberget felidéző körkép, a Yadegar Asisi nevű művész alkotta panoráma utcaképeit nézve is. Lehet, hogy ez a durvaság egyértelművé tett sok mindent, szókimondásra sarkallt. A szangvinikus, heves Luther is érthetőbbé válik e környezetben. Ugyanakkor ott van tudóstársa, Melanchthon, aki igencsak modern ember lehetett, hiszen például a világtörténelem első zsebóráinak egyike volt az övé – nem véletlenül szerepelt ez a nagyszerű kiállításon is. Melanchthon haladt a korról, tudta, hogy az idő mennyire fontos tényező, s a megszerzhető tudás a földi idő végeességének tudatában értelmezhető. A tudás pedig – hisz korának egyik csodagyereke volt – nem csökkentette a hitét, hanem inkább erősítette.

– Van még egy ember, akitől Wittenberget járva tanulhatunk.

– A harmadik személy – akiből Wittenbergben sokat látunk – érdekes keverékét mutatja a hitnek, a mesterségbeli tudásnak és a gyakorlatiasságnak. Ő idősebb Lucas Cranach, akinek képei mély teológiai üzenettel bírnak, akár az apostolok ábrázolása, akár a Stadtkirche oltárképe, amelyen Luther megjelenik, ugyan hallgat, de Krisztusra mutat. Cranach egyszerre volt tehetséges, mély hitű és életrevaló. Én ezeknek a tulajdonságoknak az egyidejű meglétét keresem a mai egyházban is, mert azt gondolom, ezekre ma is ugyanolyan szükség van, mint akkor volt.

– Tavaly elszomorító népmozgalmi adatokat ismertünk meg. Felpezsdült az egyház az ötszázadik évforduló évében? Vannak új adatok?

– Adatok még nincsenek, nem is lehetnek. Inkább azt mondanám, hogy vannak olyan jelek, melyek a cselekvés tudatosodását jelzik. A gyülekezetplántáló kezdeményezések mindenképp ilyenek. Azt hallom – és ez örömteli fejlemény –, hogy a teológiára felvettek és a jelentkezők is nagy hittel és tudásvágygal készülnek az egyházi szolgálatra.

– Az *Evangelikus Élet* újságírói több vidéki egyházközösséget felkerestek az utóbbi időben; gyarapodó gyülekezetekkel találkozhattunk.

– Valóban, és ezek mind jó hírek, de mégis, ha az ön által említett népmozgalmi adatokat nézzük, akkor azoknak a tendenciája – reméljük, csak átmenetileg – lefelé mutat. A jó példákat azonban nagyon fontos bemutatni, és akár a módszertant is érdemes ennek megfelelően kialakítani, mert ezek azt mutatják, hogy nem a kor-szellem vagy a demográfiai folyamatok, esetleg az általános dekadencia az oka mindennek, mert mindezek ellenére is lehet növekedni. Sokszor elveszünk abban a vitában, hogy vajon a Szentlélek munkál, vagy az emberi cselekvés a döntő. Ahelyett, hogy azt mondanánk, hogy lám, itt vannak a jó példák. Nyilván minden település, minden gyülekezet más és más, de az épülő gyülekezetek egyfajta módszertani tapasztalatát érdemes közkinccsé tenni. Hogy egy konkrét példát említsek: lenyűgöző volt a Katalin-napi evangélikus bálón a szentendrei gyülekezet bemutatkozása. Szentendrén még egy lelkeszt szolgálattal kellett állítani, hogy a gyarapodás lelkipásztori kísérete biztosítva legyen. Ne gondoljuk tehát azt, hogy ha bármelyik lel-

készünk, gyülekezeti tagunk, felügyelőnk cselekszik, akkor nem a Szentlélek munkál! Általuk munkál, anélkül, hogy ezt folyamatosan kiemelnénk. Senki sem kényszerből vagy becsvágyból szolgál. Az egyházi szolgálat nem feltételezhet mást, mint hogy az ember hitből cselekszik, és persze szereti látni a „közös” munka eredményét.

– Pozitív a mérleg a jubileumi év zárása után?

– Én nem vártam többet, mint ami lett, számomra tehát pozitív. Nem tartom zavarónak azt sem, ha a tapasztalatok egyenletlenek. Volt nagyon sok olyan gyülekezeti megmozdulás, amely fantasztikus összefogásokról szólt. Azt tapasztaltam ugyanakkor, hogy a reformáció 500 programsorozata megszólított olyanokat is, akiknek nem sok közük volt korábban a protestantizmushoz vagy az evangélikus egyházhoz. Erre számítottam, ebben bíztam. Fontos szerepe volt ebben a kormányzati Reformáció Emlékbizottságnak és annak, ami az egyházon kívül is körülvette az emlékévet. A reformáció teológiai tartalmán túli kultúrtörténeti, politikai, gazdaságtörténeti összefüggésekkel meg lehet szólítani olyanokat is, akik eddig nem sokat hallottak rólunk. Ez még nem maga a siker, hiszen az lenne a jó, ha a megismerés nyomán a gyülekezeteinkhez is egyre többen csatlakoznának, ha az igehirdetés is megszólítaná a keresőket. Talán többen értik ma, mint egy évvel ezelőtt, hogy mi is az a reformáció, ki volt Luther Márton, és miért fontos mindannyiunknak, hogy segített megismerni a kegyelmes Istent.

tosabb, mint a vendéglátó németeknek – s ez jól is van így. Kiemelkedő volt a *Luther! 95 kincs – 95 ember* című kiállítás, melyen 95 embert és tárgyat mutattak be. Még ha az egyetlen magyar vonatkozása az általunk őrzött Luther-végrendelet volt is, olyan mély tudással, olyan végtelen körültekintéssel és szeretettel készült a kiállítás, hogy tényleg elemelte az embert a saját mindennapjaitól, és mintegy madártávlatból engedett rálátást nemcsak a múltra és a bemutatott történelmi személyekre, hanem abban is segített, hogy el tudjuk magunkat helyezni ebben az egész reformációt követő gondolati ívben. Szerintem minden megemlékezésnek az a lényege, hogy ez megtörténjék. Ezért tartom kiemelkedő eseménynek a november 11-i ünnepségünket is, amikor átadtuk a tizenkét posztumusz Ordass- és Prónay-díjat. A zene itt is fontos volt: a békéscsabai énekkar szolgálata és a végén a gyerekhangon megszólaló „Erős vár...” méltán adhatott okot a bizakodásra.

– Mit vár az ötszázegyedik évtől?

– Az ötszázadik év legnagyobb tanulsága, hogy érdemes nagy lelkesedéssel belevágni az ötszázegyedikbe. A külső körülmények is javultak: az Üllői úti – Szentkirályi utcai felújított székház méltó helyszíne a zsinati, presbitériumi üléseknek, de ami legalább ennyire fontos, hogy a gyűjtemények munkája és az egyházi adminisztráció igényes, világos terekben folyhat. Ez nagyon fontos dolog. Azt gondolom, hogy a megújult „Üllői út” ad egy tartást annak, aki oda belép. Az oktatási tevékenységünk sikere is ilyen biztató adalék, élén a Deák

„Az egyházi szolgálat nem feltételezhet mást, mint hogy az ember hitből cselekszik, és persze szereti látni a „közös” munka eredményét.

– Volt-e olyan csúcspontja az évnek, amelynek nagyon örül, és fontosnak tartja, hogy megtörtént?

– Az egyik ilyen volt például a kelenföldi evangélikus templomban Mendelssohn *Reformáció szimfóniájának* megszólaltatása magas zenei színvonalon, igazán lélekemelő körülmények között. A kelenföldi koncert személyes érintettségem okán is fontos élmény, hisz abban a gyülekezetben nőtem fel. A wittenbergi magyar napok eseménysorozata szintén komoly közösségi élmény volt, magunknak biztosan fon-

Téri Evangélikus Gimnázium sikerével, de mondhatnám az óvodáinkat és a többi iskoláinkat is, melyek mind tovább fejlődnek. Nem véletlen, hogy az országos presbitérium azt javasolta, nézzük meg, hogyan lehet tanítóképzéssel és óvónőképzéssel kiegészíteni az oktatási palettánkat. A diakónusoknak, a diakónia szolgálatának is komoly tekintélye van. Az, hogy képesek vagyunk egyházként és egyes emberként is felmérni a világban meglévő nyomorúságot, szintén az ötszázegyedik évi lelkesedésnek, lendületnek adhat alapot. ▶

Ezért is tartom nagyon jelentősnek az advent harmadik vasárnapjára meghirdetett gyűjtést a közel-keleti konfliktus áldozatai és közöttük is hangsúlyosan az üldözött keresztények javára. Saját érettségünk bizonyítéka, hogy távolabbra tekintve is érvényesnek tartjuk magunkra nézve a felebaráti szeretet parancsát.

– Mik a konkrét egyházi feladatok az ötszázegyedik évben?

– A tisztújítási évek mindig zaklatottak. Idén lesz a déli kerületi püspökváltás is, és ez valóban fontos esemény, úgy, ahogyan minden egyes presbiternek, gyülekezeti felügyelőnek a megválasztása is.

– Könnyű ezekre a tisztségekre embereket találni?

– Sajnos nem ritka eset, hogy szinte lasszóval fogunk embereket bizonyos tisztségekre; ezt persze jó lenne idén már elkerülni. Fontos lenne, hogy aki ezekre a feladatokra vállalkozik, tudja, mit vállal, és a közösség is tudja, hogy mit vár el tőle, így legyen meg az elhívás, elhivatottság és tetterekészség, amely ahhoz kell, hogy a szolgálat ne üresedjék ki.

– Visszatérve a feladatokra...

– Összefoglalva azt mondanám, hogy a zsinat munkarendje kijelöli a főbb feladatokat, a ciklus jó rendben történő lezárása elsődleges. De nem akarom ennyire leegyszerűsíteni a választ. Az egyházvezetés és az Evangélikus Hittudományi Egyetem jobb, az egyház jövőjét döntően befolyásoló együttműködése a hamarosan beadandó rektori pályázatok kapcsán fontos téma lesz. Az országos presbitéri-

um nagyon is érdekelt abban, hogy minél nagyobb egyetértésben, a nyilvánvalóan közös célokat szem előtt tartva folyják az együttműködés. A lelkesi életpálya-modell véglegesítése és főleg gyakorlati megvalósítása is fontos konkrét feladat. Egyébiránt én továbbra is azt a rögeszmémet hajtogatom, hogy nagyon fontos a közvetlen megszólítás, a személyiség ereje által való kilépés a széles nyilvánosság elé. Tehát kinek-kinek a környezetében megszólítani embereket, úgy beszélni akár a világi szakmánkról is, hogy valamilyen végül mindig felvillantsuk a protestáns keresztény, evangélikus perspektívát. Én magam is ezen igyekszem itt-ott megjelenő írásaimban, interjúkban, előadásokban. Ha ez jól sikerül, akkor ebben az értelemben ki-ki misszionárius lehet a saját területén. Az evangélikusságot övezi egy általános rokonszenv. A kicsinységünk mellett sokszínűek vagyunk, és ez erény. Sokszínű a hitéleti attitűd, a nemzetiségi háttér is. Ez ugyanakkor egy nagyon kényes egyensúlyt hoz magával, és talán az a legfontosabb feladatunk, hogy ezt úgy tartsuk fenn, hogy ne belvillongásokhoz vezessen, hanem a sokszínűségnek értékékként való megélésén legyen a hangsúly, ezt mindenki belássa, így ez jelenhessen meg kifelé is.

– Az új elnök-püspökünk, Fabiny Tamás igen sűrűn él a személyes megszólalás, a megszólítás eszközeivel. Szükségszerűen változnia kell az egyháznak az új elnök-püspök személyével, vagy mindennek ugyanúgy kell folytatódnia?

– Azt gondolom – ezt a legutóbbi zsinaton is elmondtam –, hogy az elnök-püspöknek van egy különleges, járulékos felelőssége. Bármennyire nehezemre esik ez országos felügyelőként kimondani, be kell látnunk, hogy – talán a katolikus túlsúly miatt – alapvetően klerikális országban élünk. Az egyházi személy a közvélemény szemében a püspök, és kész! Ő minden megszólalásával – akár akarja, akár nem – az egész egyházat képviseli. A megszólalások rendjét, gyakoriságát, jellegét ebben a tudatban lehet csak nézni. Azt gondolom, hogy egy püspök sem elsősorban médiaszereplő, hanem főpásztor, a teológiai tanítás tisztaságának őrzője, aki a lutheránus hagyomány szerint a prédikációk erejével hat. Persze újra és újra meg kell jelennie a világi nyilvánosságban, ami nagy lehetőség, ámde kísértés is egyben, hogy a közélet dolgait túlzott konkrétsággal kommentálja. A sajtó pedig olykor teljesen gátlástalanul emeli ki a püspöki megszólalásból azt, ami az adott lap irányvonalával egybevág. Ezt az eddigieknél jobban figyelembe kell venni, ahogy erről Fabiny Tamás első elnök-püspöki zsinati megszólalásában is hitet tett. Gáncs Péter leköszönése kapcsán elmondtam, hogy az ő igehirdetői karizmája, mely messze az egyházunk határain túl is elismerést vívott ki az egész közösségünknek, nem nélkülözhető egykönnyen. Remélem is, hogy aktív részese lesz továbbra is egyházunk életének, mondjuk, a gyülekezetplántálás ügyének segítségével. Számomra nagyon fontos az, hogy Tamás püspök ugyanezt az igehirdetői minőséget képvi-

seli, ezt viszi tovább, gazdag lelkipásztori tapasztalattal, nagy teológiai tudással, lenyűgöző műveltséggel.

– **A Kötőszó evangélikus közéleti blog máig legolvasottabb anyaga negyvenötezer olvasóval Tamás püspök egyik írása, mely valóban egyházon kívüli embereket ért el, hiszen az Indexnek, Magyarország legolvasottabb internetes hírportáljának a címlapján volt kint, ahogy prédikációi is.**

– Én óvatosabb lennék a kattintás-számok miatti elragadtatással. Ugyanakkor persze ez is jelez valamit. Leginkább azt, hogy az ígéhirdetést nem lehet megkerülni – hogy mi hangzik el a szószéken, az döntő. Ezért is fontos a lelkesítő életpályamodell ügye. Hagyjuk lelkeszeinket elmélyülten foglalkozni azzal, ami széles körű tevékenységük legfontosabbika! Segítsük őket abban, hogy az Isten ígéjével való foglalkozásuknak mindig elsőbbsége legyen!

– **Állam és egyház viszonyát is említettük a jubileumi év előtt. Hogyan alakult a kapcsolat 2017-ben?**

– A megemlékezések során méltó hangsúlyt kapott az evangélikus hagyomány, hitünk, tanításunk minden fontos eleme megjelent a nagy nyilvánosság előtt is. Nagy szerepe volt ebben Hafenscher Károlynak mint az állami emlékbizottság motorjának, de egyébként is minden állami tisztségviselő kellő tisztelettel adózott a lutheri reformáció értékeinek. Kiemelendő itt a köztársasági elnöknek, a miniszterelnöknek, valamint a kormány több tagjának wittenbergi látogatása, Balog Zoltán részvétele a magyar napok megnyitóján. Azt látom ugyanakkor – és erről érdemes nyíltan beszélni –, hogy az egyházi közvélemény nem véletlenül gondolja úgy: a valós felekezeti arányokhoz képest továbbra is jelentős hátrányban vagyunk bizonyos állami támogatások elosztásakor.

– **Nem szabadna erről nyíltan beszélni?**

– Szabad, demokratikus országban és egy nagy demokratikus hagyománnyal rendelkező egyházban mindenről nyíltan kell beszélni. Ugyanakkor az ügy természetrajza – és persze a gyarló emberi viselkedés – olyan, hogy a világos beszéd helyett sok minden lecsúszik az intrika, a vádaskodások, félreértések, indulatok világába, mind egyházunkban, mind az állami szférában. Ez helytelen. Ha kormányzati szinten nem tetszik, hogy – például a migráció kérdésében –, mondjuk, egy püspöki

nyilatkozat nem vág egybe a kormányzati kommunikációval, akkor ezt nyíltan meg lehet beszélni. Azt hiszem, hogy én, aki több alkalommal, különböző német tévécsatornákon, tízmillió nézősereg előtt védtem meg a kormányzati mundér becsületét, ráadásul úgy, hogy a lutheri kettős kormányzás tanának felidézésével segítettem megértetni a magyar álláspontot, ezt joggal várom el. Azt ugyanis nem tudom elképzelni, hogy felelős kormánytisztviselők ne tartanák ugyanolyan fontosnak a legjobb egyházi gimnáziumot fenntartó evangélikusok hitéletének, oktatási infrastruktúrájának támogatását – hogy csak egy példát említek –, mint bármelyik más történelmi egyházét.

– **Hogy áll most az egyházunk és a kormány közötti tárgyalás minderről?**

Az ötszázadik évforduló kapcsán hatványozottan megélhettük a mi kis egyházunk nagyszerűségét...

– Amikor a sajtóból értesültünk arról, hogy a közelmúltban református testvéreink egy nagy formátumú dokumentum ünnepélyes aláírásával fektették le egyházuk és a magyar állam jövőbeli együttműködésének alapjait, akkor először persze kicsit csodálkoztunk. Különösen azon, hogy a protestáns testvériség jegyében miért is nem értesültünk mi is erről korábban. Ezt követően azonban levélben kezdeményeztük egy hasonló dokumentum elkészítését. A miniszterelnök úr kabinetfőnöke karácsony előtt jelezte, hogy Balog Zoltán miniszter úrral kell erről tárgyalnunk, e tárgyalás időpontját kell mielőbb megtalálnunk. Azt remélem, hogy abban a testvéri szellemen, ahogy Balog Zoltánnal évtizedek óta fontos dolgokról beszélni tudunk, ezt a megállapodást is okosan, nem nagyravágyóan, minden egyházi és főleg közérdeket figyelembe véve tető alá tudjuk hozni.

– **Miért beszél nagyravágyásról?**

– Azért, mert azt gondolom, hogy az egyházak támogatására szánt állami források fontosak ugyan, de csak ott tudnak használni, ahol helyben is valóban megvan a kellő lelki és anyagi önerő. Ne gondoljuk azt, hogy bármiféle anyagi támogatás, amely az egyházhoz érkezik, az egyház állapotát, lelki kondícióit feltétlenül javítani tudná. Nagyon várom már, hogy az a gyülekezetünk, amelynek templomára, intézmé-

nyeire az elmúlt években örömteli módon milliárdok fordítottak, a bibliaórák gyarapodásáról, az istentiszteletek látogatottságának emelkedéséről számoljon be. Mélyen hiszek abban, hogy létezhet egy kölcsönös érdeken alapuló, okos, valóban közcélokot is szolgáló, ugyanakkor egyházépítő együttműködés a Magyarországi Evangélikus Egyház és Magyarország kormánya között. Remélem, hogy senki nem akarja megingatni ezt a hitemet.

– **Tehát a bölcs hallgatás nincs és ne is legyen összefüggésben az anyagi támogatásokkal?**

– ...és tegyük hozzá: egyházunk általános helyzetével, híveink adakozó kedvével kapcsolatban sem! Fontos lenne, hogy a híveket is arra tudjuk serkenteni: jobban vegyenek részt az egyház finanszírozásá-

ban. Ha a gyülekezeti tagok fejében össze lehetne kapcsolni az egyháztagságot, a hitbéli épülést az anyagi felelősséggel, a gyülekezetek, intézményeink működésének támogatásával, az fontos előrelépés lenne. Az önfelelőség érzése fontos protestáns jellemvonás, sokat beszéltünk róla az ötszázadik évforduló kapcsán is. Végeztünk számításokat: ha azok az emberek, akik a népszámlálási adatok alapján kötődnek a Magyarországi Evangélikus Egyházhoz, csak évi néhány ezer forintot szánnának arra, hogy a gyülekezetüket támogassák, akkor már máshogy nézne ki működésünk anyagi háttere. Mindenkinek érdemes megvizsgálnia, mennyit költ színes magazinokra, mobiltelefonra, cigarettára, és ezt vesse össze azzal, hogy mennyit fizet be egyházfenntartói járulékként. Az ilyen típusú anyagi önállóság szabadságot is jelent, egy olyan felszabadultságot, amely a hitéletnek is szárnyakat adhat. Az ötszázadik évforduló kapcsán hatványozottan megélhettük a mi kis egyházunk nagyszerűségét, a teológiai gondolkodás igényességét, a hit mélységét, a gondolkodás nagyvonalúságát, távlatosságát, hallhattuk a fantasztikus evangélikus zenéket, örülhettünk a jó hangulatú együttléteknél. Adja Isten, hogy ez adjon erőt az ötszázegyedik esztendő szürke hétköznapjain is!

■ KÉZDI BEÁTA

Keressük, ami összeköt

Beer Miklós és Fabiny Tamás beszélgetése

Ökumenéről, a közös úrvacsora lehetőségéről, a fiatalok egyháztól való eltávolodásáról és az egyház jövőjéről is beszélgetett december 8-án a vécsei evangélikus templomban Beer Miklós, a katolikus Váci Egyházmegye püspöke és Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke. Az eszmecsere az Egyedül hit által – Beszélgetések a reformáció 500. évfordulója kapcsán című rendezvénysorozat záróprogramja volt.

FOTÓ: MUKK GYÖRGEY

„Az egyház nem magáért létezik” – Walter Kasper bíborosnak, a Keresztény Egység-törökvés Pápai Tanácsa korábbi elnökének e mondata jellemezte Beer Miklós és Fabiny Tamás disputáját. A beszélgetőtársak elmondták, hogy a második vatikáni zsinatot és az azt követő ötven évet sokkal inkább a közeledés, egymás testvériségének felfedezése jellemzi, mint a szembenállás.

Beer Miklós a közös imádság és az egymásért imádkozás fontosságát és erejét emelte ki. Fabiny Tamás rámutatott: 2017-ben nemcsak az ötszázadik évfordulóra emlékeztünk, hanem „a folyamatos reformációra hívtuk fel a figyelmet”, amelynek része az ökumenikus párbeszéd. A püspökök kitértek a 2016. október 31-én a svédországi Lundban megrendezett ökumenikus istentiszteletre is, amely – ahogyan Fabiny Tamás

hangsúlyozta – meghatározta a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulóját, az emlékét. „Úton vagyunk” – értett egyet a két egyházi vezető, és mindketjük szerint remélhetőleg a közös úrvacsoravétel lesz az ökumenikus párbeszéd következő állomása.

A disputa második felében a 21. századi egyház kérdései kerültek elő. Beer Miklós az európai kereszténység hitelenségével kapcsolatban megfogalmazta, hogy Európában „nincs átütő ereje a keresztény jelenlétnek”. A magyarországi fogyó kereszténységgel kapcsolatban a váci katolikus püspök elmondta: „Most már nem hivatkozhatunk a kommunista diktatúrára! Mi is inkább nyugatiak szeretnénk lenni, és nem vesszük észre, hogy a kényelem, a jólét, a pénz a hitünket gyöngíti. Ma az itteni egyházban nincs meg a vértanúk hősiessége.

Ez azonban megjelenik a világban, és ez az (az üldözött keresztények vállalása – a szerk.), ami reményem szerint meg fogja változtatni a fiatalok véleményét.”

Fabiny Tamás egy japán teológusra hivatkozva kiemelte, hogy a keresztnek nincsen fogantyúja, azaz a hit vállalása nem csak a dicsőséget, főleg nem a kényelmet jelenti. „Sokszor a luxussal váltjuk fel azt a világosságot, amelyet Isten rajtunk keresztül adni akar” – mondta az evangélikus elnök-püspök. „Ha az egyház az igazi, krisztusi utat akarja járni, akkor vállalnia kell a keresztet! Ahogy a mártírok az első századokban odaadták az életüket a szent hitért, ugyanígy a 21. században is vannak sajnos mártírok. Ahogy Ferenc pápa is fogalmazott, beszélhetünk a mártírok ökumenéjéről is. Tényleg nincsen különbség aközött, hogy katolikusokkal, evangélikusokkal vagy baptistákkal történik az inzultus. Kérdés, hogy inkább a dicsőség teológiáját valljuk, vagy pedig tudjuk vállalni a keresztet, a lemondást, az alulmaradást. Amennyiben az egyház tud az »árnyékos oldalon« maradni, és tudja a keresztet is hordozni, akkor elképzelhető, hogy a fiatalok is jobban megbíznak majd benne.”

Beer Miklós Ferenc pápára hivatkozva úgy fogalmazott: „A klerikalizmus Alzheimer-kórjából jó volna kigyógyulni. Ha egyházzal gondolkodunk, még ma is a papokra gondolunk, pedig mindnyájan, akik megkeresztelkedtünk, mi magunk vagyunk az egyház. Ebből az következik, hogy a papok engedjék át a feladatokat egy részét.” Fabiny Tamás a mustármag példázatára hivatkozva az egyes hívő felelősségére hívta fel a figyelmet. „Ha egy kocsis megtér, azt először a lovai fogják észrevenni” – idézte Luther Márton. Vagyis ha az egyes emberben „a kegyelem csodája megtörténik, akkor azt a környezetet észre fogja venni”.

Az alkalmon Heinemann Ildikó, a Vécsei Evangélikus Egyházközség lelkesze tartott áhítatot, és Koczor Kinga vezetésével a gyülekezet Vecsernye kórusa működött közre.

■ GALAMBOS ÁDÁM

Egyedül Isten fénye világít örökké

Gyerekként sok mindent gyűjtöttem. Szép kavicsokat, csigákat, szalvétákat, ásványokat, kis üvegekbe szöcskét, katicabogarakat és – a szüleim legnagyobb örömére – ebihalakat. Épp a Balatonnál nyaraltunk, amikor elhatároztam, hogy a nyaralás emlékeit összegyűjtöm egy üvegbe. Raktam bele egy kis homokot, egy kis Balaton-vizet, és bele akartam tenni a nyári napfényt is, hogy majd később otthon kiengedhessem, ha szükség lenne rá. Hiszen ha van hógömb, amelyben benne van a hó, akkor lehet napgömb is, amelyben benne van a nap! Csakhogy sehogy sem sikerült. Valahogy nem maradt benne. Láttam, ahogy süti a nap az üveget, az üvegben lévő vizet, de amint rázártam a tetejét, és elfordítottam, a napfény eltűnt. Nem értettem, hová lett. Ha minden mást be tudok gyűjteni az üvegembe, akkor a napfény miért nem marad benne? Azt miért nem lehet eltenni későbbre, nézegetni, őrizni?

Még most sem akarok belenyugodni, hogy a fényt nem lehet konzerválni. Bármennyire szeretnék is megőrizni az

első tavaszi napsugarat, a nyári nap melegét, a karácsonyi gyertya fényét, nem tudjuk elrakni őket, mert egyszerűek. Pedig néha mennyire jó lenne! Milyen jó lenne egy-egy fényes pillanatot bezárni egy befőttesüvegbe, aztán kinyitni, amikor újra szükségünk van rá. Hányszor éreztem már: bárcsak sose lenne vége ennek a napnak! Bárcsak valahogyan meg tudnánk állítani az időt, és örökre így maradnánk! Ne kellene visszatérni a hétköznapokba, újra korán kelni, újra dolgozni. Bárcsak valahogyan az ünnepi ragyogásban maradhatnánk; egy-egy kivételes pillanatban, amelyet olyan jó lett volna beletuszkolni egy befőttesüvegbe és sűrke hétköznapok estéin újra elővenni és újra átélni.

Kár, hogy örömteli pillanatokból nincs instant verzió, amelyet csak feloldunk vízben újra, amikor szomjazunk rá. Az ünnepi pillanatok, amilyen gyorsan jönnek, úgy mennek is. Sokáig készülünk a karácsonyra, de olyan gyorsan elmúlik, hogy utána csak kapkodjuk a fejünket, hogy hová lett. Nehéz elfogadni, hogy az ünnep véges, nem tart örökké. Megvi-

sel, hogy vissza kell rázódnai a régi kerékvágásba. A gyerekek hazautaznak, újra egyedül maradnak a szülők, nincs már ünnepi vacsora, csak menzás ebéd, nincs már egész nap pizsamában filmezés, csak kiskosztümben munkába tipegés.

A csillogásnak vége, és ismét nem tudunk belőle semmit bezárni a befőttesüvegünkbe. Ezért aztán feltesszük a kérdést, hogy tudunk-e magunkkal vinni valamit az ünnepből, vagy törvényszerű, hogy minden elillan, mint a napfény.

A fényt nem lehet konzerválni. Egyedül Isten fénye az, ami örökké világít. Bennünk, emberekben kap örök életet, mert rajtunk keresztül sugárzik a világba. Ha belőlünk árad, ha a mi szemünkből sugárzik, akkor megtarthatjuk, és nem illan el. Akárcsak az ünnep. A boldog pillanatok, az önfeledt öröm, egy másik emberrel töltött idő nem múlik el, még ha úgy tűnik is, hogy csak egy szempillantásig tartott. Mert ezek mind ott maradnak bennünk, mind gazdagítanak bennünket.

Ha az ünnepből visszatérünk is a hétköznapokba, a karácsony üzenete – az, hogy Isten emberré lett, és ezáltal elhozta az isteni fényt az emberi sötétségbe – örökre velünk marad. Attól függetlenül, hogyan tekintünk a karácsonyra: úgy, hogy bárcsak sosem érne véget, vagy úgy, hogy bárcsak minél hamarabb vége lenne. Ha nem mindenki számára volt is öröm az ünnep, a karácsony utáni időszakban bárki ugyanúgy felfedezheti magában és a másik emberben is az isteni fényt. Az emelkedett hangulatot egész évben megőrizhetjük: egy-egy jó szóval, mély emberi kapcsolatok ápolásával és azzal, ha felismerjük a valódi ajándékokat az életünkben, és képesek vagyunk értük hálát adni.

Bármelyik napon képesek vagyunk továbbadni a fényt, a legszürkébb januári hétfőn is. Mert Isten dicsőségét és nagyságát hirdetjük az egész létünkkel. Csak így tudjuk konzerválni a fényt és az ünnepet: ha mi magunk válunk azzá, és a mi szemünkből is a betlehemi csillag fénye ragyog – karácsony elmúltával is.

■ KOVÁCS BARBARA

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ

FOTÓ: INDEX.HU / AJPEK ORSI

Mindennap beszélgetek Istennel

Megköszönni mindig fontosabb – vallja Borbély Alexandra

Sokak szívébe lopta be magát, mikor őszinte meghatódottsággal, sírva vette át az Európai Filmdíj átadóján a legjobb színésznőnek járó elismerést. Bár az ország egyik legkedveltebb színházának tagja, Borbély Alexandrára mégis Enyedi Ildikó többszörösen díjazott, érzékeny filmjében figyeltek fel. A Testről és lélekről sikeréről, hálaadásról, az ima erejéről beszélgettünk a fiatal színésznővel.

– Mindenkit megragadott, milyen meghatódottan vette át a díjat. Azonban azt mondta, ezáltal nem tudta sokaknak megköszönni az elismerést. Azóta sikerült mindenkivel beszélnie, üzenetet váltania?

– A díjátadó óta eltelt időben olyan sok feladatomból volt – többek között egy premier a Katona József Színházban –, hogy tényleg sok időbe telt a rengeteg gratulációt és elismerést lelkileg feldolgozni és válaszolni rájuk. Nagyon jóleső

érzés volt, hogy ennyien jelezték, hogy gondolnak rám. Azt hiszem, vagyis remélem, hogy mindenkinek tudtam reagálni.

– Kit emelne ki, akinek leginkább hálás? Miért?

– A film rendezőjének, Enyedi Ildikónak, hogy rám osztotta végül a szerepet, és végtelen türelemmel segítette Mária karakterének felépítését. Rengeteget beszélgettünk nemcsak a szerepről, hanem minden másról is. Bármikor, amikor talál-

kozunk, legyen az akár a zürichi filmfesztivál, akár a Három Holló kávéház megnyitója, mindig jót beszélgetünk, és jó tanácsokat kapok tőle, mind emberileg, mind szakmailag. Szeretek vele beszélgetni.

– „Nagyon hálás vagyok, hogy a Jóisten megadta ezt nekem, és mégis ilyen igazságos az élet. Mert nekem van Istenem, akivel beszélgetek” – nyilatkozta az Indexnek. „Beszéltek” azóta? „Megbeszéltek” az Európai Filmdíjat is?

– Mindennap beszélgetek vele.

– Sokszor elfelejtünk hálát adni Istennek. Ön sokszor ad hálát valamiért? Vagy inkább többször kér?

– Azt gondolom, hálát adni, megköszönni mindig fontosabb. Azoknak is, akik jók velem, segítenek a magánéle-

temben és a pályámon, az a minimum, hogy megköszönöm a támogatást. De az ember ugyanakkor nagyon sokszor kér is, és ezt nem is akarnám letagadni. Mondjuk, azt is észrevettem már, hogy az a mondás: „Vigyázz, hogy mit kérsz, mert teljesül”, igaz, úgyhogy ezért veszélyes is. Így most már jobban átgondolom, mielőtt bármit is kérnék.

– **Ha nem probléma, megkérdezném: milyen felekezethez tartozik? Van-e valamilyen családi, gyerekkori kötődése, emléke, amely hatással van önre azóta is?**

– Római katolikus vagyok. Gyerekkoromban nagyon fontos volt számomra egy pap, György Ferenc, akihez hittanórákra jártunk az iskolában. Megértette velem, mi a hit, és hogyan kell jónak lenni, de nem szigorral, hanem szeretettel. És mindig tett róla, hogy sokat nevéssünk az óráin.

– **A berlini nemzetközi filmfesztiválon, a Berlinálén az ökumenikus zsűri is a *Testről és lélekről*-t díjazta. Enyedi Ildikó erre úgy reagált egy nekünk adott válaszában: „Fontosabb, ami összeköt, mint ami elválaszt minket, és erről kevés szó esik.” Ő pedig a filmjében erre is fel szeretne volna hívni a figyelmet. Most újra sok mozi játssza a filmet – hogyan ajánlaná azoknak, akik még nem látták?**

– Nem véletlenül vették meg már több tucat országban a vetítési jogokat, és nyert számos díjat. Ráadásul minden emberre ugyanolyan erővel hat, kultúrától, kortól és nemtől függetlenül. És aki nem nézi meg, valami különleges dologról marad le.

– **Mit tapasztal, a generációja is jól fogadja ezt a mozit? Mennyire fogékonnyak a fiatalok az effajta érzékeny alkotásra?**

– A saját generációm tagjai, azok, akik a nyolcvanas években születtek, az elsők a rendszerváltás óta, akik újat szeretnének látni, és nem feltétlen lehet mindent eladni nekik. Vágyanak az újra, de nem biztos, hogy tudják, hol keressék például az ilyen alkotásokat is. Pontosan ezért volt óriási jelentősége szerintem a rengeteg elismerésnek, amelyet a film kapott; ezekkel a forgalmazóknak érdekében állt megmutatni a mozikban és ráadásul marketinggel segíteni a hír célba érését. Úgy gondolom, sikerült is. Sokan látták már az itthoni mozikban is, ahogy hallom.

– **Úgy fogalmazott egy korábbi interjúban, hogy a kétkultúrásúsgot, azaz Szlovákiában nőtt fel magyar nem-**

zetiségüként, adományként éli meg. Mit tart még adománynak az életében?

– A családomat és azt, hogy mostanra bebizonyosodott: nemcsak a szerencsétől függenek a dolgok, hanem attól is, hogy mennyi munkát rakunk bele. Bármilyen kapcsolatunkba.

– **Máté Gábor színész-rendező „híres” osztálya AlkalMáté Trupp néven minden évben előadja egy-egy osztálytárs életét. Máté Gábor „második leghíresebb osztályában” is nyomon követik egymás munkáját? Önök is összetartó csapat?**

– Nem, sajnos. Mi nem igazán tudtunk csapatként működni, inkább egyénileg teljesítettünk magasan. Egyénileg voltunk erősek.

– **Azért gratuláltak az osztálytársak is a díjához?**

– Igen. Már az első telefonhívások és sms-ek között is kaptam majd mindenkitől gratulációt.

– **Teljesen idegenek is, civilek is örültek a sikerének? Sokan írtak? Lájkoltak? Történt valami különleges, amit kiemelne?**

Borbély Alexandra az Európai Filmdíj átadóján

– Például korábban is fenn voltam már a közösségi médiában, de azt vettem észre, hogy a díj hatására megnégyszereződött a rajongói bázis, és ahogy olvasom a kommenteket ott, velem örülnek a film összes elismerésének. Meglepetésemre volt már olyan is, hogy az utcán felismertek, és megállítottak, hogy gratuláljanak.

Bevallom, ezek az esetek mind különlegessé számomra, hisz mindig nagy örömmel tölt el a nézők elismerő támogatása.

– **Sikerült már elhinnie, feldolgoznia az elismerést?**

– Feldolgozás alatt van. Inkább próbálok neki örülni, és amikor eszembe jut, mindig mosolygok. Ebben nagyban segít az, hogy nem áll le körülöttem az élet. Folyamatosan próbálok, előadások vannak, és már forgatom a *Drakulics elvtárs* című filmet.

– **A Katona József Színházban rendkívül sok arcát ismerhettük meg. Legutóbb Pintér Béla előadásában nyűgözte le különböző karakterekben a nézőket. A következő filmszerepe egy thrillerben lesz. Mi motiválta, mikor elvállalta?**

– Egyértelműen a rendezőnő és az izgalmas forgatókönyv. Ráadásul a thriller az egyik kedvenc műfajom.

– **Január 23-án derül ki, hogy a legjobb kilenc külföldi film közül bekerül-e a legjobb ötbe, az Oscar-esélyesek közé a *Testről és lélekről*. Kapnak biztató információkat a tengerentúlról? Várja az eredményt, vagy nem foglalkozik vele?**

– Ahogy korábban mondtam is, bírom benne nagyon, hogy benne leszünk a TOP 5-ben, és kijut a film Los Angelesbe. Nem mondanám, hogy nem várom azt a bizonyos telefonhívást Ildikótól, de addig sem pihenek. Hála a Jóistennek, sok a munkám, és nagyon élvezem!

■ – KÉZDI –

Csak a kazetta idejétmúlt, az üzenet örök

Húsz éve hirdeti az örömhírt az Evangélikus Missziói Központ

Hálaadó ünnepséget tartottak az Evangélikus Missziói Központban december 13-án abból az alkalomból, hogy az intézmény húsz évvel ezelőtt kezdte meg működését – adtuk hírül magazinunk múlt évi utolsó számában. A Cinkotai Evangélikus Egyházközség gyülekezeti termében alapító tagok, egykori és jelenlegi külsősök és belsősök, illetve D. dr. Harmati Béla püspök – aki két évtizede felszentelte a romos iskolából újjávarázolt épületet – részvételével igazán bensőséges, családi ünnep zajlott. A munkatársak – előző lapszámunkban olvasható – személyes vallomásai után essék szó a központ múltjáról és jelenéről.

„Az Evangélikus Missziói Központ a Magyarországi Evangélikus Egyház országos intézménye, amely 1997-ben kezdte meg működését Budapest-Cinkotán. E központban kapott helyet az Evangélikus Rádiómisszió stúdiója, ahol rádióadások és missziói célú CD-k felvételei készülnek. Hetente készül egy félórás rádiómissziós műsor, melyet rádiós partnereink sugároznak különböző időpontokban. Itt készül a Kossuth rádió *Evangélikus félórájának Missziói percek* rovata is. A missziói központ által kiadott CD-k sokfélék, de a céljuk azonos: Istenhez közelebb vonni a hallgatókat” – olvasható a bemutatkozás a központ honlapján (misszio.lutheran.hu).

A központ munkájában „belsőként” Szeverényi János igazgató, országos missziói lelkész mellett jelenleg hárman vesznek részt. Szeverényi Jánosné az intézmény adminisztrációját végzi az elengedhetetlen „háttér munka” mellett (missziói pályázat, előfizetések intézése, CD-sokszorosítás, programszervezés, kiadványok, Híd-anyagok előkészítése). Az Evangélikus Rádiómisszió szerkesztő-riportere, műsorainak koordinátora Erdészné Kárpáti Judit; a *Híd* magazin és a központ egyéb kiadványainak szöveggondozása és a honlap feltöltése is az ő feladata, illetve a CD-k, konferencia- és egyéb felvételek technikai feldolgozásával foglalkozik. A gazdasági, pénzügyi feladatok Karelné Máté Orsolya kezében vannak.

Külső munkatársként jelenleg hárman erősítik a csapatot: két szerkesztő-riporter,

újságíró, Szegfű Katalin és Zika Klára, valamint a technikai berendezésekért is felelős Nemeshegyi Zoltán műsorszerkesztő, technikus.

Garázs és tojásosdoboz a misszióért

A huszadik születésnap ünnepségen személyes vallomások – amelyekből egy csokorra valót már közzétettünk, illetve Győri András Timótheus jóvoltából meg is tekinthetők az esemény videós összefoglalójában egyházunk honlapján, az *Evangélikus.hu-n* –, vetített képek, kisfilmek, hangfelvételek segítettek az emlékidézésben. Felhangzott például 1999 januárjából az a bizonyos Kossuth rádiós

Evangélikus félóra, amelyben Gáncs Péter országos missziói lelkész először ül a mikrofonnál, mutatkozik be hallgatóinak, majd konferálja fel az adás tartalmát – benne például a telefonos lelkigondozó szolgálatot akkor vezető Börönte Márta lelkész-nővel készült interjút.

Gáncs Péter nagytarcsai lelkészként vállalta el az új szolgálat vezetését. Bálint Gyöngyivel, régi munkatársával, aki a kezdetektől irodavezetőként vitte az ügyeket, illetve mellettük pár lelkes önkéntessel, majd fél- és teljes állásban dolgozó kollégával (szerkesztővel, hangtechnikussal, a telefonos szolgálat vezetőjével) szinte a semmiből építette fel a regionális adókon, majd a Kossuth adón is felhangzó rádióműsorok missziói műhelyét.

Hite, lendülete, rátermettsége, korábbi nagytarcsai rádiós gyakorlata (egy garászból kialakított stúdióban, tojásosdobozokkal borított falú kis helyiségben készítette első, rövidhullámon sugárzott rádiómissziós műsorait az alapító tag Győri András Timótheus segítségével), nemzetközi kapcsolatrendszere mellett fáradhatatlan országjáró lelkési attitűdje is kellett ehhez, hiszen egy zárt

Az Evangélikus Missziói Központ tevékenysége

- Szeverényi János országos missziói lelkész évente ötven-hatvan gyülekezetben tesz látogatást evangelizáció, missziói nap, presbiterképzés, lelkigondozás, gyülekezetépítési, vezetési tanácsadás keretében. Munkája a határokon túlra is kiterjed; 2017-ben járt Felvidéken, Kárpátalján, Erdélyben, a Muravidéken, Kanadában, az Egyesült Államokban és Németországban.
- A központ rendezvényeket szervez: konzultációt, nyári konferenciát, országos evangelizációt – utóbbi 2017-ben a legnagyobb hazai evangélikus program volt.
- Segíti a missziói munkádogákat (női, férfi-, börtön-, alkoholbeteg-mentő, cigány-, vak-, siket-, repülőtéri, zsidó-, felvidéki misszió).
- Hangzó és nyomtatott anyagokat jelentet meg: CD-ket, könyveket, füzeteket – például az *Élő Víz* füzetek sorozatát –, a *Híd* magazint, plakátokat, szóróanyagokat, írás lapokat.
- A missziói központban működő Evangélikus Rádiómisszió hetente készít műsorokat. Világi és egyházi regionális adókon hallható a *Lélekhangoló* című evangélikus félóra, benne egy-egy interjúval, előadás- vagy áhitatrészlettel és keresztyén könnyűzenével.

iroda falai között nem lehet megszólító erejű lapot vagy evangelizáló rádióadást készíteni.

A finn és a norvég rádiómisszió is segítette a központ létrejöttét, munkáját. Személyesen látogatta meg az intézményt, vagy éppen a nyári konferenciákon tartott áhítatot, előadást, amikor tehetette, Per-Olof Malk finn rádiómissziós igazgató (ha ő nincs, akkor az egykori iskola háromszáz négyzetméteres épülete ma nem missziói központ – mutatott rá Gáncs Péter), Martin Birkedal, a norvég rádiómisszió szer-

küldött műsorok, és egyre csak színesedett, vastagodott és gyakrabban jelent meg a *Misszió* magazin is.

„Erős vár a mi Istenünk! Rádiómisszió! Hallgatom önt!” – négyezer-száznegyven-négyszer vette fel a telefont e szavakkal Börönte Márta lelkész, kéthetente hétfőként fél kettőtől négy óráig, és gondozta „láthatatlan gyülekezetét”, a betelefonálókat. A kezdetektől részt vett a munkában Boda Zsuzsa, alias Pötty bohóc is, aki úgy ért a gyermekek nyelvén, mint kevesen, a kilencvenes években gyermekreferens-

tak e szolgálati terület előtt. „A hit hallásból van” – tehát az első a szóban hangzó bizonyosságtétel. Hála az internetnek, a jó hír bőséggel rendelkezésükre áll mindazoknak – szünet nélkül, a nap huszonnégy órájában –, akik lelki táplálékra vágnak, és a *misszio.lutheran.hu* honlapra kattintanak. Letölthetők rádióadások is, és a nyári konferenciák bizonyosságtételeit, előadásait is van mód újrahallgatni.

Az olvasnivalókat – a *Híd* magazint, könyveket, szórólapokat, előadások írott változatait – szintén a legszélesebb körben terjeszti a központ, hirdetve az evangéliumot mindenkinek. Az őszi országos evangelizációk előadásai is páratlan értéket képviselnek. S persze akinek a kezében okostelefon van, mindezekhez a tartalmakhoz bárhol, akár út közben is hozzáférhet – húsz éve ez szintén elképzelhetetlen volt.

„A fülével lát jól az ember..”

Ezzel a kijelentéssel Gáncs Péter nevetette meg az ünnep résztvevőit, arra célozva, hogy húsz éve még nem volt olyan „trendi dolog a médiázás”, nem is e szlogen jegyében kezdte a munkát, hanem a Lélek hangjának engedelmességgel („Akinek van füle, hallja meg, amit a Lélek mond...” – Jel 2). Mert a rádió már akkor sem volt korszerű médium, azonban akkor is teológiai üzenete volt, s ma is az van. Gáncs Péter magyarázata szerint hallhatóvá és élővé tesz valakit, akit nem látunk, nem tudunk megérinteni, de van, él, megszólít, mondanivalója van... Ugye értjük a párhuzamot?

És hogy mivel lehet mérni a „sikerét” egy ilyen szolgálatnak? A hosszú asztalokon egymás mellett sorakozó Misszió- és Híd-lapszámokkal? A sok-sok órányi műsorral, amely az éteren át hirdette-hirdeti az evangéliumot? A kötetekkel és hanghordozókkal, amelyek ott vannak sokak éjjeliszekrényén, hogy egy-egy krízisben fogódzót adjanak? A „kattintások” számával, amely megmutatja, hányan keresték fel a központ honlapját? Nyilván nem. De ezt Bálint Gyöngyi fogalmazta meg a legtalálósabban: „Mérhetetlen volt szolgálatunk gyümölcse, nem lehetett számszerűsíteni a valóságot, ez pedig egyszerre kívánt találékonyságot és alázatot.”

Mérhetetlen legyen tehát a hála Istennek ezért a húsz évért, és adjon sokszor ennyit, mert az aratnivaló sok...

■ STIFNER-KÖHÁTI DOROTTYA

FOTÓ: SZEVEÉNYI JÁNOS ARCHÍVUMÁBÓL

Szeverényi János cigánymissziói szolgálatban

kesztője és Juha Auvinen, a finn rádiómisszió igazgatóhelyettese.

„Isten áldását látom abban, hogy a finn és a norvég rádiómisszió, valamint Harmati Béla püspök támogatásával alig egy év alatt a romos cinkotai iskolaépület teljes átépítésével megszületett a ma is működő Evangélikus Missziói Központ rádió-stúdióval, irodákkal, szolgálati lakásokkal” – emlékezett Gáncs Péter. Bálint Gyöngyi tíz éven át volt a központ munkatársa, de már 1993-tól részt vett a rövidhullámon sugárzott keresztyén rádióműsorok készítésében, így az indulásnál, az úttörő munka kezdetén volt mire alapozni.

Szóban, nyomtatásban, interneten

A kis rádióstudió hamar megtelt étellel. Tagai Péter vezette a műszaki munkálatait, és megkezdődtek a missziói témájú kazetták felvételei – igen, húsz éve a hangzó anyagokat még kazettákba töltött hangszalagra rögzítették... –, készültek az országszerte számos regionális rádióba

ként is dolgozott egyházunk országos irodájának ifjúsági osztályán. Jelentjük: bohócruhája ma is megvan, sőt ebben tette tiszteletét – meglepetésként – a huszadik születésnapon.

Szeverényi János az ünnepségen így összegezte elhívását: „Amikor Gáncs Péter püspöki szolgálatot vállalt, megdobbant a szívem: igen, ez az én utam.” Isten gondviselésének tulajdonítható, hogy olyan lelkipásztor vette át a stafétát, aki szintén többtálemű. Legyen szó bármilyen médiamunkáról: újságszerkesztés, rádiós jegyzetek írása, rádiós beszélgetésekben interjúalany vagy riporter, magazinunk állandó cikkírója és (képzett!) fotósa, lelkes filmkritikusa – egyszóval sok területen tehetséggel, elkötelezettséggel, lendülettel viszi a szolgálatot, gyűjti maga köré az önkénteseket, és vezeti maroknyi csapatát. Szeverényi János is folyton úton van, hirdeti az ígét, közben fotózik, történeteket gyűjt, ötletekkel tér haza, inspirációiból pedig valamennyien gazdagodunk.

Húsz év nagy idő – a technika változásai pedig hihetetlen lehetőségeket nyitot-

Kis lépések, mérföldkövek

Út egy összeurópai ökumenikus találkozó felé

A fiataloktól folyamatosan halljuk a különböző „hbr-eket”, azaz a hárombetűs rövidítéseket. Tavaly nyár óta az én szótáram is bővült egy újabbal, az ECC-vel. A feloldása *European Christian Convention*, amely a harmadik szó miatt nem is annyira könnyen fordítható magyarra. A *konvenció* szót a sajtóban leginkább az amerikai elnökjelölt-állító pártgyűlésekre használják, valamint különböző szervezetek kongresszusaira, tagszervezetek közös gyűléseire – mindenképpen valamiféle össznépi találkozóra. Az elnevezés magyar fordításában az *ökumenikus* szó is helyet kaphat, így én európai ökumenikus találkozóként fogok az eseményről beszélni. Németül valószínűleg *Europäischer Ökumenischer Kirchentag* lesz, bár az is lehet, hogy megmarad az eredeti angol *European Christian Convention* elnevezés.

A kezdetek – 2015. Ez az ökumenikus nyitás volt az eredeti szervezők igénye is, akik először egy széles körű találkozót szerveztek a 2015-ös stuttgarti német egyházi napok (Kirchentag) után. Mintegy húsz országból hatvan résztvevő gyűlt össze a németországi Bad Bollban, és megfogalmazták a közös célokat, hogy ez a találkozó valóban mindenki számára nyitva álljon. A végső cél egy olyan, teljes mértékben ökumenikusan megvalósuló, többnapos rendezvény valahol Európa közepén, amely az ide vezető út megkoronázása lesz. A szervezők szándéka olyan mozgalom kiépítése, amely kis lépésekkel kezdődik, és különböző mérföldkövek után növekszik nagy találkozóvá.

Jó tudni, hogy a Biblia olvasása, az imádság és az éneklés áll mindnyájunk lelkiségének középpontjában, ezeknek

különböző megélésével szeretnénk egymást gazdagítani. Az elképzelések szerint ez a találkozó egyszerre lesz a párbeszéd fóruma, ahol megvalósulhat a dialógus keresztyén hagyományaink között és az Európában élő, különböző hitű és világnézetű emberekkel is. Az egész a kreativitás fesztiválja is lesz, ahol teret kap a zene, a színház, különböző művészetek, egyházaink és mozgalmaink kulturális életének gazdagsága, valamint külön hangsúllyal a fiatalok kultúrája.

Így fogalmaz az első, *Roadmap* című (szó szerint „autótérkép”, itt „ütemterv” – a szerk.) dokumentum: „Keresztyén elkötelezettségünkben szeretnénk Európa számára pozitív jövőképet felvázolni, szeretnénk hozzájárulni az európai társadalom építéséhez, és szeretnénk szembenézni az Európa előtt álló kihívásokkal.”

A *European Christian Convention* vezetősége 2017 novemberében Konstanzban

Megalakulás – 2016. Számomra innen datálódik az ECC-vel való kapcsolat-tartás, hiszen egyik erdélyi evangélikus lelkész kollégám, Kalit Eszter javaslatára hívtak engem is – akkori Szézlőrzsza atyaként – arra a megbeszélésre, ahol hivatalosan is megalakult az ECC, ez a ma már szervezeti és működési szabályzattal bíró nonprofit szervezet, a belga törvények szerint Brüsszelben bejegyezve.

2016 júniusában a svájci Kappelban megválasztottam egy úgynevezett *interim board*, azaz ideiglenes vezetőség, ahova beválasztottak engem is. A testület immár együtt hívta a különböző európai egyházakat, civil szervezeteket, hogy csatlakozzanak az ECC céljaihoz. A Magyarországi Evangélikus Egyház is belépett alapítóként, így az eddig regisztrált huszonöt szervezet közé tartozunk, amelyeknek fontos, hogy egy ilyen rendezvény valóban a lehető legszélesebb összefogással születhessen meg.

Tisztában vagyunk azzal, hogy léteznek már úgynevezett egyházi gyűjtő-szervezetek Európában, mint például az Európai Protestáns Egyházak Közössége (GEKE) vagy az Európai Egyházak Konferenciája (KEK), de az ECC abban szeretne továbblépni, hogy nemcsak egyházakat hív (minden országból minden felekezetet), hanem különböző társadalmi és keresztény nonprofit szervezeteket, képző intézményeket is, amilyen például az Oikosnet Europe (európai keresztény akadémiai hálózat).

Az is hangsúlyos, hogy az ECC alulról kezdeményezően szeretne kiteljesedni, nem pedig felülről irányítottan szerveződni. Ez azt is jelenti, hogy egy egyházat vagy szervezetet nemcsak püspök vagy elnök képviselhet, hanem bármely egyháztag: ökumenikus kapcsolatban, világlátásban, nyelvismeretben, rendezvényszervezésben otthonosan mozgó Krisztus-hívó is. Sőt leginkább nem is a közösség csatlakozik először, hanem egyéni kapcsolatok szintjén indul el valami, és a fellelkesült egyén győzi meg a saját közösségét, kezd el hálózatot építeni.

A folyamat nem túl gyors, hiszen mindenki az egyéb munkái mellett végzi ezt a tevékenységet, de jó látni, hogyan tud együttműködni a görög ortodox, a svájci református, a francia katolikus, a finn (vagy éppen magyar) evangélikus például egy – általam is nagyon megkedvelt – zöldpárti európai parlamenti képviselővel. Utóbbi azért szeretném meg-

FOTÓK: MESTERHÁZY BALÁZS ARCHÍVUMÁBÓL

Mesterházy Balázs prezentál Konstanzban

nevezni, mert őt választottuk szervezetünk elnökének: Sven Giegold nemcsak a pénzügyi politikában jártas, hanem valóban hatalmas szíve és (német evangélikus hagyományú) hite viszi előre ebben az álomban is, hogy – az ő szavaival – „Európát (még) keresztényebbé” tegyük.

Első küldöttgyűlés – 2017. Az ideiglenes vezetőséggel a havi videokonferenciákon kívül kétszer személyesen is találkoztunk (Bécsben 2016 októberében, illetve Párizsban 2017 márciusában), hogy előkészítsük az első küldöttgyűlést; az utóbbit Berlinben tartottuk idén májusban a német egyházi napok kezdetét megelőző másfél napban. Ezen huszonöt országból vettek részt küldöttek.

Itt választottuk meg immár hivatalosan három évre a vezetőség tagjait, éves tagdíjat határoztunk meg (legalább ötven euró), és elfogadtunk egy úgynevezett hitvallást (*position paper*). Ennek lényege: hiszünk abban, hogy a kereszténység alapjainak számító együttműködés és megbékélés eszközök lehetnek egy békés Európa formálásában is. Három területet különösen is hangsúlyoztunk, amelyek az előkészítő folyamatokat is tematizálhatják: az ökumenizmus és a vallásközi párbeszéd jelenlegi helyzetéből adódó kérdések; a kereszténységhez kapcsolódó társadalmi és etikai kérdések,

például bioetika, szolidaritás, migráció, társadalmi igazságosság; illetve demokrácia és emberi jogok, méltóság.

Jövő – 2022? 2017 novemberében immár úgy találkozott a vezetőség a német–svájci határon, Konstanz városában (ahol kerek hatszáz évvel ezelőtt pápaválasztás is zajlott a zsinaton), hogy eldöntöttük, milyen időbeosztással folytatjuk a projektet.

Fontos, hogy hol lesz az európai ökumenikus találkozó – ez év elején közzétesszük felhívásunkat, hogy városok, régiók jelentkezését várjuk házigazdának. Pályázni 2018 végéig lehet, hogy a jelentkezők minél szélesebb társadalmi és egyházi bázissal kialakítsanak egy olyan hálózatot, amely alkalmas lehet földrajzilag, gazdaságilag és a kulturális-egyházi környezetet tekintve is arra, hogy a találkozó házigazdája legyen.

A jelentkezések beérkezése után a küldöttgyűlés fogja meghozni a döntést a helyszínről 2019 elején. Az időpont tekintetében egyelőre az a döntés született, hogy 2022 tavaszánál nem korábban és 2024 őszénél nem később lesz az első európai ökumenikus találkozó. Ezt 2020–2021-ben bevezethetik regionális találkozók, illetve egy zarándoklat is. Szervezetek folyamatosan csatlakozhatnak, és az anyagi bázis előteremtése is folyamatban van.

■ MESTERHÁZY BALÁZS

Veronikát sose vennéd észre. Nem tűnik ki a tömegből, ha vásárol, utazik, olvas vagy sétál. Egy a sok közül. Barna a haja, egyszerűen összekötve hordja, mint sok más fiatal anyuka, barna a szeme is. A hangja is egészen átlagos, amikor oda szól a gyerekeinek a játszótéren:

– Patrik, Barnabás, Andriška! Gyertek, most már hazamegyünk.

De Veronikának van egy titka. Egészen különleges ember. A telefonján egy négyjegyű szám látható elöl, ettől mindig elmosolyodik, ha ránéz. Nem sokan tudják, mit jelent. Alig valaki.

Veronika azt mondja, őriz egy képet valahol legbelül.

Elsősök voltak, amikor először látta a Patkányt. Kicsi volt, csökött és nyűgös. Vacakolt a táskájával az évnýtön, megpróbálta letépni az ünneplőingéről a gombot, tur-

Akit csak ért, azt bántotta. Hátba vágta a táskájával, leköpte a padját, ragasztót kent a tolltartójára. Neki meg levágta az egyik copfját. Veronika vígasztalhatatlannul zokogott, de hiába, délután a fodrász néni hozzáigazította a másik oldalon is a frizuráját, és oda lett a derékig érő, féltve őrzött hajzuhatag. Aznap gyűlölte a Patkányt, de többnyire inkább csak félt tőle, és kerülte bölcsen, ahogy a legtöbben tették.

Egyszer aztán a Patkány is megjárta. Addig bosszantotta a nagyobbakat, hogy azok megvárták sulit után, körülvették, és ütni-verní kezdték, ahol érték. Veronika az épület sarkába húzódott, és reszkett, mint a nyárfalevél. Maradni is félt, elmenni se volt mersze. Szerette volna nem látni, amit lát, de levenni sem tudta a szemét a szerencsétlen kölyökről. Mert a Patkány most nem bunyózott, sőt nem

Kíváncsian mérte végig az udvaron, és valami vad rémület járta át, amikor meglátta. A Patkány volt az. Ugyanaz a kócos, fekete haj, ugyanaz a nyugtalanság. Csak most még vadabb, még kíméletlenebb lett valahogy a tekintete. Veronikának összeszorult a gyomra. Önkéntelenül a copfjához kapott, de aztán zavarba jött, és úgy tett, mintha csak a vállát vakarta volna meg. Nem akarta, hogy a Patkány felismerje, hogy megérezze, mennyire fél tőle. Tudni sem akart róla és egészen láthatatlan is szeretett volna lenni, hogy a fiú se jöjjön rá, hogy már találkoztak régebben. Megfogadta, hogy kerülni fogja, hátha akkor nem köt majd bele. Végül is nem egy osztályba fognak járni.

De gyakrabban találkoztak, mint ahogy Veronika szeretne volna. A szomszédjukban álló, félbehagyott házba költöztek a Patkány szülei. Vagyis csak

VERONIKA

kálta az orrát, és a betont rugdosta a cipője orrával, míg csak rá nem húzott egyet az apukája. Pedig aki elsős, az büszkén áll lefelől, és elégedetten nézi az óvodából tavaly elballagott társait, akiket lám, utolért, mert már ő is iskolás. A többi gyerek is ilyesmit érezhetett, mert mind emelt fővel, mosolyogva nézegettek körbe. Csak a Patkány nem.

Őt nem ismerte azelőtt Veronika. Akkor költözhetek a környékre, és kicsit csodálkozott is rajta, hogy ennyire furcsa neve van ennek a fiúnak. De a fiúk rögtön megörültek neki, és felkapták ezt a megszólítást. Amikor a bemutatkozásnál a tanító néni elmondta az igazi neveket, ő nem is értette pontosan, de tényleg valami ilyesmi volt, csak hivatalosabban. Később megtudta, hogy Patrik, csak becézve Patkány. Őt is becézték. Verácskának, Verusnak, Veronkának, de az szép volt. A Patkány meg irtóztató.

Előbb csak a neve, de hamarosan ő maga is. Mert a Patkány gonosz volt.

is védekezett. Csak állt, és nagyon szerencsétlenül nézett, aztán összecsuklott, mint egy rongybaba. Nem tartotta maga elé a kezét, hogy védekezzen. Hihetetlen volt. Végül a fiúk megunták a dolgot, kiszórták a tankönyveit a táskájából földre, az üres táskát meg hozzávágták, aztán otthagyták.

Veronika szeretett volna észrevétlenül elszurranni mellette. Gyorsan hazamenni és elfelejteni az egészet. De nem tudott. Mert valami egészen lehetetlen dolog történt: a Patkány sírt. A földön összekucorodva zokogott. És Veronika csak nézte, nézte...

Aztán elkerült tőlük a Patkány. A felnőttek susmogásából úgy értette, mindenki örült ennek. Kicsit még ő is, bár kimondani szégyellte volna. Olyan különös volt az egész.

El is felejtette már ezt az undok, ijesztő fiút, amikor hetedikben a kettővel alattuk levő osztályba új gyerekek érkezett.

az anyukája egy magas, izmos férfival. Amikor az utcabeli gyerekek játszottak, és véletlenül átrúgták a labdát valamelyik szomszédba, általában Veronika ment érte, mert ő udvariasan tudta elkérni, de oda, ahhoz a családdhoz még ő sem mert menni. Egyszer, amikor már vagy negyed órája tébláboltak az ajtó előtt, és egyiküknek sem volt elég bátorsága, hogy bekéredzkedjen, úgy döntöttek, átmásznak a kerítésen, ha besötétedett. Egyforma ágacskákat törtek, az egyik rövidebb, mint a többi. Így sorsolták ki, melyikük lopakodjon be a labdáért, és Veronikára maradt a feladat.

Az este nem volt félelmetes, az öcscei is ott vihogtak a kerítésnél, segítettek is átmászni. Meg azt is tudta, hogy hamarosan végez, egy perc az egész, és már ugorhat is vissza a biztonságos területre, mégis gombóc volt a torkában. Nem tudta volna megmondani, mitől fél.

Egy huppanással földet ért a szomszéd kertben, senki nem volt az udvaron, csak

a házból hallatszott valami félelmetes zaj: nyögés, jajgatás, kiabálás. Olyan rémisztő tévéműsorok vannak így estefelé! Veronika gyorsan kitapogatta a labdát, át is dobta, mire az öccsei örömben felvisítottak, mint a kismalacok. Ő is ugrott volna, de ahogy felnézett, meglátta az ablakban azt, amit elképzelni sem tudott. A nagydarab, izmos férfi verte egy szíjjal a Patkányt. Az nyítt, nyöszörgött olyan keservesen. A földön vonaglott, kezeit mintha könyörögne, úgy emelgette – reménytelenül. És Veronika csak állt és nézte, nézte...

Sokáig állt ott, bár látni már nem látott, mert úgy patakzottak a könnyei, hogy azt hitte, megszakad a szíve. Aznap már nem tudott szólni senkihez. Másnap is csendes volt. Valami alapvető változott meg benne.

Az volt a baj, hogy olyan ismerős volt neki ez a kép. Nem tudta abbahagyni a nézését. Mert amikor először látta, már akkor beleégett. Ha becsukta a szemét, akkor is látta maga előtt.

Nagyiéknál történt évekkel azelőtt. Tél volt, karácsony után valamivel. Együtt a család a nagy asztal körül, csupa finom étel és jókedvű beszélgetés. Az unokatestvéreivel játszottak valami vidámat, amikor bejött a nagypapa a tűzifás kosárral.

– Fiam, gyere ki velem – szólta oda apának. – Van a fásszínben egy kis elintézni valónk.

A többiek nem törődtek vele, hova megy a két férfi, de Veronika nagyon szerette a fásszínt. Nyáron sokat játszottak ott az unokatestvéreivel. Bújócskáltak, bunkert építettek, a fahasábok végeire rajzoltak aszfaltkrétával. Tudta, hogy télen ehhez hideg van, mégis úgy érezte, ott csak valami jó dolog lehet. Talán valami meglepetés, amelyet eddig rejtegettek. Látni akarta, ő akart lenni az első, aki megtudja, mi az. A felnőttek után surrant hát. Csak nagyjából bújt bele a csizmájába, fölkapta a kabátját, fejére húzta a csuklyát, és futott hátra.

A fásszín ajtaja résnyre volt nyitva, és meglepetés helyett valami nyomasztó félhomály várta ott. A nagypapa és apu patkányt fogtak. A csapdába szorult állatot akarták agyonütni. A fejsze már többször lesújtott rá, de csak nem múlt ki. Fetrengett, tekergett a földön, és a mancsait, mintha könyörögne, úgy tette össze. És Veronika nézte, nézte...

Végül elpusztult az állat, a két férfi pedig nem nagyon értette, miért zokog

RAJZ: LINSZKY BOGLÁRKA

Veronika egy ilyen ronda kártevő miatt. „Kislányom, nem szabad ennyire érzékenynek lenni. Különben is, semmi keresnivalód nem volt itt. Ez nem a te dolgod.”

Az ötödikben sem maradt sokáig észrevétlen a Patkány. Pedig csendesebb lett, kevésbé kötözködő, de valahogy kíméletlenebb is. A kicsiket megcsípte az ebédlőben, amikor a tálcát vitték, az üvegajtót ököllel ütötte be, és csupa üveg meg vér volt a folyosó. Aztán a lépcsőn leesett az egyik lány, el is törött a bokája, és mindenki tudni vélte, hogy a Patkány lökte meg. És az igazgató behívatta a fiú szüleit.

Az udvaron álltak, Veronika látta őket, amikor átszaladt a naplóért a tanáriba. Ott

volt a Patkány, az anyja, a nevelőapja, az igazgató meg az osztályfőnök. Hogy mit beszéltek, nem lehetett hallani, csak a pofonok és rúgások zaja zúdult bele a természet rendes csendjébe, meg a Patkány keserves jajdulása, aztán sötét lett.

Mikor Veronika magához tért, már ott voltak a mentők és a rendőrség. Ment minden, mint a karikacsapás. Ment minden, mint az arculcsapás.

Hat év múlva találkoztak újra. Jelenleg három gyerekük van. Minden napot megköszönnek, amelyen Patrik nem iszik. A mai volt a háromezer-kétszáznyolcvannyalcadik.

■ FÜLLER TÍMEA

Harangot lelt a régész

Találkozás a százhárom éves Patay Pállal

Párhuzamosan tanult gazdasági akadémián és egyetemen bölcsészettudományi karon, reformátusként töltött be egyházunkban egyházközségi felügyelői tisztelet, az országot járva templomtornyokat mászott meg, kilencvenévesen még a Nemzeti Múzeumnak dolgozott. Patay Pál régészt kérdeztük nem mindennapi pályájáról.

– **Elsőként arra kérem, a gyermekeveiről meséljen. Honnan indult?**

– A napvilág engem Budapesten látott meg 1914. december 8-án. Nem ez volt szüleimnek az állandó lakhelye, úgyhogy a gyerekeimeket Acsán, Pest megye legészakibb községében töltöttem. Az elemi iskolát mint magántanuló végeztem, és az acsai népiskolában a kántortanító, Lip-tai bácsi vizsgáztatott. Gimnáziumba már Budapesten jártam, a Lónyay Utcai Református Gimnáziumban végeztem, miután édesatyám református volt.

– **Miért éppen Acsán élt a családjuk?**

– Acsa édesanyámnak a lakóhelye volt. Édesatyám viszont Abaúj megyei volt, a szüleim a házasságkötésük után 1911-ig ott is éltek. Viszont a nagyatyám, aki egész életét Acsán töltötte, abból az elgondolásból, hogy a lánya is Acsán maradjon, a községtől mintegy két kilométerre, az akkor még Sári-majornak nevezett részen emeletes házat építtetett édesanyám részére, hogy majd ha férjhez megy, ott lakjon. Ez az épület az Acsaújlakon álló kastély.

– **Acsa a Prónayokról is nevezetes.**

– Igen, az 1700-as évek közepétől volt a Prónay családnak a lakóhelye. A 18. század harmincas éveiben költözött ide Turóc megyéből Prónay Gábor, aki a lakóhelyén mint fiatal köznemes ügyvédkedett. Többek között a Forgách családot is eredményesen képviselte, aminek következtében jelentős ügyvédi honoráriumhoz jutott, és így már maga is tudott birtokokat vásárolni Pest megyében, éppen Acsán. Abban az időben a fele község Vay Ádámnak, Rákóczi generálisának volt a birtoka, a község másik fele pedig ugyancsak Rákóczi volt emberének, Károlyi Sándornak a tulajdonát képezte. Prónay Gábor először Vay Ádám fiától szerezte meg Acsa község felét, majd 1738-ban zálogként, 1741-ben viszont tulajdonjoggal is megszerezte Károlyi Sándortól Acsának a másik felét is, így

egyedüli birtokos lett. Le is költözött Turóc megyéből Acsára. Attól kezdve ez volt a családnak a fészke.

– **A Prónayaknak nem egy tagja viselt fontos tisztséget evangélikus egyházunkban, közöttük az ön dédapja és nagyapja is.**

– A Turócból leköltözött Prónay Gábor az egyházi életben még nem töltött be jelentősebb szerepet, inkább a közéletben. Viszont az ő dédunokája volt az a Prónay Gábor, aki a 19. század második felében az evangélikus egyház egyetemes felügyelője volt; ez a mai országos felügyelőnek felel meg. A családnak egy másik tagja, a Turócból leköltözött Gábornak az unokája, Prónay Sándor már a 19. század elején ugyancsak egyetemes felügyelőként szolgált. Ezt a tisztséget örökölte a nagyatyám

hon a gazdaságban különösen nem volt akkor szükség rám, és miután már gimnazistakorom óta intenzíven érdeklődtem a régészet, azon belül is az őskor iránt, ezért édesatyám hozzájárulásával beiratkoztam – már 33-ban, párhuzamosan a debreceni gazdasági akadémiával – a Budapesti Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karára azért, hogy régészeti képzést is kapjak.

– **Pali bácsinak is fontos szerep jutott az evangélikus egyházban, hiszen fölkérték felügyelőnek.**

– Acsai gazdaságunk egy része Csóváron terült el. Nagyatyám Csóváron is az evangélikus egyházközségnek a felügyelője volt. 1940-ben bekövetkezett halálával ez a tisztség megüresedett. 42-ben az akkori lelkész azzal a kéréssel fordult hozzám, hogy vállaljam el, annak ellenére, hogy református vagyok. Ameddig Balassagyarmaton, a múzeumban voltam, addig könnyebben tudtam Csóvárral a kapcsolatot tartani, de 1957 januárjában áthelyeztek Budapestre, a Nemzeti Mú-

Isten százhárom évig viszonylag jó egészségi körülmények között, nehéz helyzetekben is megtartott, és olyan lelkivilágot adott a számomra, hogy a nehéz helyzeteket is viszonylag könnyen át tudtam élni ”

is, Prónay Dezső, aki az 1880-as évektől egészen 1917-ig, több mint harminc éven keresztül töltötte be az evangélikus egyetemes felügyelői tisztelet.

– **Térjünk vissza az ön pályájára. Hová vezetett az útja a gimnázium után?**

– Amikor leérettségiztem, úgy nézett ki, hogy szüleimtől én is – hárman voltunk testvérek – földbirtokot fogok örökölni, tehát feltétlenül üdvösnek tűnt, hogy szakmailag is képezem magamat egy földbirtok vezetésére. Éppen ezért érettségi után a debreceni Magyar Királyi Gazdasági Akadémiára iratkoztam be, ami hároméves főiskola volt. 1935-ben fejeztem be. Ott-

zeumba. Egy darabig még megtartottam a felügyelői tisztséget, de mivel nem tudtam aktívan részt venni az egyházközség életében, 1965-ben lemondtam.

– **Említette, hogy Balassagyarmatról a Nemzeti Múzeumba került. Régészként mik voltak a kutatási területei?**

– A disszertációm címe *Korai bronzkori kultúra Magyarországon* volt. Tulajdonképpen a háborúig a bronzkor volt az a téma, amellyel közelebről foglalkozni akartam, illetve a rézkor. Terepen is rézkori ásatásokat végeztem elsősorban. Budapesten azonban olyan beosztásba kerültem, hogy rengeteget kellett vidékre

FOTÓ: MISS TAMÁS

kiszállnom, ha a múzeumba bejelentés érkezett, hogy földmunkák, építkezések során leletek kerültek elő. Természetesen ez azt jelentette, hogy nemcsak rézkori lelőhelyekre mentem ki, hanem például népvándorlás kori sírokat is fel kellett tárnom, úgyhogy elég széles vonalon folyt a munkásságom.

- Még a balassagyarmati években kezdett foglalkozni a harangok kutatásával.

- 1951-ben ki kellett szállnom Nógrádszakálba. Jelentés érkezett a múzeumba, hogy kútásás közben csontokat találtak. Mamutfog volt, aminek különösebb jelentősége nem volt. Viszont az ottani emberek, akik megtudták, hogy régiségekkel foglalkozom, mondták, hogy ha valóban régít akarok látni, akkor menjek föl a templomtoronyba. A harangozóval együtt föl is mentem. Legnagyobb meglepetésemre az egyik harangon majdnem ténylegi számokkal az 1523-as évszám volt felírva. Három évvel Mohács előtt – ez a magyar történelemben nem jelentéktelen évszám. Egy harang életében sem az. Sajnos Magyarországon senki nem

foglalkozott a harangöntés történetével, ezért érdemesnek találtam, hogy ezt kezdjem kutatni. Hiszen ez is egy szakasza a magyar ipartörténetnek. Ettől kezdve, ha valahova ki kellett szállnom, a templomtoronyokat is megmásztam. Nemsokára ennek a nógrádszakáli harangnak két testvérét is megtaláltam, az egyiket Szügyben, az evangélikus templomban. Ezután már tudatosan kerestem fel Nógrádban a harangokat. Össze is állítottam egy ismeretető tanulmányt, 1958-ban jelent meg a *Művészettörténeti Értesítőben*. Ennek a munkának a szakközönségben sikere volt, úgyhogy érdemesnek tartottam az anyaggyűjtésemet az egész országra kiterjeszteni. Az egyes területeket céltudatosan kutattam föl.

- Nyugdíjas éveiben is aktívan dolgozott a Nemzeti Múzeumban.

- Hivatalosan 1982-ben mentem nyugdíjba, de 88-ig négyórás munkát vállaltam, ugyanabban a munkakörben, amelyben addig is dolgoztam. Akkor viszont közölték, hogy a múzeum olyan rossz anyagi körülmények között van, hogy a nyugdíjasokat el kell bocsátani. Igen ám,

de én 74-ben elkezdtem egy rézkori telepnek a feltárását Zemplénben, Tiszalúc községben. Azt be akartam fejezni. Úgyhogy 1990-ig még végeztem ott ásatásokat, 1990-ben egyhektárnyi területen fel is tártam egy rézkori falut. Az ásatások során begyűjtött leletanyagot természetesen restaurálni, leltározni kellett, ezért újabb megbízásokat kaptam. 2004-ben fejeztem be az ásatások során feltárt anyag leltározását.

- Pali bácsi nem kevés történelmi vihart élt meg, de az alkotótevékenységet nem adta fel az embert próbáló években sem. Ha visszagondol az eddigi életére, mi az, amiért hálát adna Istennek?

- Elsősorban az, hogy egyáltalában világra jöttem. A szüleim Isten segítségével fel tudtak nevelni. Tudtak iskoláztatni, és útnak tudtak indítani az életbe. Aztán hogy Isten százhárom évig viszonylag jó egészségi körülmények között, nehéz helyzetekben is megtartott, és olyan lelkivilágot adott a számomra, hogy a nehéz helyzeteket is viszonylag könnyen át tudtam élni.

■ NAGY LÁSZLÓ

Önkéntelen ökumené

Ősz volt, még épp csak elkezdődött az iskola. Fél lábunk még a strandpapucsban lépegett, sütött a nap is, de a napló lapjainak zizegése kiábrándítóan emlékeztetett bennünket a kötelességeinkre. Meg persze a gyerekek is eszünkbe juttatták. Nekik örültünk azért, ezt meg is beszéltük Zita barátnómmal, a katolikus hitoktatóval, csak valahogy minden évben volt közöttük egy-két olyan nehéz eset, aki miatt egész jól el tudtunk együtt sóhajtozgatni a szünetben a padon ülve.

Az enyéim között Ármin volt az aktuális „vadmalac”. Szegényről egyre gyakrabban az *ármány* szó jutott eszembe, meg az, hogy tavaly még nem járt ide, és az előző hitoktatója most biztosan szétárja a karját megkönnyebbülve: „Az Úr adta, az Úr elvette, áldott legyen az Úr neve!”

Kicsit nevetgélünk, meg sajnálgatunk magunkat, aztán Zita is színt vallott. Nála Auróra az idei extrém. „Auróranak a hajnalt nevezték; / S azt a hajót is létünk reggelén...” – idéztük gyerekkorunk sokat hallott versrészletét, és megint nevetünk és sóhajtoztunk egy sort.

És akkor becsapódott a labda. Éppen az arcomba. A szemüvegem beláthatatlan távolságra repült, az arcom sajgott és égett, az orrom helyén egy zsisbadd krumpli maradt a telitalálat után. A fájdalomtól könnyes lett a szemem, alig láttam a megszeppent kölyköt, aki mellém térdelt rémült képpel:

– Jól tetszik lenni?

– Ööö, semmi baj – nyeldestem a számban összegyűlt vért. – Ez baleset volt. Nyugodj meg. Majd rendbe jövök – nyögtem ki minden erőmet összeszedve.

A gyerek a hátam simogatta, és azt mondogatta: „Nem akartam, nem akartam.”

Végre becsengettek. Zita felállt.

– Most megismerkedtél Aurórával – veregetett vállon. – Na, gyerünk. Várnak a gyerekek.

Mivel konkrétan beszélni is fájt, öszszevontuk a két csoportot, és míg én

hideg vizes zsebkendőt szorítottam szépen dagadó képemre, Zita próbált rendet tartani és tanítani. Ármint néztem, ahogy összehúzott szemmel figyel, és még a ceruza is megáll a kezében, amellyel a padtársát olyan következetesen szurkálni szokta nálam.

Az óra vége felé már egész jól összeszedtem magam. Elővettem a gitárt, és énekeltünk egy kicsit. Auróra még mindig zavarban volt, ha rám nézett, de így is hallottam, milyen szép, csengő hangja van.

A szünetben Zitával kettesben pakoltgattuk a holminkat, hangoltuk az agyunkat a következő csoportra.

– Te, nekem eszembe jutott valami – kezdett bele kolléganőm tétován.

Elmosolyodtam, mert gyakran gondolunk ugyanarra. Bólintottam, hogy folytassa, de csak elpirult.

– Itt hagynám neked Árminat pár órára – mondtam ki tehát én.

– Auróra meg a tiéd. Elénekelgetnétek együtt. Talán békésebb volna a kapcsolatotok, mivel az első arculcspáson már túl is vagytok – vágott hátba Zita.

– Próbáljuk meg így – egyeztünk ki.

– És papíron majd májusban... – tette hozzá gyorsan, nehogy valami szabályt szegjünk.

– Jó, addig papíron Ármin az én naplómban jegyződik, Auróra meg nálad. Nem aggódtam egyébként – böktek oldalba én is.

Nevetve ültünk a padon. A gyerekek meg néztek bennünket, mígnem az egyikük megkérdezte:

– Ti testvérek vagytok? Úgy hasonlítok egymásra!

Mi meg egymásra néztünk, és egyszerre vágtuk rá:

– Igen!

★

Auróra idén negyedik éve jár evangélikus hittanra, Ármin pedig otthonra talált a katolikus közösségben. Meglátásaik és jelenlétük mindkét helyen áldást hozott.

Jártomban- keltemben

Szeverényi János
jegyzetlapjaiból

Ezeknek?! Képzőművész roma barátimmal meglátogattuk az egyik hazai börtönt. Arra kaptunk felkérést, hogy állítsuk ki alkotásainkat. Festmények, grafikák, fotók mellett vittem keresztényen irodalmat is. Beléptetéskor le kellett adni a táskát, a mobiltelefont és a kulcsokat. A hórihorgas, rezzenéstelen arcú őr végigmért, és kötelességtudó kedvetlenséggel megkérdezte, a kezemben lévő könyvkupacra mutatva: „Az ott mi?” Reflexszerűen ránéztem a legfelső könyvecskére, és olvastam a kiadvány címét: „Vigasztaló szavak.” A kemény kérdés szíven ütött: „Ezeknek?!”

Angyal a villamoson. A nagykörúti 4-es, 6-os villamoson felejtettem az Evangélikus Missziói Központ teljes havi könyvelési anyagát: számlákat, szerződéseket, igazolásokat. Továbbrobogott a jármű, mire észleltem. Újabb gond, intéznivaló, ki tudja, mennyi probléma adódik még ebből! Tettem egy próbát: felszálltam a következő villamosra, és megosztottam a vezetővel a gondomat. Készségesen szólt a kollégáknak, hogy a végállomásra érkező szerelvényen keressek a borítékot. Közben kaptam a hírt mobilon, hogy egy utas megtalálta az anyagot, és leadta az országos iroda portáján. Megint egy angyal...

■ – FÜLLER –

Hídemberek. Különös világ a felekezetek viszonyrendszere. Egyik oldalról fájdalmas, isteni akarattal nem egyező dolog a szétszakadozottság. Majd minden közösségben megtalálhatók a másokat lenéző, Isten országából kirekesztő indulatok. Sok botránynak, családi nyomorúságnak okai a „nagy hitvallók”. Ugyanakkor mindenütt találkozom hídemberekkel, akik érzékelve Isten atyai szívének összetörtségét és szeretetét, imádkoznak és tesznek az igazi lelki egységért, amelyre a hiteles, közös misszió miatt is égető szükség van. Ennek a motivációnak és célnak engedve tartott huszonnégy felekezet és missziói szervezet protestáns nagygyűlést Budakeszin 2017 szeptemberében.

Egy muszlim és egy keresztyén beszélget. A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület szervezésében fórumon vettem részt egy kisváros kultúrházában. Hazai muszlim vezető volt a beszélgetőtársam. Többek között elmondtam, hogy ilyen mértékű keresztyénüldözés, amelyet most tapasztalunk, nem volt még a világon. Minden öt vallási üldözöttből négy keresztyén, évente legalább százezer hívőt végeznek ki a hite miatt, százezrek sínylődnek börtönökben. Meglepően reagált partnerem. Szerinte ma nincs keresztyénüldözés. Pusztítják az ő vallásához tartozókat is. Utalva a terrorcselekményekre, megjegyezte: bárki növeszthet szakállat, és kiálthat „Allahu akbar”-t... Újra szembesülnöm kellett azzal, hogy két magyar egy asztalnál ugyanarról a jelenségről ellentétesen gondolkodik. Érdemes figyelni a másokra, ő mit gondol, mit érez. Ugyanakkor a felismert igazságot határozott szelídséggel képviselni kell.

Egyéves a Luther-társasjáték

Siker itthon és külföldön

„A kitűzött célokat sikerült elérni, a szórakoztatás mellett a játék az oktatásban is jól alkalmazható” – mondja Bence Domonkos. Az egyik ötletgazdát a Luther-kártyajáték első évéről kérdeztük.

– Egy évvel ezelőtt került a piacra a Luther-társas. Milyen esztendő tudhatnak maguk mögött?

– Tavaly év elején, a játék megjelenésekor még csak abban reménykedtünk, hogy Magyarországon az első kiadása el fog fogyni. Hála Istennek, ez elég hamar be is következett. A fogadtatás a várakozásainkon felül van, jelenleg már a második kiadásnak is több mint a fele elfogyott. A társasjátékok világában a nyár holtseason, ettől függetlenül mozgalmas évünk volt. Az egyik legnagyobb előrelépés, hogy a játék februárban megjelent német nyelven, de a terjesztést nem egy német kiadóra bíztuk, hanem magunk próbáljuk megoldani.

– Bizonyára érkeztek visszajelzések.

– Rengeteg visszajelzést kaptunk, elsősorban egyházi közegekből. Ezek kivétel nélkül abban erősítenek meg minket, hogy a kitűzött célokat sikerült elérni, azaz a szórakoztatás mellett jól alkalmazható a játék az oktatásban is. Azt gondoljuk, hogy nemcsak a témája, hanem a mechanizmusa miatt is érdekes, ezért minél több társasjátékoshoz szeretnénk volna eljuttatni. Többek között egy magyar társasjátékos magazin is tesztelte, és annak ellenére, hogy a lap munkatársai nem vallásosak – sőt –, és elég kritikusak, nagyon pozitívan nyilatkoztak róla.

– Miként került a játék az országhatáron túlra?

– Amikor az itthoni pozitív fogadtatást tapasztaltuk, elkezdtünk a külföldi kiadásban is gondolkodni. A kapcsolataink miatt két ország jött szóba: Finnország és Németország. Az előbbiben sajnos eddig még nem sikerült kiadnunk, német nyelven azonban igen. Kezdetben még csak a webshopunkon keresztül lehetett megrendelni, májusban pedig a Kirchentagon is

bemutattuk és árusítottuk a játékot, nagy sikerrel. A németországi ügyekben nagy segítségünkre van a sógorom és a felesége, akik ott is élnek. Illetve arra nagyon büszkék vagyunk, hogy a Közép-németországi Evangélikus Egyház tesztjén a mi játékunk kapta a legtöbb pontot; a teszten nyolc olyan társasjátékot vizsgáltak, amelyek a reformációhoz vagy Luther Mártonhoz köthetők.

– Alakítottak rajta egy év alatt, kellett fejleszteni valamit?

– A megjelenése előtt több mint százszor teszteltük. Fontos volt, hogy ez különböző korosztályokban, különböző beállítottságú emberekkel történjen, és legyen köztük gyakorlott társasjátékos, illetve nem vallásos is. Így a játék biztos alapokon állt, még az apróbb szabályokon sem kellett változtatni. Két apró módosítás történt csupán. Az egyik, hogy a dobozon feltüntetett játékidőt harmincről negyven percre növeltük. Ez a játékban nem jelent változást, csupán a dobozon lévő információ így jobban fedi a valóságot. A másik, hogy a szabályok között a játék végét egy kicsit pontosabban definiáltuk.

– Van tervben új játék, vagy szeretnék a Luther-társast továbbfejleszteni és terjeszteni?

– Tervek mindig vannak, de 2018 januárjában szeretnénk leülni a csapattal kiértékelni az elmúlt évet, illetve megbeszélni, hogy a következő projektekben ki milyen szinten szeretne részt vállalni.

■ K. B.

Valódi otthon a hegyek lábánál

Megújul a piliscsabai Béthel

A Pilis egyik kilátóval ékesített hegycsúcsának lábánál található az evangélikus egyház egyik méltán népszerű közösségi központja. A Béthel Evangélikus Missziói Otthon sok évtizedes múltra tekint vissza, és ha Kézdy Péter lelkésztől függ, akkor ígéretes jövő is áll előtte.

FOTÓ: KISS TAMÁS

Atizenkét évvel ezelőtt alakult, a Béthel területén működő piliscsabai gyülekezet lelkésze néhány hónappal ezelőtt vette át az otthon vezetését, és egyik fontos céljának tekinti, hogy egész éven át élettel töltsen meg a főváros tőszomszédságában, ősfás területen fekvő, remek adottságokkal bíró intézményt. Szeretné, hogy egyházunk minél több csoportjának minél többféle programja otthonra találjon a Béthelben.

A gyülekezet élete ezer szálon kötődik az otthonhoz, így az ott is, itt is félállásban dolgozó lelkészek munkatársaival együtt reménység szerint sikerül majd eredményesen működtetnie az intézményt. Az otthon éves bevételeinek egyharmadát a fenntartó, a Magyarországi Evangélikus Egyház biztosítja, a többit a működésből kell kitermelni. Ez jelenleg nem megy könnyen, hiszen a Béthelbe lépő vendég úgy érezheti magát, mintha megállt volna az idő. Őszin-

tén be kell vallani, hogy a missziói otthon kínálta nívó jelenleg némileg elmarad a hazai vendéglátásban ma már általánosnak mondható, magas színvonalától. A szobák persze tiszták, a természeti környezet pazar, ugyanakkor az évtizedek áldozatos munkájával szinte a semmiből létrehozott intézményre bőven ráférne az általános korszerűsítés – vagy sokkal inkább a fejlesztés.

A felújításhoz természetesen forrásra van szükség, amelyet akár – az egyháztól remélt fejlesztési támogatás mellett – pályázatokból is biztosítani lehet. Ehhez mindenekelőtt el kell végezni a legszükségesebb karbantartási munkálatokat – mondja Kézdy Péter. Ez a folyamat egyébként már elindult, már ezen a télen úgy korszerűsítették az elektromos hálózatot, hogy mindenben megfeleljen az előírásoknak.

A visszajáró vendégek a puritán körülmények ellenére főként az otthon

barátságos hangulata miatt szeretik a Béthelt – állítja Kézdy Péter. Hétköznapokon még bőven van hely, de a hétvégek iránt is érdemes érdeklődni. A hétköznapok alkalmasak lehetnek céges tréningek, osztálykirándulások vagy éppen egyházi intézmények munkatársainak szervezett képzések lebonyolítására.

Az otthon adottságai rendkívül jók: közel van Budapesthez, vonattal, busszal is kiválóan megközelíthető. A főváros közelsége ellenére a vendégek csendes környezetben, Piliscsaba klotildligeti részének hegyekkel, erdőkkel körülvett területén tölthetik el szabad idejüket. Kirándulásokat lehet szervezni a Pilis-tetőre, a Leány- és a Legény-barlangba, a Jági-tó tanösvényhez, és nyáron meg lehet mártózni a közeli dorogi Palatinus-tó kristálytiszta vizében.

A Béthel-otthonban jelenleg összesen kilencven szálláshely, két nagy előadóterem, fedett szabadtéri előadó és több kisebb terem áll a vendégek rendelkezésére, tavasztól pedig tervezik egy igényes családi apartman kialakítását is. Adottságai alkalmassá teszik nagy létszámú táborok, konferenciák szervezésére, de egy-, két- és háromgyás szobáival és hatalmas kertjével kiválóan alkalmas az elcsendesedésre, lelkigyakorlatok tartására is.

A lelkész és munkatársai szeretnék minél rugalmasabbak lenni, a csoportokat vendégszeretettel fogadni, igényeiket figyelembe venni. A tervek között szerepel gyermekbarátabbá tenni az otthont, egyebek mellett egy új játszótér építésével. Továbbá együttműködni a piliscsabai Fébé Evangélikus Szeretetszolgálattal, amely egyházunkban egyedülálló szolgálatot végez: közel száz megváltozott munkaképességű, sérült, nehéz egzisztenciális helyzetben lévő embernek ad munkát. Biokertészetük kialakítását a Greenpeace segítette. A Fébé kertszelvel idén tavasszal életet lehelnek a Béthel ma még romos zöldségekertjébe és fóliásátrába, ahonnan egészséges bioélelmiszerek kerülhetnek majd az otthon vendégeinek asztalára. Jó lenne, ha egyházunkban a Fébé mintát teremtené hasonló intézmények létesítésére.

2018-ban általános tisztújítás lesz egyházunkban. Az újonnan alakult presbitérumok csendeshétvégeken készülhetnek szolgálatukra Piliscsabán – javasolja búcsúzóul Kézdy Péter lelkész.

■ E. É.

A wittenbergi kalapácsütésektől az aszódi iskoláig

A reformáció és hatásai bélyegeken

Gazdag, változatos, sokszínű és lenyűgöző – így jellemezhető leginkább a fővárosi Bélyegmúzeum Egy új kor kezdete – 500 éves a reformáció című kiállítása. A május 6-ig látogatható tárlat egyéni látogatóknak, gyülekezeti és ifjúsági csoportoknak egyaránt jó szívvel ajánlható. Zombor Zoltán muzeológus-kurátort kértük meg, hogy kedvcsinálóként mutassa be olvasóinknak a látnivalókat.

– Bizonyára nem én vagyok az egyetlen, akiben megfogalmazódott a kérdés, mielőtt látta volna a kiállítást: a bélyegek miért alkalmasak a reformáció folyamatának és széles körű hatásának bemutatására?

– Ha egy mondattal szeretnék válaszolni, akkor azt mondanám, hogy azért, mert bélyegeken van az egész világ. A képes bélyegek elterjedése óta az országok előszeretettel hasz-

nálják ki azt, hogy viszonylag olcsón, nagy mennyiségben és messzi tájakra is el tudják juttatni „jó híruket”. Így arra törekednek, hogy nemzetük híres embereit, épületeit, fontosabb történelmi, kulturális eseményeit ilyen formában is megőrökítsék. A Bélyegmúzeum többmillió anyagából válogatva azt szeretjük volna a most látható kiállításunkkal bemutatni, hogy a világ országainak bélyegein hogy jelennek meg a reformá-

ció résztvevői, főbb helyszínei, illetve az 1517 óta eltelt századokban a reformációnak milyen, bélyegeken is megörökített kulturális, gazdasági, politikai hatásai lettek. Persze ezzel kapcsolatban azt is hozzá kell tennem: hogy ki vagy mi jelenik meg a bélyegeken, azt sokszor az adott történelmi, politikai helyzet is befolyásolhatja. Például 1917, a reformáció indulásának négyszázadik évfordulója az első világháború idejére esett, és abban az időben elsősorban a harcoló katonák és az uralkodók képe jelent meg a bélyegképeken, vagy hadisegélybélyegeket adtak ki az özvegyek és árvák javára.

– Mikor adtak ki a világon először reformációi témájú bélyegeket? ▶

– Az 1950-es években a Német Szövetségi Köztársaságban jelentek meg az első, Luther személyéhez köthető bélyegek. Később a keletnémet bélyegeken is megjelent a reformátor alakja. Az egész világot átfogóan pedig elmondhatjuk, hogy az 1983. esztendő, születésének ötszázadik évfordulója vált meghatározóvá; akkor a Magyar Posta is kiadott egy blokkot – ennek felnagyított nyomata háttérbrázolásként jelenik meg a kiállításunk első vitrinében.

– **Mielőtt sorra vennénk a kiállítás főbb tematikai egységeit, emeljük ki, hogy a vitrinekben nem csak bélyegek láthatók.**

– Az volt a célunk, hogy a téma kapcsán minél több filatéliai tárgyat is bemutatassunk. Így számos bélyegtervet és vázlatot is kiállítottunk, ezenkívül képeslapokat, köztük díjegyeseket is – ezeknek a sajátossága, hogy a képeslapra már eleve rá van nyomtatva a bélyeg. Lehet látni úgynevezett *carte maximumokat* is; ezek olyan, az adott bélyeggel azonos témájú képeslapok, amelyeknek a képes felére a bélyeget is felragasztották, illetve azt még emlékbélyegzővel is ellátták. Nem hagyhattuk ki az úgynevezett FDC-ket sem, azaz azokat a díszes borítékokat, amelyeket egy adott bélyeg forgalomba bocsátásához, ünnepi alkalomra készítettek.

– **A tárlat nem Luther Mártonnal és wittenbergi fellépésével kezdődik, ha-**

nem a reformáció előzményeit mutatja be a bélyegek segítségével.

– Elsőként a 15–16. századra jellemző társadalmi, gazdasági és tudományos sajátosságokra szeretnénk a figyelmet ráirányítani, azaz a reneszánsz és a humanizmus kap hangsúlyos szerepet: Leonardo da Vinci, Erasmus, Petrarca, Boccaccio – hogy csak néhány nevet emeljek ki a sorból. Ez a kor a tudományos felfedezések kora is, gondoljunk például a csillagászat, az orvostudomány vagy a földrajz területén tett fontos lépésekre. Ez utóbbiak sikeréhez nagyban hozzájárult például azoknak a műszereknek a felfedezése, amelyek lehetővé tették a nyílt tengeri hajózást. Az évek során mindezekről jelentek meg bélyegek is. A következő tárlóban a reformáció közvetlen előzményeit mutatjuk be, illetve azokat a Luthert megelőző egyházmegújító törekvéseket, amelyek sorába például a cseh bélyegeken megjelenő huszita mozgalom is tartozik.

– **Láthatjuk a reformáció egyes közismert alakjait is, nem csupán Luthert, hanem Melanchthont vagy például Lucas Cranachot és természetesen Bóra Katalint. Említette, hogy közülük Luther személyéhez kötődően jelent meg a világon a legtöbb bélyeg. A magyar kiadások mely jeleneteit emelik ki a reformátor életének?**

– A már előbb említett 1983-as bélyegblokkon Luther mellképe mögött a

kereten egy wittenbergi városrészlet, illetve az égő pápai átokbulla látható. A 2017-es jubileumi évben kiadott blokkon a 95 tételt kiszögező Luther ikonikus alakja jelenik meg, háttérben, a kereten az Evangélikus Országos Levéltárban őrzött végrendelet első lapjának nyomataival. De látható rajta a Luther-rózsza, az őt „solus” jelmondat és az 500 éves a reformáció üzenet is.

– **Bibliafordítás, könyvnyomtatás: elválaszthatatlanok a reformációtól, tehát megjelennek a bélyegeken is.**

– Közismert, hogy a reformáció tanai mellett, hogy futótűzként terjedtek el, igen hamar több ágra is váltak, így egy külön vitrinben ezeket vesszük sorra. Érdekes, hogy itt nemcsak a sárvári evangélikus gyülekezettől kölcsönkapott úti úrvacsorakészlet látható, hanem két olyan bélyeg is, amely bizonyítja: a protestáns tanok a világ legkülönbözőbb tájain meggyökereztek. A csendes-óceáni Pitcairn-szigeteken kiadott bélyegen a Bounty Biblia látható, míg egy húsvéti témájú bélyeg a Karib-tengeri Kajmán-szigetéről származik. A könyvnyomtatásnak külön részt szántunk, hiszen enélkül a reformáció sem úgy alakult volna, ahogy végül alakult. Így többek között Gutenbergről és a magyar Misztótfalusi Kis Miklósról készült bélyegek is láthatók. Az utóbbinak nemcsak az Amszterdamban nyomtatott úgynevezett Aranyas Bibliát köszönhetjük, hanem például az

általa kifejlesztett és róla elnevezett, napjainkban is használatos betűtípust is. S ha már bibliafordítás: e témában egy külön vitrinnyi anyagot gyűjtöttünk össze a világ különböző országaiban kiadott bélyegekből. A reformáció sokszor csak véres harcok árán törhetett utat magának. Ezekről a felkelésekről, háborúkról és szereplőikről is megemlékezünk a bélyegek segítségével.

– A kiállítás nagy erénye, hogy az ellenreformáció időszakáról és az annak egyik következményeként kialakult barokk stílusról ugyancsak bőszéges áttekintést nyújt. Majd az időben lépkedve a protestáns egyházak világhíres személyiségei közül is bemutat néhányat. Mely bélyegekre hívná fel a figyelmet ebből a különleges arcképcsarnokból?

– Ha az ellenreformációt tekintjük, akkor talán Loyolai Ignácot, aki többek között a jezsuita rendet alapította. A többi vitrinből a zenész Heinrich Schützöt vagy Johann Sebastian Bachot. Egy egész kiállítást tudnánk összeállítani a Nobel-

békédíjas német orvos, orgonaművész, evangélikus lelkész Albert Schweitzer-ről vagy a mártírsorsú amerikai baptista lelképásztorról, Martin Luther Kingről kiadott bélyegekből. Vele kapcsolatosan látható egy olyan bélyeg, amelyen Abraham Lincoln egykori amerikai elnökkel közösen ábrázolják. Ezzel állítottak emléket annak, hogy King híressé vált, „Van egy álmom” kezdetű beszédében utal Lincoln alakjára. De a tárlókban megtalálható a szintén mártírsorsú evangélikus lelkésznek, Dietrich Bonhoeffernek vagy ugyancsak náciellenes teológustársának, Martin Niemöllernek a bélyege is.

– A külföldi kitekintés után a magyar területekre érkezünk.

– A három részre szakadt országban a reformáció elterjedésének megvannak a maga történelmi gyökerei – még bélyegeken is. Az erről szóló vitrinben igyekeztünk ezeket bemutatni. Természetesen felidézünk a reformáció szempontjából meghatározó erdélyi uralkodók – Bethlen István, Bocskai István – alakját is. A refor-

Egy új kor kezdete – 500 éves a reformáció. Bélyegmúzeum, 1074 Budapest, Hársfa utca 47. A kiállítás május 6-ig tekinthető meg hétfő kivételével naponta 10–18 óra között.

máció egyik legfontosabb törekvése az anyanyelvűség előtérbe helyezése volt. Ehhez pedig többek között iskolákra volt szükség. Külön vitrinek mutatják be a híres egyházi iskolákat, kollégiumokat, így például a debreceni, a pápai, a sárospataki vagy a soproni, a nagyenyedi, az aszódi alma matert, híres tanáraikat és tanulóikat. A lista sajnos nem teljes, a válogatást elsősorban az befolyásolta, hogy melyik intézményhez találtunk anyagot. Fontosnak tartottuk, hogy Lorántffy Zsuzsannának, I. Rákóczi György erdélyi fejedelem feleségének külön tárlóban állítsunk emléket. Itt bemutatjuk az 1944-es, Nagyasszonyok elnevezésű sorozat pályázatára beérkezett Lorántffy-bélyegterveket és vázlatokat is.

– Ahogy korábban már említettük, nemcsak személyek jelennek meg a kiállított bélyegeken, hanem tárgyábrázolások is.

– Így van. A jubileum kapcsán igyekeztünk felvillantani például a hazai egyházi építészet egyes elemeit – az *Evangélikus Élet* olvasói számára kiemelném a Deák téri evangélikus templomról készült bélyeget, amelyhez mellékelni tudtuk az egykori bélyegterveket. De szép bélyegek jelentek meg például református templomok festett mennyezetkazettáiról is.

– Ebben a nagyon gazdag kiállítási anyagban rengeteg bélyegkülönlegesség van. Mégis, ha azt kérném, egyet emeljen ki közülük, melyik lenne az?

– Nem könnyű a feladat, de talán Pápua Új-Guinea egyik bélyegét választanám. Az ottani, Lutherről elnevezett templom fennállásának századik évfordulójára forgalomba bocsátott bélyeg szinte magában foglalja a reformáció egész történetét. A bélyeg egyik felén azt a jelenetet ábrázolta a tervező, amikor Luther Márton kiszögeli téziseit a wittenbergi vártemplom kapujára, a másik felén pedig egy pápua új-guineai bennszülött lelkész tart istentiszteletet. Egy grafikába sikerült sűríteni a reformáció kezdetét és az azt követő évszázadokat, amelyek során világunk legtávolabbi pontjaira is eljutottak a protestáns tanok.

■ BODA ZSUZSA

1939. Templomok (I.) Nagytemplom, Debrecen Magyarország MPIK 641

1939. Templomok (I.) Deák téri evangélikus templom, Budapest Magyarország MPIK 643

Újra sulis!

Nem tudom, ti hogy vagytok vele, az én gyereim szünidő után mindig nehezen indulnak újra iskolába.

Van egy kis nyafogás, ásítózás (pedig amikor nem kell, akkor mindig korán kelnek, illetve korábban, mint ahogy én szerettem volna felkelni). Ilyenkor jó, hogy már előző este előkészítettük a táskákat, rendben a tolltartó, és a megfelelő könyvek ott vannak a helyükön.

Az ember nehezen indul egy nehezebb út felé, ahol a nyugalmas napok után folyamatosan figyelni kell, munka

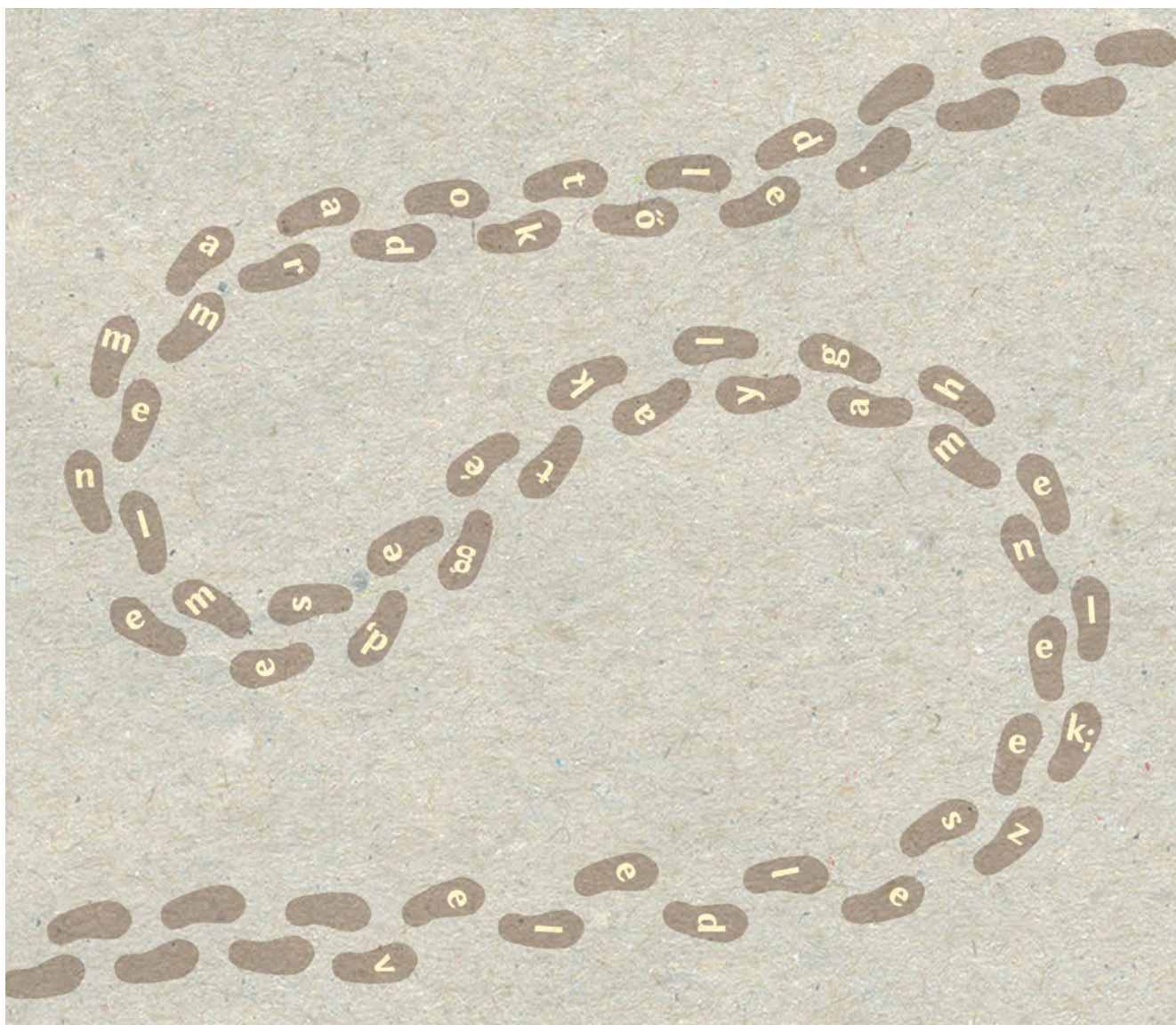
van, sok megoldásra váró feladat, röviden: tanulás. A Biblia tele van ilyen történetekkel mégis.

Nóéának a pusztá közepén kellett egy elég nagy hajót építenie. Megszokott, csendes kis életét, amelyet a szőlőművelés és a birkák legeltetése kényelmesen kitöltött, most fel kellett adnia egy magasabb cél érdekében. Isten megmentő munkájában vett részt, és ez nem volt könnyű.

Ábrahám idős emberként a kellemes, megszokott városi életet adta fel Isten hívására. Ettől kezdve sátorlakóként lege-

lőtől lefeléig vándorolt családjával együtt egész életében. Kalandos útja, barangolása sok mindenre megtanította Istenről és önmagáról. Néha képtelenségnek tűnő helyzetekbe keveredett, de végül megélhette azt, amire legjobban vágyott: fia született, akit nemcsak ő láthat el földi örökséggel, hanem tudhatja, hogy az ígélet szerint Isten hűsége is kíséri majd.

Pál köztisztelőnek örvendő, tanult fiatalember volt, aki jó állást tölthetett volna be, nyugodt, gondtalan élete lehetett volna. És tessék, Jézussal való találkozására

Ha a lábnyomokon végighaladsz, Isten egyik ígéletét ismerheted meg.

Megfejtés:.....(Józs 1,5)

után utazó igehirdető lett, akit üldöztek, megverték, börtönbe zártak; kígyómarás, hajótörés, kalandos menekülések jellemezték életútját.

Mi ez a nyüzsgés? Miért kellett ezeknek az embereknek az életét így megbolygatni? És nekünk miért kell iskolába járni? Talán azért, mert Isten nem egy „állókép típus”. Mindig mozgásban tart. Már a teremtéskor is „lebegett, lüktetett” a vizek felett, és azóta is mindig csinál valamit.

Talán azért is kell a kaland, a változás, mert élünk. És azt hiszem, maga az élet

sem nyugodt, mozdulatlan dolog. Folyton változunk, fejlődünk, alakulunk. A tanulás is ilyen. Bár ma az iskolában gyakran túl sok időt kell egy helyben ülni, az, hogy a társainkkal együtt vagyunk, összecsiszolódnunk, szokjuk az egymás mellettélést, már magában is nevel bennünket. Hogy új dolgokat ismerhetünk meg, hogy kitágul a világ, többet értünk, látunk át, az jó dolog.

Ebben a mozgalmasabb időszakban is, amely a tanév folytatásával újra elkezdődött, jó tudnunk, hogy Isten ígéretével járhatjuk utunkat. ■

Gyerekkoromban elbűvölt a hologram. Ezek a térhatású, háromdimenziós képek lézersugár segítségével készülnek, elég bonyolult technikával. A hologramok mára elterjedtek, mindennapjaink részévé váltak – láthatod őket például a CD-k tokjain, bankkártyákon vagy az új papírpénzekben –, de ma sem tudok úgy rájuk nézni, hogy ne Isten lüktetése, nyüzsgése jutna eszembe róluk.

Ebben az osztályteremben elrejtettünk néhány szótagot. Ha sorba rakod őket, egy igeverset olvashatsz. Egy-egy szó részletei ugyanolyan színűek.

Megfejtés:.....(Ézs 48,17b)

A protestáns cserkészélet imakönyve

„Mi, cserkészek egész életünkben úton vagyunk, ahogy azt az egyik szép dicséretünk is mondja: »Utazunk e világban...« Úton lenni, az élet dinamikáját célratorően megélni azt jelenti, hogy az életünkben nem hiábavalóan körbejárunk, hanem – szép és hasznos állomásokon keresztül – törekszünk az élet Urának a közvetlen közelségébe” – vallanak a cserkészetéről a protestáns imakönyv szerkesztői az előszóban.

S hogy kinek ajánlják a kötetet? „Ezt a velemjárót szeretettel ajánljuk valamennyi magyar cserkésznek az egész Kárpát-medencében, Európában és a nagyvilágban. Jó utat kívánunk, amelyet már most Jézussal járhatunk a keskeny úton. Amikor a cserkészet neheznek tűnik, akkor abban éppen a keskeny út minősége és célba vezető ereje mutatkozik meg. Ne ijedjünk meg ettől, hiszen »ha Isten velünk, ki lehet ellenünk?«, továbbá »Jézus Krisztus a cserkészetnek is Ura«. Jó munkát!” – fejeződik be az előszó.

A magyar cserkészet, amelynek első csapatát a Budapesti Keresztény Ifjúsági Egyesület szervezte meg 1910-ben, s amelynek országos szövetsége a Kálvin téri egyházközösség gyülekezeti termében alakult meg 1912. december 28-án, tehát százöt évvel ezelőtt, mindig is hangsúlyozta az élő és intenzív, egyéni és közösségi spiritualitás fontosságát. 1920-ban ez az igény különösen is elmélyült egy tudatosan krisztocentrikus közösség megalakulásával, amelynek neve Ichthys, a jelszava pedig: „Jézus Krisztus a cserkészetnek is Ura.” Nem sokkal később e felekezeti munkaközösségnek megalakult a római katolikus társa, a Táborkereszt. Atyáink bölcsessége révén ez a két felekezeti közösség biztosította a Magyar Cserkészszövetség egységét.

Ezzel a hagyománnyal indult újra a mozgalom a rendszerváltozásokkor, és az elmúlt harminc évben – bár sajnálatos módon igazi társadalmi átütő erőt nem mondhat magáénak – ennek mentén,

egységes szövetségben, de a felekezeti sajátosságokat e két munkaközösségben megélve folytatja munkáját.

2014-ben a Táborkereszt megszerkesztette – egy német katolikus cserkészimakönyv alapján – a maga imakönyvét „katolikus cserkészek számára”. Ekkor érett meg a gondolat, hogy ennek mintájára szükség van egy hasonló imakönyvre, természetesen a közös krisztusi és cserkésztartalommal, azonos szerkezetben és szimbolikával, de határozott krisztológiai hangsúllyal, továbbá a protestáns kegyesség gondolataival, imáival, énekeivel, költőinek, gondolkodóinak az idézeteivel. Az imakönyv a reformáció emlékévében jelent meg a Reformáció Emlékbizottság és a Magyar Cserkészszövetség támogatásával, amelyért itt is köszönetet mondunk.

Természetesen tartalmazza a kiadvány a napszakokhoz és különösen is a klasszikus cserkésztevékenységekhez fűződő imádságokat, énekeket. A következő címszavak mentén nyújt biblikus segítséget az élet útján: elindulás, döntés, megbocsátás, veszély, kincs, közösség, örömhír, megállás, teremtés, haza, segítség, játék, halál. Továbbá *A jó ösvényen vezető jelek* című fejezettel segítséget kíván nyújtani a hit, remény és szeretet örömeiben való növekedésére s ennek másokat is megérintő kifejezésére.

Ezúton is köszönetet mondunk mindenekelőtt a Táborkereszt képviselőinek, akik nemcsak nagyban motiválták munkánkat, hanem technikai és tartalmi segítséget is nyújtottak. Hasonlóképpen hálával köszönjük meg mindazoknak a református, evangélikus és metodista cserkésztestvéreinknek az imádságát és áldozatkész munkáját, akik a szerkesztést elősegítették. „Soli Deo Gloria!” „Jézus Krisztus a cserkészetnek is Ura!”

■ DR. BÓNA ZOLTÁN

A könyv megrendelhető a kiadótól: Evangéliumi Ichthys Cserkészalapítvány, 2336 Dunavarsány, Kolozsvári utca 7. E-mail: dunavarsany.ref@gmail.com.

9. KÖSZI Téli berek évindító hétvége 18–29 éveseknek

– Balatongyörök, február 8–11. A KÖSZI Téli berek mottója 2018-ban: Pénzt vagy életet? Te mire volnál képes pár millió forintért? Vajon a pénz tényleg nem boldogít? „...az jelenti a rangot, hogy mekkora állat az autód...”? És ha igen, akkor mitévők legyünk? Akárhogy állsz is hozzá, a pénz az életed része, és jó, ha tudod, mit kezdj vele. Egyáltalán mi a pénz? Volna kedved egy izgalmas, interaktív játékban részt venni, érdekes előadásokat hallgatni, velünk ötletelni és gondolkodni mindezekről a kérdésekről? A tanulságos programok után vár a közös bulizás, filmezés és talán még korizás is a Balaton jegén. Ez a hosszú hétvége sok szabadsággal, mellette mégis közös élményekkel és gondolkozással vár, kikapcsol mindennapokból, és újratölt hittel, energiával, szerető barátokkal. Részletek: [koszi.net](mailto:koszi@koszi.net); e-mail: koszi@koszi.net.

A nyugdíjas lelkesek találkozója. A szokásostól eltérően januárban a második pénteken jönnek össze a lelkesek a Deák téren, tehát 12-én fél 10-kor. Ez alkalommal dr. Gáncs Tamás előadását hallgatják meg doktori dolgozatáról, amely Jézus és a magdalai Mária kapcsolatát vizsgálta.

Az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány a Petőfi Irodalmi Múzeummal együttműködve szeretettel várja az érdeklődőket következő disputájára a múzeumba (Bp., V. ker., Károlyi u. 16.). Időpontja: január 25. (csütörtök), 18 óra. Darvas István rabbi és Fabiny Tamás evangélikus elnök-püspök beszélget Kertész Imre életművéről. Moderátor: Galambos Ádám. A belépő felnőtteknek 600 Ft, diákoknak, nyugdíjasoknak 300 Ft. (A jegy megvásárlói a Petőfi Irodalmi Múzeumot támogatják.) A beszélgetés élőben követhető a Pim.hu oldalon is.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÖRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levél cím: 2162 Örbottyán, Rákóczi u. 134. Pf. 10.

Telefon: 28/360-170, 30/948-9575, 30/728-8161.

E-mail: gombosmi@harangontes.hu, info@harangontode.hu.

„Jobbod, Uram, dicső az erőtől...” / „Uram, a jobbod kitűnik erejével...” (2Móz/Kiv 15,6)

A Krisztus-hívők egységéért

Ökumenikus imahét: január 21–28.

Erre az évre a Karib-térség egyházai kaptak felkérést az ökumenikus imahét anyagának összeállítására. A Krisztus-hívők egységéért tartandó imanyolcadokumentumait egy felekezeti munkacsoport dolgozta ki, majd az előkészített szövegeket, imádságokat és igemagyarázatokat a Keresztény Egységet Előmozdító Pápai Tanács és az Egyházak Világtanácsa által közösen kijelölt bizottság véglegesítette. Az idén a világ legtöbb országában január 21–28. között tartandó imahét vezérgéjét a karibi keresztények az Ószövetségből választották: „Jobbod, Uram, dicső az erőtől...” / „Uram, a jobbod kitűnik erejével...” (2Móz/Kiv 15,6)

Az egyik őslakos népcsoport – a kalinagok, korábban karibok – nevét viselő jelenlegi Karib-térség nagy földrajzi kiterjedésű területe szigeteket és szárazföldet, gazdag és változatos etnikai, nyelvi és vallási hagyományokat foglal magában. Politikailag is rendkívüli változatos, beleértve a különböző kormányzati és alkotmányos intézkedéseket, kezdve a gyarmati függőségtől (brit, holland, francia, amerikai) a köztársasági nemzetállamokig.

Karibi háttérkép

A jelenlegi Karib-térségen mély nyomott hagyott a gyarmati kizsákmányolás embertelensége. A kereskedelmi nyereség agresszív hajszolása során a gyarmatosítók brutális rendszereket törvényesítettek, amelyekben emberekkel és kényszermunkájukkal kereskedtek. Kezdetben ez a gyakorlat rabszolgasorba taszította, megtizedelte és néhány esetben ki is irtotta a terület bennszülött lakosságát. Ezt követte az afrikai rabigába hajtása, majd az Indiából és Kínából érkezőkkel kötött „munkaszerződés” embertelen intézménye. [...] Sajnálatos módon a gyarmatosítás és a rabszolgaság ötszáz éve alatt a területen végzett keresztény missziói munka – egyes kivételektől eltekintve – szorosán kötődött ehhez az embertelen rendszerhez, és sokféleképpen alátámasztotta vagy megerősítette azt. Azok, akik elhozták erre a területre a Bibliát, arra használták, hogy ebből igazolják a szolgaságban élő népek leigázását. Eközben a rabszolgasorsra juttatottak kezében bátorító erő lett a Biblia, bizonyosságot adott, hogy Isten az ő oldalukon áll, és majd szabadságra vezeti őket.

A 2018-as imahét témája

Ma a különböző felekezeti karibi keresztények Isten kezét látják abban, hogy véget ért a rabszolgaság. Istennek ez a szabadítása, a szabadság elhozása közös tapasztalat. Ezért tűnt Mózes és Mirjám éneke (2Móz/Kiv 15,1–21) az egységért való imahét témájaként a legmegfelelőbb a választásnak. Ez a szakasz győzelmi ének az elnyomás felett. A témát énekben is feldolgozták: az *Isten jobbjá* a Karibi Egyházak Konferenciájának egyik munkacsoportjában született 1981-ben, és a térségben az ökumené „himnuszává” vált. Több nyelvre is lefordították. [...]

Isten jobbjá, amely kihozta népét a rabszolgaságból, folytonos reményt és bátorságot adott az izraelieknek, és folyamatosan

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ

reményt ad a karibi keresztényeknek is. Ők nem a körülmények áldozatai. Ennek a közös reménységnek a tanúiként az egyházak együtt munkálkodnak, hogy a térség minden népének, de legfőképpen a legsebezhetőbbeknek és legelhanyagoltabbaknak segítsenek. Az ének szavaival: „Isten jobbjá ültet országunkban, elülteti a szabadság, a remény és a szeretet magvait.”

Ökumenikus munkamenet

A 2018-as imahét anyagának előkészítésére a Karib-térség egyházait választották. Kenneth Richards kingstoni (Jamaica) római katolikus érseknek, az Antillák Püspöki Konferenciája ökumenikus megbízottjának és Gerard Granadónak, a Karibi Egyházak Konferenciája főtákarának vezetésével egy – férfiakat és nőket egyaránt magában foglaló – felekezeti munkacsoport dolgozta ki az imádságokat és igemagyarázatokat. Az előkészített szövegeket azután a Keresztény Egységet Előmozdító Pápai Tanács és az Egyházak Világtanácsa által közösen kijelölt bizottság véglegesítette 2016. szeptember 3–7. között a Bahamákon, a nassauai Emmaus Házban.

E bahamai gyűlés résztvevői a Vendue Házban felkeresték a Rabszolgaság és Emancipáció Pompey Múzeumát. A látogatással a nemzetközi szerkesztőbizottság egyúttal a bahamaiak és a társ karibi térség lakóinak szabadságküzdelme iránt is kifejezte tiszteletét.

FORRÁS: IMAHÉT A KRISZTUS-HÍVŐK EGYSÉGÉRT - A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KONFERENCIA ÉS A MAGYARORSZÁGI EGYHÁZOK ÖKUMENIKUS TANÁCSA ÁLTAL KIADOTT IMAHÉTI FÜZET

1. NAP

„Szeressétek hát a jövevényt, mert ti is jövevények voltatok Egyiptomban!”

- 3Móz/Lev 19,33-34: „Szeressétek a jövevényeket, mint magatokat...”
- Zsolt 146: „Az Úr őrzi a jövevényeket...”
- Zsid 13,1-3: „Mert ezáltal egyesek – tudtukon kívül – angyalokat vendégeltek meg.”
- Mt 25,31-46: „...jövevény voltam, és befogadtatok...”

Miután Haiti az első független fekete köztársaság lett, a függetlenség után sok rabszolgasorsú embernek tudott segítséget nyújtani, amikor szabadságukat kerekresték. A közelmúltban súlyos gazdasági nehézségek érték a haitiakat, emiatt sokan otthonuk elhagyására kényszerültek. A jobb élet reményében veszélyes utazásokra vállalkoztak. Számos alkalommal kellett szembesülniük a vendégszeretet hiányával, és sok esetben jogi akadályokba is ütköztek. A Karibi Egyházak Konferenciája (The Caribbean Conference of Churches, CCC) részt vállalt ebben az érdekképviseletben. Felemelte szavát értük azokkal a nemzetekkel szemben, amelyek korlátozták vagy megfosztották polgári jogaiktól a haitiakat.

Magyarázat

Az Ótestamentum népe emlékezhetett arra, hogy milyen volt jövevénynek lenni Egyiptom földjén. Már a mózesi törvények útmutatásai is azon alapultak, hogy Isten népe szívesen fogadja be maga közé az idegent. A saját száműzetésükre való visszaemlékezés miatt elvárható volt, hogy az Ótestamentum népe empátiát és szolidaritást sürget a korabeli száműzöttek és idegenek

iránt. Izraelhez hasonlóan a mi közös keresztény tapasztalatunk Isten megmentő tevékenységéről együtt jár az elidegenedésre és eltávolodásra – Istentől és az ő országától – való emlékezéssel. Ennek a fajta keresztény emlékezésnek vannak etikai vonzatai. Isten ugyanis visszaállította emberi méltóságunkat Krisztusban, és az ő országának polgáiraivá tett minket, de nem azért, mert megérdemeltük, hanem mert ez az ő szeretetének ajándéka. Arra hívtunk, hogy a szeretet által indítva és szabadon mi is hasonlóan tegyünk. A keresztény szeretet abban rejlik, hogy úgy szeressünk, mint az Atya tette, hogy elismerjük és tiszteletben tartjuk mások méltóságát. Ezáltal pedig segítsünk gyógyulást hozni az emberiség megtört családjának.

Imádság

Örök Istenünk, te mindenek Ura vagy, nem csak egy kultúráé vagy országé. Arra hívsz minket, hogy szívesen fogadjuk be magunk közé az idegent. Segíts nekünk Szentlelkeddel, hogy testvérként élhessünk, és add, hogy a te országod igazságában mindenkivel békében éljünk. Jézus nevében imádkozunk hozzád ezért, örök Istenünk. Ámen.

2. NAP

„Most már nem úgy, mint rabszolgát, hanem szeretett testvéredet...”

- 1Móz/Ter 1,26–28: „Megteremtette Isten az embert a maga képmására.”
- Zsolt 10,1–10: „Uram, miért állsz oly távol?”
- Filem 1,16: „...most már nem úgy, mint rabszolgát, hanem rabszolgánál jóval többet: [...] szeretett testvéred.”
- Lk 10,25–37: Az irgalmas szamaritánus

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

Az emberkereskedelem a modern rabszolgaság egy olyan formája, amelyben az áldozatokat szexmunkára, gyermekmunkára és szervkereskedésre kényszerítik. A kizsákmányolók ebből rendkívül nagy hasznot húznak. Ez globális, sok millió dolláros iparág. Ugyanakkor egyre növekvő probléma is a Karib-térségben. Ezért a Karib-térség protestáns egyházai csatlakoztak a Világmissziós Tanácshoz, valamint a Karibi és Észak-amerikai Misszió Tanácshoz, hogy keresztény közösségekben tanítsanak, és véget vessenek az emberkereskedelemnek.

Magyarázat

Az első dolgok egyike, amelyet az Ó- és Újtestamentumból megtanulunk, az, hogy Isten a maga képmására teremtette az embert. Persze ezt a mély és felemelő igazságot gyakran elhomályosították vagy egyszerűen megtagadták a történelem során. Így például a Római Birodalomban nem ismerték el a rabszolgák emberi méltóságát. Az evangélium üzenete azonban teljesen különbözik ettől. Jézus megváltoztatta azt a társadalmi normát, amely lebecsülte és leértékelte a szamaritánusok emberi méltóságát. Úgy írja le ezt a szamaritánust, mint annak az embernek a „felebarátját”, akit megtámadtak a Jerikó felé vezető úton – egy, a törvény szerint szeretni való felebarátként. Pál, aki Krisztus által szerezte meg azt

a bátorságot, hogy szeretett testvérként írja le Onészimoszt – aki szökött rabszolga volt –, ezzel megszegte a társadalmi normákat, és megerősítette Onészimosz emberi mivoltát.

A keresztény szeretetnek mindig bátor szeretetnek kell lennie, amely át meri lépni a határokat. Képes felismerni másokban azt a méltóságot, amely azonos a miénkkel. Szent Pál apostolhoz hasonlóan, a keresztényeknek is „elég bátraknak kell lenniük Krisztusban” ahhoz, hogy együttesen, egységesen felemeljék szavukat az emberkereskedelem áldozataiért, felebarátként és szeretett testvérként tekintve rájuk. Így lehetne és kellene közösen munkálkodni a modern rabszolgaság megszüntetéséért.

Imádság

Kegyelmes Istenünk, vezess minket közel azokhoz, akik az emberkereskedelem áldozataivá váltak. Mutasd meg nekik általunk is, hogy látod kínjukat, és hallod kiáltásukat. Hadd legyen a te egyházad egységes, könyörületes és bátor abban, hogy azért a napért munkálkodjon, amikor senki sem lesz kizsákmányolás áldozata, amikor mindenki szabadon békés és méltóságteljes életet élhet. Ezért imádkozunk a Szentháromság Isten nevében, aki mindent megtehet, sokkal bőségesebben, mint amit mi tehetünk vagy el képzelhetünk. Ámen.

3. NAP

„Tested a Szentlélek temploma”

- 2Móz/Kiv 3,4–10: „Isten megszabadítja azokat, akik nyomorúságban vannak.”
- Zsolt 24,1–6: „Uram, mi vagyunk az a nemzedék, akik hozzád folyamodunk.”
- 1Kor 6,9–20 „...dicsőítsétek tehát Istent testetekben.”
- Mt 18,1–7: „Jaj a világnak a botránkozások miatt!”

A Karib-térségben számos keresztény egyház aggodalmát fejezi ki a pornográfia elterjedésével kapcsolatban, különösen azzal, ami az interneten terjed. A pornográfia súlyos következményekkel jár az emberi méltóságra nézve, főleg a gyerekekre és a fiatalokra jelent veszélyt. A rabszolgasághoz hasonlóan a pornográfia is áruba bocsátja az embereket, függőséget okoz, és károsítja az egészséges, szerető emberi kapcsolatokat.

Magyarázat

Mózes második könyve, az *Exodus* (Kivonulás könyve) Isten gondviselését mutatja be a rabságban élő nép iránt. Isten az égő csipkebokornál kinyilatkoztatta akaratát Mózesnek, hogy megszabadítja népét. Isten meglátta nyomorúságukat, meghallotta segélykiáltásukat, és azután megszabadította őket. Isten mindig – ma is – hallja azoknak a kiáltását, akik a rabszolgaság miatt szenvednek, és ki akarja őket szabadítani. A szexualitás Isten ajándéka, amely az emberi kapcsolatok és az intimitás kifejezésére szolgál; a visszaélés ezzel az ajándékkal a pornográfia

révén, mindenkit, aki műveli és használja, rabigába hajt és leértékel. Isten nem tekint érzéketlenül nyomorúságukra, és a keresztényeket is hasonlóképpen arra szólítja fel, hogy ők se legyenek érzéketlenek. Pál apostol azt írja, arra hívtunk, hogy testünkben dicsőséget adjunk Istennek. Ez azt jelenti, hogy életünk minden részét, kapcsolatainkat is beleértve, arra szánjuk, hogy Istennek kedves legyen. Ezért szükséges, hogy a keresztények közösen munkálkodjanak egy olyan társadalomért, amely megbecsüli az emberi méltóságot, nem állít akadályokat Isten gyermekei elé, hanem lehetővé teszi számukra, hogy szabadságban éljenek. Ez ugyanis az Isten akarata.

Imádság

Istenünk! A te mennyei kegyelmeddel gyógyíts meg minket testileg és lelkileg is. Adj nekünk tiszta szívet és világos elmét, hogy dicsőséget adhassunk szent nevednek. Add, hogy az egyházak elérjék azt a közös célt, hogy megszentelődjön a te néped Jézus Krisztus által, aki veled, a Szentlélekkel egységben él és uralkodik örökkön örökké. Ámen.

4. NAP

Remény és gyógyulás

- Ézs/Is 9,2-7a: „Uralma növekedésének és a békének nem lesz vége...”
- Zsolt 34,1-14: „...törekedj békességre, és kövesd azt!”
- Jel 7,13-17: „...Isten letöröl szemükről minden könnyet.”
- Jn 14,25-27: „Békességet hagyok nektek...”

A Karib-térségben az erőszak olyan probléma, amelyre válaszolniuk kell az egyházaknak. Riasztóan magas arányban történnek gyilkosságok, nagyrészt házastársi bántalmazásból, bandaháborúkból és a bűnözés egyéb formáiból eredően. Ugyanakkor szintén igen magas arányban fordul elő ebben a régióban az önkínzás és az öngyilkosság is.

Magyarázat

Az az ország, amelyet Isten megígért, az az ország, amelyet Jézus Krisztus hirdetett és szolgálatával nyilvánvalóvá tett, az igazságosság, a béke és az öröm országa. A Szentlélek ma is azért munkálkodik, hogy megvalósulhasson. Mit jelent ez az örömhír azok számára, akik az erőszak sötét csapdjába estek? A próféta látomásában azokon ragyogott a világosság, akik sűrű sötétségben éltek. De hogyan tudják elhozni a keresztények Jézus világosságát azoknak, akik bandaháborúk és családi erőszak közepette kénytelenek élni? Milyen reményt ajánlhatnak a keresztények? Az a szomorú valóság, hogy a keresztények közötti megosztottság ezt gátolja. Ugyanis ép-

pen ez a megosztottság akadályozza, hogy a keresztények reményt adhassanak.

A béke és megbékélés keresése a különböző egyházak és felekezetek között azonban ennek éppen az ellenkezőjét mutatja. Amikor a keresztények egységre törekednek ebben a konfliktusokkal terhes világban, a megbékélés jelét mutatják a világnak. Azok a keresztények, akik elutasítják, hogy nyilvánvalóan kiváltságos helyzetbe kerüljenek, akik elutasítják mások és közösségeik megalázását, tanúságot tesznek Isten országának békéjéről, ahol a Bárány az élet vízének forrásához vezet a szenteket. Ez az a béke, amelyre szüksége van a világnak, és amely gyógyulást és vigasztalást hoz azoknak, akik erőszaknak estek áldozatul.

Imádság

Istenünk, aki magad vagy a remény és a vigasztalás! Jézus feltámadásával legyőzted az erőszakot a kereszten. Népedként kérünk, lehessünk látható jelei annak, hogy az erőszak vereséget szenved ebben a világban. Most is ezt kérjük feltámadott Urunk nevében. Ámen.

5. NAP

„Hallgasd, összetört népem kiáltása hangzik messze földről..”

- 5Móz/MTörv 1,19-35: „Istenetek, az Úr elöttetek jár, és gondotokat viseli.”
- Zsolt 145,9-20: „Az Úr támogat minden elesettet.”
- Jak 1,9-11: „A gazdag úgy fog elmúlni, mint a mező virága.”
- Lk 18,35-43: „Jézus, Dávid fia, könyörülj rajtam!”

A Karib-térség gazdaságai hagyományosan az európai piac részére történő nyersanyagtermelésen alapulnak. Soha nem voltak önfenntartók. Mindig a nemzetközi piacra vettek fel kölcsönt a fejlesztésekre. Egy-egy ilyen kölcsön azzal jár, hogy költségcsökkentést írnak elő a közlekedésre, az oktatásra, az egészségügyre és egyéb közszolgáltatásokra. Nyilvánvalóan leginkább a szegények érzik ennek hatásait. A Karibi Egyházak Konferenciája kezdeményezést indított a régió jelenlegi adósságválságának megoldására, valamint a nemzetközi hálózatokon keresztül a szegények támogatására.

Magyarázat

Képzeld el a tömeg zaját, amikor Jézus belépett Jerikóba. Megannyi kiabáló hang nyomta el a vak koldus sírását, aki rendkívül izgatott és nyugtalan volt. A zűrzavar ellenére Jézus meghallotta a vak ember hangját, ahogyan Isten is mindig meghallja a szegények kiáltását, ahogyan az Ószövetségben is olvassuk. Az

Úr, aki nemcsak hallja, hanem felemeli az elesetteket, válaszol. A koldus élete ezzel teljesen megváltozott.

A keresztények megosztottsága részévé válhat a világ zűrzavarának és felfordulásának. Hasonlóan a Jerikón kívül hallható vitatkozó hangokhoz, az egyházak megosztottságának hangja is elnyomhatja a szegények kiáltását. Ha azonban egyesülünk, teljesebben leszünk Krisztus jelenlétévé a világon, jobban tudunk hallani, hallgatni és válaszolni. Ahelyett, hogy tovább fokoznánk a megkülönböztetést, képesek leszünk igazán hallgatni, és kiszűrni azokat a hangokat, amelyeket leginkább meg kell hallanunk.

Imádság

Szerető Istenünk! Te felemeled a szegényeket és az ínséget szenvedőket, és visszaadod emberi méltóságukat. Hallgasd meg mai világunk szegényeinek kiáltásait. Adj nekik új reménységet, és emeld fel őket, hogy néped újra eggyé lehessen. Jézus nevében kérünk. Ámen.

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

6. NAP

A másik hasznára tekintsünk

- Ézs/Iz 25,1-9: „...vigadjunk és örüljünk szabadításának.”
- Zsolt 82: „Védellemezték a nincstelennak és az árvának a jogát...”
- Fil 2,1-4: „...senki se a maga hasznát nézze, hanem mindenki a másokét is.”
- Lk 12,13-21: „... őrizkedjete minden kapzsiságtól...”

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

A nemzetközi banki szabályozás megváltoztatása továbbra is kedvezőtlen hatással van a Karib-térség iparára és kereskedelmére. Ez számos család gazdasági túlélését is veszélyezteti. A külföldön dolgozó karibi állampolgárok számára egyre nehezebben oldható meg, hogy pénzt tudjanak küldeni családjuknak. A Karib-térségben működő egyházak azért terjesztették el a hitelszövetkezeti mozgalmat, hogy a szegények hozzáférjenek a forrásokhoz a gazdaság működése érdekében.

Magyarázat

A Szentírás következetesen arról tesz bizonyosságot, hogy Isten mindig a szegények oldalán áll. Isten jobbra az erősekkel szemben az erőtlenekért áll ki. Jézus is állandóan óva intett a kapzsiság veszélyeitől. Keresztény közösségeinkbe is minden figyelmeztetés ellenére gyakran beférkőzik a kapzsiság bűne, megteremtve ezzel a versengés lehetőségét, egyik közösség verseng a másikkal. Emlékeznünk kell azonban arra, hogy ha nem különböztetjük meg magunkat a világtól, hanem egyetér-

tünk megosztó, versengő szellemével, akkor nem tudunk menedéket kínálni a rászorulóknak, akiknek pedig menedéket kellene nyújtanunk a viharban.

Isten szemében egyházaink és felekezeteink fokmérője nem az, hogy hány tagja vagy támogatója van egy-egy közösségnek. Isten szemében az az érték, ha nekünk, keresztényeknek számtalan testvérünk van szerte a világon, akik az észak-déli gazdasági megosztottság ellenére is egyek. A keresztényekben tudatosul ez az összetartozás, testvéri együttérzés, ezért képesek összefogni a mindenkit megillető gazdasági igazságosság elősegítése érdekében.

Imádság

Mindenható Istenünk! Te adj erőt és bátorságot egyházadnak, hogy folyamatosan hirdesse az igazságosságot és az irgalmasságot, még az igazágtalan uralom és elnyomás idején is. Amikor Krisztusban való egységünket ünnepelek, a te Szentleked legyen velünk, hogy mások szükségleteire is figyelemmel legyünk. Ámen.

7. NAP

Építs családot otthon és az egyházban

- 2Móz/Kiv 2,1-10: Mózes születése
- Zsolt 127: „Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők.”
- Zsid 11,23-24: Mózeszt rejtegették a szülei, mert látták, hogy a gyermek szép volt.
- Mt 2,13-15: József „...felkelt, vette a gyermeket és anyját még éjnek idején, és elment Egyiptomba”.

A Karib-térségben a családokat továbbra is hátrányosan érinti a rabszolgaság. Ezzel együtt olyan új tényezők is, mint a szülők migrációja, a pénzügyi problémák és a családon belüli erőszak. A valósággal szembenézve a karibi egyházak arra törekkenek, hogy mind a közel, mind a távol élő családokat támogassák.

Magyarázat

A családnak központi szerepe van a gyermekek védelmében és nevelésében. A Biblia Mózes és Jézus gyermekkoráról is beszámol, akik születésük pillanatától kezdve halálos veszélyben voltak – a felbőszült uralkodók gyilkos parancsai miatt. A Biblia bemutatja, hogy külső erők mennyire sebezhetővé tesznek egy gyermeket. Ezek a történetek azt is megmutatják, hogy mit lehet tenni a gyermekek védelme érdekében. *Máté evan-*

géliuma egy olyan család- és apamodellt mutat be, amely a súlyos veszély idején igazán engedelmessé válik az Úr parancsának. A Szentírás a jövő áldásának és reménységének tekinti a gyermekeket. A 127. zsoltár azt mondja, hogy olyanok, „*mint a hős kezében a nyilak*”. Keresztényként arra kaptunk elhívást, hogy támogató családi kötelékben éljünk, az Úr erejére támaszkodva, erőteljes közösségek alakítására törekedjünk, ahol védik a gyermekeket, és ahol ők kibontakoztathatják tehetségüket.

Imádság

Kegyelmes Istenünk, te úgy küldted el Fiadat ebbe a világba, hogy egy átlagos családba szülessen, olyan őszekkel, akik között hithűek is, és bűnösök is voltak. Kérjük áldásodat minden családra, háztartásra, közösségre. Különösen könyörgünk a kereszténység családjának egységéért, hogy higgyen a világ. Jézus nevében kérünk. Ámen.

8. NAP

„Összegyűjti a szétszórtakat... a föld négy széléről”

- Ézs/Iz 11,12-13: „Efraim nem irigykedik Júdára, és Júda sem lesz Efraim ellensége.”
- Zsolt 106,1-14; 43-48: „...gyűjts össze, hogy hálát adhassunk szent nevednek...”
- Ef 2,13-19: „...lebontotta az elválasztó falat...”
- Jn 17,1-12: „...én megdicsőíttetem öbennük.”

A karibi egyházak közösen munkálkodnak azért, hogy a Krisztus „testén” keletkezett sebek begyógyuljanak. Ezek a sebek még a gyarmatosítás hagyatékai ebben a régióban. A megbékélés nemcsak bűnbánatot, hanem jóvátételt és az emlékek gyógyulását is jelenti. Mint Izrael, az egyház maga egységében arra hivatott, hogy mind jele, mind pedig tevékeny előmozdítója legyen a megbékélésnek.

Magyarázat

Az üdvtörténet bibliai elbeszélése során félreismerhetetlen motívum az Úr szilárd elhatározása, hogy egy olyan népet formáljon, amelyet a sajátjának nevezhet. Az ilyen nép megformálása – szent szövetségben egyesülve Istennel – nélkülözhetetlen az Úr üdvtervéhez, Isten nevének megdicsőüléséhez és megszenteléséhez.

A próféták számos alkalommal emlékeztették Izrael népét az Istennel kötött szövetség követelményére, arra, hogy a különböző társadalmi csoportok közötti kapcsolatot az igazságosság, a könyörület, az irgalom és az együttérzés hassa át.

Amikor Jézus arra készült, hogy a saját vérével pecsételje meg az új szövetséget, az Atyához intézett buzgó imádságában ezt mondta: „...hogy mindnyájan egyek legyenek, ahogyan te, Atyám, én bennem, és én tebenned, hogy ők is bennünk legyenek, hogy elhiggye a világ, hogy te küldtél el engem.” (Jn 17,21) Amikor a keresztények felfedezik egységüket Jézusban, részt vesznek Krisztus megdicsőülésében, ugyanazzal a dicsőséggel, amely az Atya jelenlétében az övé volt, mielőtt a világ létrejött. Így Isten szövetséges népének arra kell törekednie, hogy megbékélt közösséggé váljon – amely önmagában is hatásos jel minden földön élő népnek arra, hogyan kell békében és igazságosságban élni.

Imádság

Urunk, Istenünk! Alázatosan kérünk, hogy a te kegyelmed által az egyházak az egész világon békességed eszközei legyenek. A te gyógyító és szerető követeid és küldötteid egységben jelenjenek meg a megosztottságban élő népek között. Szenteltesd és dicsőítesd meg a te neved. Ámen.

Kötelempéldányokat vár az Evangélikus Országos Gyűjtemény

Tisztelt Lelkesek és Felügyelők, tisztelt Intézményvezetők! Kedves Testvérek!

A 2017-ben megalakult Evangélikus Országos Gyűjtemény archíválás céljából minden papíralapú gyülekezeti, intézményi kiadványt, kisnyomatványt, meghívót gyűjt. Évek óta biztatjuk egyházunk gyülekezeteit és intézményeit, hogy tulajdonképpen kötelempéldány szolgáltatásával gondoljanak a gyűjteményekre. Az összevonas azt eredményezi, hogy ezennél elegendő egyetlen példányt küldeniük vagy hozniuk címünkre. Gondoljunk a jövő gyülekezettörténeire, kutatóira!

Nagyon várjuk az alkalmanként vagy akár évenként összegyűjtött anyagokat ezután is, de a jubileumi év dokumentálása szempontjából 2017-ről különösen. Kérjük, hogy – lehetőség szerint – a csak digitálisan létező anyagokról is küldjenek egy-egy nyomtatott példányt.

Néhány példa, mire is gondolunk: könyv (gyülekezettörténet, portré- vagy interjúkötet, intézményi évkönyv, aranykönyv, naptár stb.); meghívó (rendezvény, iktatás, szentelés, ünnepség, ballagás stb.); emléklap (ünnepség alkalmából); gyülekezeti/intézményi hírlevél, újság, körlevél; gyászjelentés; képeslap...

Cím: Evangélikus Országos Gyűjtemény, 1085 Budapest, Üllői út 24.

Kérjük, lehetőség szerint e-mailben jelezzék azt is, a helyi vagy országos sajtóban milyen komolyabb megjelenések voltak a gyülekezetükről, intézményükről vagy ezekhez kötődő személyekről (szerző, cím, lap címe, évfolyam/szám, oldalszám).

Együttműködésüket köszönjük.

Erős vár a mi Istenünk!

Budapest, 2017. december 13.

■ DR. HUBERT GABRIELLA igazgató

ZÁSZKALICZKY ZSUZSANNA

közművelődési igazgatóhelyettes

ORATIO OECUMENICA

Istenünk, azért gyűltünk ma össze, hogy találkozassunk veled. Jó nekünk előtted állni, Urunk.

Add, hogy minél több ember megélhesse a veled való találkozás örömét. Jó nekünk előtted állni, Urunk. Köszönjük, hogy kérdéseinkkel együtt érkezhettünk hozzád, és válaszokat kaphatunk. A válasz ugyanúgy meglepetés és ajándék, mint a veled való találkozás. Jó nekünk veled találkozni, Urunk.

Köszönjük, hogy közösségben vagyunk, és egymás hitét erősíthetjük. Minden különbözőségünk mellett erős az, ami összeköt. Jó nekünk közösségben előtted állni, Urunk.

Köszönjük, hogy minden emberrel összekapcsolsz bennünket. Légy a világ szegényeivel, a betegekkel, aggódókkal, magányosokkal. Mutasd meg az egymásban rejlő lehetőségeket. Jó nekünk közösségben élni, Urunk.

Az ünnepi pillanatok után visszatértünk a hétköznapokba, ahol Krisztus tanúvá kell válnunk. Adj erőt tanúságot tenni, Urunk.

A hétköznapok sokszor elválasztanak tőled. Erőnk, energiánk, figyelmünk szétforgácsolódik, ha a naptárra, a képernyőre nézünk, ha a hangok, képek sokaságát halljuk és látjuk. Urunk, őrizd meg a veled való találkozás egyedülálló fontosságát, hogy életünk köréd rendeződjön. Te mutasd meg, mi a fontos, a jó és a figyelemre méltó. Adj erőt rád figyelni, Urunk!

Félelemkeltő víziók próbálják ellopni reményünket. Reményünk maradj, Urunk! Tényeknek tűnő gőg próbálja kiszárítani hitünket. Hitünket erősítsd, Urunk! Bizalmatlan önzés kísérti szeretetünket. Szeretetünket éleszd fel, Urunk!

Építs minket hitben, reményben és szeretetben, hogy tanúid lehessünk a hétköznapokban egyenként, családként, gyülekezetként, városunkban, országunkban, kontinensünkön és egyházunkban is. Tarts minket közleledben, mert jó nekünk hozzád tartozni. Urunk. Ámen.

Evangélikus Élet

A Magyarországi Evangélikus Egyház lapja

Megjelenik kéthetente

- E-mail: evelet@lutheran.hu
- EvÉlet online: www.evangelikuselet.hu
- Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
- Előfizetés: kiado@lutheran.hu
- Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-20/824-5519. Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.balla@lutheran.hu)
- Főszerkesztő: ILLISZ L. LÁSZLÓ (laszlo.illisz@lutheran.hu)
- Magazinszerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu)
- Hírszerkesztő: T. PINTÉR KÁROLY (karoly.pinter@lutheran.hu)
- Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu)
- Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUZSANNA (matetot@gmail.com)
- Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu)
- Rovatvezetők: BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica (maria.balla@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu),

FÜLLER TÍMEA – Gyermekeknek

(f.timea.71@gmail.com),

TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem

(tamytam@t-online.hu),

DR. ECSEDI ZSUZSA – Cantate

(ezsu@lutheran.hu),

KOVÁCS ELEONÓRA – Thesaurus

(eleonora.kovacs@lutheran.hu),

STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA – Életem igéje,

Tallózó (evtallozo@gmail.com)

- Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu),

1085 Budapest, Üllői út 24.

Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518

- Felelős kiadó: KENDEH K. PÉTER

(peter.kendeh@lutheran.hu)

- Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.) Felelős vezető: NAGY ZOLTÁN
- Árusítja a kiadó.
- Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletg telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál.
- INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

- Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyedévre 3900 Ft, fél évre 7800 Ft, egy évre 15 600 Ft, más európai országba egy évre 52 500 Ft (167 euró), egyéb külföldi országba egy évre 61 400 Ft (195 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

- Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

- Címlapfotó: NÁNÁSI PÁL

9 770133 130004

Vízkereszt ünnepe után utolsó vasárnap

- 1Pt 1,10-12

Itt az idő!

Az üdvösség távlata. Szórványban élő, nem keresztények tengereiben fulladozó keresztényeket vigasztal az apostoli ígéhirdető: „Titeket pedig Isten hatalma őriz hit által az üdvösségre...” (1Pt 1,5) Nem délibáb Isten hatalmát és az üdvösséget emlegetni az élet farkastörvényeivel szemben? Mintha az óceán közepén gumicsónakban vergődőt egy távoli földrész ígéretével biztatnák. „A kő, a fém is tovább él, mint az ember” – írja Márai Sándor *Füves könyvében*. Ebből viszont Márai számára az következik, hogy ezért minden, amit testünk által jelentünk a világban, jelentéktelen. Csak a lelkünk erősebb és maradandóbb, mint a kő és a fém. Ezért soha nem szabad másképpen látnunk magunkat, mint lelkünk térfogataiban...

Péterrel a lelke láttatta meg, nem természettudományos vagy történelmi tapasztalata, hogy az üdvösség nem a kereszténységgel egyidős, hanem Krisztussal. „Kezdetben volt az Ige [...]. Minden általa lett, és nélküle semmi sem lett, ami létrejött” – vallotta János, Péter apostoltársa (Jn 1,1-3). Ezt az üdvösséget keresték már a próféták is, amikor Isten kegyelmét hirdették.

Az üdvösség biztosítéka. Az üdvösséget nem szavaink szavatolják, hanem a Szentlélek. A prófécia, a prédikáció, a liturgia: csak a Lélek eszközei. A Luther bibliaértelmezését tanulmányozók szokták azt a kifejezést említeni, hogy az evangélium és annak hirdetése *szótörténet* vagy *szóesemény*. „A Szentírásban az a legfontosabb, hogy a betűt a lélektől meg tudjuk különböztetni. Az egyház ezt a lelket egyedül a Szentlélektől kaphatja, nem pedig az emberi értelemről” – így Luther. Az első századok kereszténysége és a mártírsorssal dacoló apostolok hitélete még ennél is „eseménydúsabb” lehetett. Számukra az ige és az ígéhirdetés nem kimondottan szóesemény, inkább *életesemény* volt. A korábbi próféták és a kortárs ígéhirdetők java nem egyszerűen prédikált, de az életük szólalt meg, és az hirdette az evangéliumot.

Franco Zeffirelli olasz rendező Assisi Ferencről készült filmjének egyik jelenetében Ferenc a téli hidegben nyomorúságos körülmények között, de boldogan építi a Szent Damján-tempломot. Kitarító munkával rakja egymásra a köveket, amikor régi barátja, Bernardo felkeresi őt. A hű társ próbálja rábírní Ferencet, hogy térjen vissza a városba, és ehhez segítségét is felajánlja. „Szavak, szavak, Bernardo – válaszolja elgondolkodva Ferenc. – Valaha én is hittem a szavaknak...” Ekkor Bernardo megérzi, hogy barátja komolyan megváltozott, és Ferenc nem akar többé a régi módon élni. Csatlakozik hozzá. Most már ő is tudja, hogy a kereszténység lényegében nem szavakra, törvényekre, anyagiakra, hanem lélekre utalt közösség.

Az üdvösség titka. Az üdvösség titokzatos is. Angyalok vágyakoznak beletekinteni, mert még előlük is el van rejtve. Jelenése és tartalma jóval gazdagabb annál, amennyit a jólét, a veszélyből vagy a szenvedésekből való szabadulás fogalmai

ASSISI SZENT FERENC MEGGYÓGYÍTÁSA SZENT BONAVENTURÁT – FRANCISCO HERRERA FESTMÉNYE

tükröznek. Az üdvösség Krisztussal egyidős, de bizonyos, hogy miként a názareti Jézusnak, úgy az üdvösségnek is van története. A Szentlélek a teret és az időt nem az üdvösség megvalósulásának korlátaiként, hanem annak kereteként, környezeteként használja fel. Az üdvösséget keresve a próféták is arra voltak kíváncsiak, hogy milyen időről tett kijelentést Krisztus bennük levő Lelke.

Az inkarnáció karácsonyi csodája után a keresztfa tündöklő titkáról énekelünk (ÉÉ 189), míg lélekszakadva robotolunk életünk óceánján a magunk lélekvesztőjében, és a part – a költővel szólva – „nincs sehol” (Váci Mihály: *Valami nincs sehol*).

A biztató szavakon túl utunkon milyen lelki nyereséget kaphatunk? A vízkereszt ünnepe utáni utolsó vasárnapot nem az üdvösség titkának angyalokat megszágyenítő megfejtése teheti különlegessé, hanem az idő felismerése: „Íme, most van a kegyelem ideje! Íme, most van az üdvösség napja!” (2Kor 6,2)

■ DR. BÁCSKAI KÁROLY

Imádkozzunk! *Istenünk, láttasd meg velünk Krisztus keresztjében a te elrejtett bölcsességedet és szereteted mélységét, hogy őt kövessük, és ne emberek dicséretét keressük, hanem a te dicsőségedre éljünk. Ámen.*

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (január 21.) *Jézus így imádkozott: És megismertettem velük a te nevedet, és ezután is megismertetem, hogy az a szeretet, amellyel engem szerettél, bennük legyen, és én is öbennük.* Jn 17,26 (Mt 17,1–9; 2Kor 4,6–10; Zsolt 54) Nagyon rossz a névmemóriám. Folyamatosan küzdenem kell az életben, hogy ki kicsoda, kit honnan ismerhetek. Sok-sok félelmet szült bennem ez a rossz tulajdonságom. Egy név azonban mindig biztos számomra. Jézus tanította nekem. Ezt a nevet sohasem feledem, mindig bátran merem mondani, életem bármely pillanatában: drága Uram!

Hétfő (január 22.) *[Isten] ismeri a szívnek titkait.* Zsolt 44,22b (Jel 2,8–9; 2Kor 3,9–11]12–18; 5Móz 5,23–33) Egyszer egy mély lelki beszélgetés után egy idős úr ezt mondta nekem: „Tisztelendő asszony! Erről csak én tudok meg ön. Senki más.” Én elmosolyodtam, majd elkomolyodva ezt mondtam: „Meg az Isten.” Az idős úr elcsodálkozott, állt hosszan az ajtóban, majd így válaszolt: „Akkor még beszélgetnünk kell.” És visszatért a lelkészi hivatalba, és egy új beszélgetés indult. Onnantól kezdve vált igazán mélyé és szívvel-lelket kítáróvá a beszélgetés.

Kedd (január 23.) *Pál írja: Töletek terjedt tovább az Úr beszéde, de nemcsak Makedóniába és Akhájába, hanem mindenhová eljutott a ti Istenbe vetett hitetek híre. Szükségtelen is erről bármit mondanunk.* 1Thessz 1,8 (1Sám 3,19b; Jn 1,43–51; 5Móz 6,1–9) Egyszer egy apuka ezt mondta fiának egy elhibázott nap végén: „Fiam, nem mindegy, hogyan viselkedsz. Minket is megítélnek a te viselkedésed miatt.” Amikor ezt hallottam, fájt az apuka szava. Mi köze a fiú viselkedésének az apukához? Ma már értem. Amikor kisfiammal kimegyünk a játszótérre, minden, amit ő tesz, olyan, mintha én tenném. Hisz rólam és tőlem tanul mindent. Amikor keresztyénként járjuk a világot, sose felejtjük el: ránk nézve ítélik meg az Istent is az emberek. Éljetek úgy, örüljetek úgy, legyetek sikeresek úgy, sőt hibáztatok úgy, hogy az Istent dicsőítsék életetek és hitetek által.

Szerda (január 24.) *Pál írja: Imádkozzatok egyúttal értünk is, hogy Isten nyissa meg előttünk az ige ajtaját, hogy szólhassuk Krisztus titkát.* Kol 4,3 (Zsolt 12,2; Jn 3,31–36; 5Móz 6,10–25) Amikor egyszer súlyos nehézség, betegség ért az életemben, a kaposvári gyülekezet tagjai szüntelenül imádkoztak értem. Nem mondták, nem tolokodtak velem, de tudtam jól, biztos voltam benne. Amikor az életem újra megnyugodott, és öröme fordult, szép lassan mindenki elújságolta – ki harsányan, ki finoman, egészen csendesen –: „Imádkoztam érted.” Az imádságnak ereje van, és ezt az ember csak akkor érti meg, ha a saját bőrén tapasztalja.

Csütörtök (január 25.) *Akinek pedig világi javai vannak, de elnézi, hogy a testvére szüksége szenved, és bezárja előtte a szívet, abban hogyan maradhatna meg az Isten szeretete?* 1Jn 3,17 (Péld 3,27; Jel 1,[1–2]3–8; 5Móz 7,1–11) „Mit adott Isten neked?” – teszem fel gyakran a kérdést hittanórán a gyerekeknek. A válasz általában nagy csend. „Nekem? Semmit” – mondják gyakran. Egyszer egy kislány, akinek szülei hosszú ideig harcoltak házasságukért, ezt mondta erre a kérdésre: „Én anyukámat és apukámat kaptam.” Elgondolkodtam azon, vajon miért pont őket emelte ki. Aztán rájöttem, hogy azért, mert ez a csepp lélek már megtapasztalta életében, milyen elveszíteni valamit. Ő már érti, mennyi mindent kapunk az Istentől. Nem az lenne a természetes, hogy mindebből adunk azoknak, akiknek semmijük sincs?

Péntek (január 26.) *Mert megbánhatatlanok az Isten ajándékai és az ő elhívása.* Róm 11,29 (Ézs 41,9; 1Kor 2,6–10; 5Móz 7,12–26) Ez a rövid mondat nagyon elgondolkodtatott. Még sosem gondolkodtam azon, vajon meg tudnám-e bánni egyszer is életemben azt, hogy az Istennel járom utamat. Amikor kiégett életeteket, megtört keresztyéneket, megkövesedett hiteket látok, mindig arra gondolok: „Bárcsak az élő Jézussal is találkozhatott volna ez az ember!” Mert az élő Úrral való találkozás megbánhatatlan, visszavonhatatlan és olyan pillanat, amelyből az ember sosem tud és nem is akar szabadulni. Az ő elhívása örök és visszavonhatatlan. És a legnehezebb pillanatokban is erőforrás.

Szombat (január 27.) *Bizony, bizony, mondom nektek: aki hallja az én igémet, és hisz abban, aki elküldött engem, annak örök élete van, sőt ítéletre sem megy, hanem átment a halálból az életbe.* Jn 5,24 (Zsolt 23,6; 4Móz 6,22–27; 5Móz 8,1–20) Az elmúlt időszakban sok olyan ember sírja mellett kellett megállnom a kaposvári temetőben, akik nagyon közel álltak hozzám, és akiknek hite példa volt számomra. Furcsa érzést keltett bennem minden alkalom. Nem fájdalmat, hanem valami elképesztő bizalmat és örömet éreztem. Hogy lehet örülni egy sír láttán? – tettem fel magamnak az őszinte kérdést. Ahogy álltam, arra jöttem rá, hogy a halál nekünk, akik hiszünk, nem valaminek a vége, hanem valami csodás dolognak a kezdete. Igenis lehet örülni annak, ha az, aki egy hosszú életút után elindul teremtőjéhez, megérkezik! A síroktól visszasétálva azon tűnődtem: milyen jó, hogy az Isten élet!

■ PONGRÁCZNÉ GYŐRI BOGLÁRKA

Kövessen bennünket a Facebookon is: facebook.com/evangelikus
Magyarországi Evangélikus Egyház – Életközeli vagyunk

KÖNYVESBOLTI ESTÉK

A Luther Kiadó
mindenkit
szeretettel hív
a könyvesbolti esték
következő
alkalmára.

A résztvevők
16 és 17 óra között
30%-os kedvezménnyel
vásárolhatnak
a Luther Kiadó
saját kiadványaiból.

Merre tovább?

címmel

Boda Zsuzsa beszélget
Gáncs Péter püspökkel

január 18-án, csütörtökön

17 órától

az evangélikus
könyvesboltban.

Cím:

Budapest VIII. kerület,
Üllői út 24.

PÉNZT VAGY ÉLETET?

ÉVINDÍTÓ HÉTVÉGE | TŐLED JÓ!

9. KÖSZI TÉLI BEREK

2018. 02. 08. – 02. 11. | BALATONGYÖRÖK
FIATAL FELNŐTTEKNEK
KOROSZTÁLY: 18-29 ÉVESEK | WWW.KOSZI.NET